

ZNAMY MAJĄTKI RADNYCH \2

ZDARZYŁ SIĘ CUD,
ALE NIE TRWAŁ DŁUGO \3

OSTRÓDA ZNÓW BĘDZIE
STOLICĄ REGGAE \7

TU 80 LAT TEMU MOGŁA
ZMIENIĆ SIĘ HISTORIA \10

PIĄTEK-NIEDZIELA
119-21107120241

GAZETA^{WEEKEND} OLSZTYŃSKA

GAZETA WARMII I MAZUR

cena 4,99 zł (w tym 8% VAT)

ISSN 0137-9127

2 9

SPORT

EUROALFABET,
CZYLI CO ZAPAMIĘTAMY
Z EURO \18

AZS OLSZTYN
ROZPOCZĄŁ
PRZYGOTOWANIA \22

NA CO STAĆ OLIMPIĘ
W NOWYM SEZONIE? \23

Z DEMOGRAFIA JAK Z DESZCZEM

BEZPŁATNY
DODATEK W KAŻDY
PONIEDZIAŁEK I PIĄTEK

RELAKS

z Gazetą Olsztyńską

MAJĄTKI RADNYCH: SETKI TYSIĘCY OSZCZĘDNOŚCI, DOMY I SAMOCHODY

Olsztyńscy radni wybrani 7 kwietnia mieli 30 dni na złożenie oświadczeń majątkowych. Właśnie zostały upublicznione.

RADNI (NIE)ZAMOŻNI

W porównaniu z najbar-dziej oszczędnymi radny-mi, w tyle pozostaje m.in. nowa postać w radzie mia-sta – Adam Andrasz z PiS. Obecnie ma około 11 tys. zł oszczędności. Od stycznia do kwietnia zarobił w swo-im miejscu pracy – 22 tys. zł. W skład jego majątku wcho-dzi jeszcze samochód z 2020 roku wart około 45 tys. zł.

Kolejny nowy radny – Przemysław Bałdyga z PiS – może pochwalić się za to domem o wartości 1,2 mln zł (własność 50 proc.).

Trochę więcej, bo 30 tys. zł oszczędności ma radna klubu KO Nelly Antosz. Ma za to dwa mieszkania o łącznej wartości około 600 tys. zł. Wykazała rów-nież dochód z tytułu umowy o pracę, umowy zlecenia, emerytury oraz pobiera-nych diet radnych. Łącznie to ponad 250 tys. zł.

OSZCZĘDNI RADNI

W przypadku Mirosława Arczaka oszczędności li-czone są już w setkach ty-

sięcy złotych, a dokładnie to kwota ponad 260 tys. zł (małżeńska wspólność ma-jątkowa). W obcej walucie oszczędza za to radny PiS Jarosław Babalski, który wykazał 500 euro. Docho-dzi do tego ponad 45 tys. zł. Radny PiS posiada tak-że mieszkanie o powierzch-ni ponad 85 mkw., a także działkę rekreacyjną, dom letniskowy. Łącznie wyce-nił je na 620 tys. zł.

Jeszcze więcej oszczędno-ści wykazał jego partyjny kolega Radosław Nojman. Chodzi o kwotę 663 tys. zł. Wykazał dochód ze sto-sunku pracy (okres marzec – maj) w Warmińsko-Ma-zurskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej – 17,6 tys. zł. Dochodzi do tego ponad 12,5 tys. zł z tytułu „peł-nienia obowiązków spo-łecznych i obywatelskich”.

Co wykazał były prezy-dent Olsztyna, a obecnie radny Piotr Grzymowicz?

– Zasoby pieniężne: środ-ki pieniężne zgromadzo-ne w walucie polskiej: na dzień 07.05.2024 r. – 637

323,60 zł (współwłasność małżeńska); środki pie-niężne zgromadzone w wa-lucie obcej – 53,05 euro – czytamy w jego oświad-czeniu majątkowym.

Jest także współwłaścicie-lem działki o powierzchni blisko 1,3 tys. mkw., na którym stoi dom. To nie-jedyny majątek.

– Wynagrodzenie z tytułu pracy na stanowisku Pre-zydenta Olsztyna w 2024 r.: 368 564,33 zł (do 07.05.2024 r.) – informuje radny Grzymowicz.

Przewodniczący rady miasta Łukasz Łukaszew-ski wykazał współwłasność dwóch mieszkań oraz do-

chody w łącznej wyso-kości ponad 200 tys. zł. Z oszczędności zgromadził około 59 tys. zł, dochodzi do tego 54 euro oraz 55 dolarów.

Żadnych oszczędności nie wykazał za to były pre-zydent Olsztyna Czesław Jerzy Małkowski. W 2023 roku jego dochód z emery-tury wyniósł ponad 64 tys. zł, natomiast z tytułu diety radnego – około 41 tys. zł.

DZIAŁALNOŚĆ PLUS
EMERYTURA I DIETY

Dużymi oszczędnościami może pochwalić się wielo-letnia radna KO Joanna Misiewicz. To ponad 650

ności to około 164 tys. zł, dochodzi do tego ponad 7,2 tys. euro oraz około 1,3 tys. dolarów.

Radny Moźdzonek zain-vestował m.in. w ziemię rolną. Wykazał dwie takie nieruchomości o łącznej powierzchni ponad 20 ha. W swoim oświadczeniu wykazał posiadanie m.in. dwóch zegarków, w tym jeden to Rolex.

W giełdę papierów war-tościowych inwestuje moc-no radna PiS Edyta Mar-kowicz. Posiada udziały w kilkunastu spółkach na niej notowanych.

Złożone oświadczenie wcześniej zostały przekaza-ne do Urzędu Skarbowego, gdzie zostały poddane we-ryfikacji. – Z analizy urzę-du skarbowego oraz włas-nej wynika, że wszystkie źródła dochodów radnych są legalne. A skąd one po-chodzą, to już jest indy-widualne sprawa każdego z niego – stwierdził Łukasz Łukaszewski, przewodni-czący rady miasta.

GRZEGORZ SZYDŁOWSKI

W SOBOTĘ IDĄ DO GIETRZWAŁDU

Już w sobotę 20 lipca o godzinie 7:15 z pętli na olsztyńskich Dajtkach rusza kolejna pielgrzymka piesza do Matki Bożej Gietrzwałdzkiej. To jedna z łosierek, czyli tradycyjnych warmińskich pielgrzymek do lokalnych miejsc kultu religijnego.

Ruch pielgrzymko-wo w Gietrzwałdzie nie słabnie. Wręcz przeciwnie – z roku na rok przybywa tu coraz więcej wiernych. W roku jubileu-szowym 2017 sanktuarium odwiedziło około 400 tys. ludzi. Nawet pandemia nie była w stanie zahamować tego wzrostu.

Pielgrzymki do Gietrz-wałdu obejmują niemal cały kraj. Księga pielgrzy-mek prowadzona przez kustoszów sanktuarium wskazuje, że pielgrzymi przybywają z najdalszych miast, takich jak Białystok,

Bielsko-Biała, Bydgoszcz, Częstochowa, Gdańsk, Kraków, Lublin, Łomża, Łódź, Tarnów, Rzeszów, Warszawa, Zamość i wie-le innych.

Gietrzwałd jest również miejscem szczególnym dla osób walczących z uzależ-nieniami. Matka Boża już podczas objawień wzywała do trzeźwości. Dziś miejsce to nadal pomaga wielu ludziom w rozpoczęciu drogi ku trzeźwości. Regularnie spotyka się tu preżna grupa anonimowych alkoholików.

Pierwszym przejawem kultu były spontaniczne

pielgrzymki, które szyb-ko nabrały ogromnego rozgłosu, nie tylko na zie-miach polskich, ale i w in-nych krajach europejskich

oraz Ameryce. Pierwsze pielgrzymki przyciągały tysiące wiernych – w dni powszednie około 2 tys., a w niedzielę do 8 tys. osób.

Liczba pielgrzymów wła-tach przed I wojną świato-wą dochodziła do 40 tys. rocznie, spadając pod-czas II wojny światowej do 20 tys. Współczesne pielgrzymki kontynuują tę tradycję, przyciągając tysiące wiernych do tego wyjątkowego miejsca.

Nową tradycją stały się pielgrzymki młodzieży szkolnej przed egzami-nami ośmioklasisty i eg-zaminami maturalnymi. Największa pielgrzymka do Gietrzwałdu odbywa się corocznie w uroczy-stość odpustową Na-

rodzenia Matki Bożej, 8 września.

Objawienia w Gietrzwał-dzie miały miejsce od 27 czerwca do 16 września 1877 roku. Matka Boża uka-zywała się dwóm nastolet-nim dziewczynkom: Justy-nie Szafryńskiej i Barbarze Samulowskiej, przemawia-jąc w gwarze warmińskiej. Objawienia dotyczyły Nie-pokalanego Poczęcia NMP, codziennego odmawiania różańca, zachowania trzeź-wości, a także obietnicy uwolnienia Kościoła od prześladowań oraz opieki nad wiernymi. SK

WYDAWCA
GALINDIA Sp. z o.o.
ul. Tracka 5,
10-364 Olsztyn

REDAKTOR NACZELNY
Maciej Matera
zarzad@gazetaolsztynska.pl

DYREKTOR ZARZĄDZAJĄCY
Agnieszka Weder-Gryglewicz

REDAKTORZY WYDANIA
Michał Podolak
Igor Hrywna
Barbara Barczuk
wydawca@gazetaolsztynska.pl
sport@gazetaolsztynska.pl

WYDANIE ONLINE
internet@gazetaolsztynska.pl
514 800 549

GAZETAOLSZTYNSKA.PL
redakcja@gazetaolsztynska.pl
tel. 514 800 549

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@gazetaolsztynska.pl
502 499 531

REKLAMA W OLSZTYNIE
ul. Tracka 5
tel. 885 998 201
reklama@gazetaolsztynska.pl

CENTRALNE BIURO OGŁOSZEŃ
tel. 514 800 517

REDAKCJA W ELBLĄGU
tel. 505 766 681
gazeta@dziennikblaski.pl

REKLAMA W ELBLĄGU
tel. 604 408 305
reklamy@dziennikblaski.pl

PRENUMERATA E-WYDAŃ
prenumerata@dziennikblaski.pl
502 499 531

DRUK
Drukarnia Prasowa
GRUPY WM Sp. z o.o.
Olsztyn, ul. Tracka 7
tel. 502 499 539

ZDARZYŁ SIĘ CUD, ALE NIE TRWAŁ DŁUGO

Po kwietniowym cudzie gospodarczym w Olsztynie nie ma już śladu. Płace w maju w stolicy Warmii i Mazur wróciły do normy, czyli dolnej strefy wynagrodzeń w miastach wojewódzkich w Polsce. Tylko w trzech z nich zarabia się mniej niż w Olsztynie.

Płace w Olsztynie są niskie w porównaniu z innymi dużymi miastami

Ku zaskoczeniu wielu w kwietniu przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w Olsztynie wystrzeliło jak z procy. Jak podał GUS, wyniosło 8742,48 zł, co oznaczało, że w porównaniu z marcem skoczyło aż o 21,7 proc. A tym samym Olsztyn, który do tej pory pod względem płac lokował się w dolnej strefie wśród miast wojewódzkich, przesunął się na wysoką, bo aż 6. pozycję wkraju.

FABRYKA WYPŁACIŁA NAGRODY

Ale szybko doszliśmy, czemu przypisać ten nagły awans stolicy Warmii i Mazur w rankingu płac, choć ekonomiści nie kryli zaskoczenia tymi statystykami. — Stał się cud nad Łyną — żartował nawet dr Waldemar Kozłowski, ekonomista z UWM. — Bo jak inaczej to wytłumaczyć? Przypuszczam, że jakoś nie widzę przesłanek na rynku, którymi można byłoby tłumaczyć tak znaczący wzrost wynagrodzeń w mieście. Nie ma tu dużo biznesu; widzę to po swoich studentach, którzy mówią, że nie tak łatwo znaleźć pracę w Olsztynie. Nie wiem, może w Michelin ludzie dostali jakieś ekstra pieniądze. Teraz to pewnie pół Polski na wieść, jak dobrze płacą nad Łyną, będzie przyjeżdżać do nas pracować.

Trop z Michelin, który zatrudnia ponad 5 tys. osób, okazał się trafny. Rzeczy-

wicie, co potwierdził nam rzecznik prasowy Michelin Polska Piotr Staszalek, w kwietniu w związku z bardzo dobrymi wynikami w 2023 roku koncern wypłacił swoim pracownikom premie. A to, jak widać, wpłynęło mocno na statystyki.

JUŻ WRÓCIŁO STARE

Jednak statystyki wróciły już do normy. Z danych GUS wynika, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w maju wahało się od 6629,12 zł brutto w Białymstoku do 9905,84 zł brutto w Krakowie. Za grodem Kraka znalazły się Gdańsk (9724,38 zł) i Warszawa (9637 zł).

Gdzie w tym majowym rankingu jest Olsztyn? Poza pierwszą dziesiątką, bo dopiero na 15. miejscu na 18 miast wojewódzkich, co oznacza powrót na pozycję, którą zajmował jeszcze w marcu. Jak podał GUS, w maju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw (w firmach zatrudniających powyżej 9 osób) w stolicy Warmii i Mazur wyniosło 7288,15 zł brutto, co oznacza spadek w porównaniu do kwietnia o niemal 17 pkt proc. Niższe wynagrodzenia były tylko w Białymstoku, Kielcach i Gorzowie Wlkp.

Jednak płace w Olsztynie nadal są dużo wyższe niż w całym naszym regionie. Z danych GUS wynika, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

w sektorze przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim w maju wyniosło 6671,19 zł brutto. A więc dalej utrzymuje się różnica kilkuset złotych. Powody niskich płac na Warmii i Mazurach są te same od lat. Brak przemysłu, mało dużych i nowoczesnych firm.

Z danych GUS wynika, że w maju 2024 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 7999,69 zł. To o 11,4 proc. więcej niż rok temu. W przypadku województw najwyższe płace w maju były na Mazowszu (9156,63 zł), Dolnym Śląsku (8434,56 zł) i Małopolsce (8317,23 zł).

PŁACE W MIASTACH WOJEWÓDZKICH

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw (maj 2024 roku w zł):

1. Kraków — 9905,84
2. Gdańsk — 9724,38
3. Warszawa — 9637,25
4. Poznań — 9271,91
5. Katowice — 8934,81
6. Wrocław — 8883,74
7. Szczecin — 8284,36
8. Rzeszów — 7736,84
9. Bydgoszcz — 7689,17
10. Opole — 7634,63
11. Łódź — 7614,75
12. Toruń — 7592,59
13. Zielona Góra — 7449,22
14. Lublin — 7340,98
15. Olsztyn — 7288,15
16. Gorzów Wielkopolski — 6821,89
17. Kielce — 6793,36
18. Białystok — 6629,12

ANDRZEJ MIELNICKI

Szanowni Czytelnicy!

GAZETA
OLSZTYŃSKA 138

Jesteśmy jedną z najstarszych gazet w Polsce – z dumą możemy powiedzieć, że towarzyszymy Wam od 138 lat. Jesteśmy jedną z niewielu już w Polsce niezależnych gazet, posiadającą 100% polskiego kapitału, dzięki czemu możemy tworzyć dla Państwa autorskie i autonomiczne treści, poruszać tematy ważne dla regionu i jego mieszkańców, być blisko Was i wszędzie tam, gdzie nas potrzebujecie.

Przetrwaliśmy różne okresy w dziejach naszego kraju, przekazując rzetelne i wartościowe informacje w najtrudniejszych nawet momentach historii. Nadszedł jednak czas, kiedy ze względu na okoliczności stajemy przed trudnym wyzwaniem finansowym. Zwracamy się do Was z prośbą o wsparcie, które jest niezbędne do kontynuowania naszej misji dostarczania wysokiej jakości treści oraz najświeższych informacji. **W obliczu niebotycznie rosnących kosztów utrzymania mediów, czyli niespotykanego do tej pory wzrostu cen papieru i farb, a przede wszystkim podwyżki cen energii i gazu, którą przerzucono na konsumentów, czyli m.in. nas, kosztów, których nie jesteśmy w stanie pokrywać, stajemy przed wyzwaniem, które wymaga prośby o Waszą pomoc.** Nie chcielibyśmy sprzedawać gazet w cenie 10 zł (a takie są już niestety w naszym kraju) ani blokować dostępu do treści w portalach internetowych, domagając się za to opłat. Nie tędy droga...

Nasza Gazeta zawsze dążyła do tego, by być medium powszechnym i dostępnym możliwie dla każdego obywatela Polski, by być niezależnym źródłem rzetelnych informacji, inspirujących artykułów i wartościowych treści, które w naszych portalach informacyjnych oraz w social mediach są dostępne dla każdego bez opłat. Tak rozumiemy sprawiedliwe, uczciwe i demokratyczne państwo, które ma służyć obywatelom, w którym informacja powinna być jak najszerszej dostępna i możliwie jak najtańsza; tym samym rozumiemy, że misją mediów jest służba obywatelom. Niestety, by móc nadal realizować te cele i utrzymać naszą działalność na wysokim poziomie, potrzebujemy wsparcia – potrzebujemy Waszego, Drodzy Czytelnicy, wsparcia.

Musimy opłacać rachunki za prąd, gaz, pensje dziennikarzy, papier i farby, dlatego prosimy Was o pomoc. Jeśli będzie to pomoc większej liczby naszych Czytelników, to wierzymy, że w przeliczeniu na osobę nie będzie ona dla Was tak dotkliwa. Pozwoli nam to utrzymać darmowy dostęp do treści w ponad 20 portalach informacyjnych „Gazety Olsztyńskiej” oraz portalach powiatowych. Każda, nawet najmniejsza wpłata pozwoli nam kontynuować pracę, której efekty trafiają do Waszych rąk w postaci interesujących, bezpłatnych materiałów, i szczerze za nią z góry bardzo dziękujemy. Wasze wsparcie pomoże nam pokryć koszty tworzenia contentu, produkcji, druku i dystrybucji, a także rozwijać się i realizować różnego rodzaju inicjatywy. Zwracamy się z prośbą o to, aby Ci z Państwa, którzy czytają artykuły w naszych portalach i inne wydawnictwa, jak gazety i tygodniki, wsparli nas w miarę swoich możliwości. Wszystkim, którzy nam pomogą, **serdecznie dziękujemy**. Liczymy na to, że samorządy, firmy i instytucje również się przyłączą. Im więcej osób zrozumie tę sytuację, tym łatwiej będzie nam dalej dla Was pracować.

Aby ułatwić Państwu możliwość wspierania nas, podajemy numer konta bankowego, na które można dokonać wpłaty tradycyjną metodą płatniczą, czyli klasycznym przelewem bankowym: **mBank 16 1140 1111 0000 2063 4900 1005 z dopiskiem „Darowizna”**.

Każda forma pomocy, każda przekazana kwota będzie dla nas cennym wsparciem i pozwoli nam kontynuować pracę – niezmiennie z pasją i zaangażowaniem.

Z góry dziękujemy za Waszą pomoc i zrozumienie. Będziemy wdzięczni za każdy rodzaj wsparcia i obiecujemy, że dołożymy wszelkich starań, by nadal dostarczać Wam teksty, które są dla Was ważne i inspirujące.

Dziękujemy za zaufanie i liczymy na Waszą pomoc!

Z poważaniem

Maciej Matera
Redaktor Naczelny
„Gazety Olsztyńskiej”

ZNAMY WYNIKI REKRUTACJI NA UWM. MAMY ZMIANĘ LIDERA

Zakończył się pierwszy etap rekrutacji na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. Wiadomo, jaki wydział jest najbardziej popularny.

Rekrutacja na studia w roku akademickim 2024-2025 na UWM ruszyła na początku czerwca. Zainteresowani mogą się kształcić na ponad 70 kierunkach na 15 wydziałach, w Szkole Zdrowia Publicznego oraz w filii w Elku. Olsztyńska uczelnia przygotowała ok. 6,3 tys. miejsc, zarówno na studiach dziennych, jak i zaocznych I i II stopnia. W ubiegłym roku najbardziej obleganymi kierunkami były: lekarski, weterynaria i psychologia.

Prawie 13 tys. kandydatów zgłosiło się w pierwszym etapie rekrutacji na studia stacjonarne I stopnia oraz jednolite magisterskie na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. To kilkanaście procent więcej niż rok temu. Do 22 lipca można zapisać się na stacjonarne

studia II stopnia oraz nie-stacjonarne (I i II stopień).

Uczelnia po ogłoszeniu wyników rekrutacji uruchomi Strefę Kandydata. To miejsce, które będzie czekać na osoby potwierdzające chęć studiowania na UWM.

NAJWIĘCEJ ZGŁOSZEŃ WPŁYNĘŁO NA KIERUNKI:

1. lekarski (2333),
2. weterynaria (913),
3. psychologia (859),
4. prawo (662),
5. kryminologia (469),
6. fizjoterapia (447),
7. pielęgniarstwo (399),
8. filologia angielska (375),
9. ekonomia (362),
10. informatyka (304).

Co ciekawe, inne statystyki pokazują, że wydział lekarski nie cieszy się największym zainteresowaniem. W przeliczeniu liczby chętnych na jedno oferowane miejsce na

czyle jest psychologia ze średnią 14,3. Natomiast w przypadku wydziału lekarskiego jest to 13,7. Na trzecim miejscu znalazła się kryminologia – 7,8.

Władze UWM starają się rozszerzać swoją ofertę dydaktyczną. Na poziomie jednolitych studiów magisterskich pojawiła się w tym roku akademickim

fizjoterapia – dziesięciomestralne studia stacjonarne o profilu praktycznym. Nowy kierunek to także politologia i stosunki narodowe – na studiach pierwszego i drugiego stopnia. W nowym roku akademickim dojdą jeszcze nowe studia II stopnia: analityka i zarządzanie publiczne, chemia oraz kryminologia.

– Aż trzy z najpopularniejszych kierunków na UWM w tegorocznym naborze są w ofercie uczelni od niedawna. Psychologię i kryminologię można studiować na UWM od 2020 roku, a fizjoterapię od 2023 roku. Oznacza to, że Uniwersytet dobrze rozpoznaje potrzeby zarówno kandydatów na studia, jak

i otoczenia społeczno-gospodarczego – podkreśla Norbert Kaczan, rzecznik Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

Osoby, które wzięły w udział w rekrutacji, mają czas do 25 lipca na potwierdzenie zamiaru studiowania poprzez dostarczenie wymaganych dokumentów. Dzień później nastąpi ogłoszenie list kandydatów kwalifikowanych do przyjęcia na studia w ramach uzupełnienia limitów naboru.

Przypomnijmy, najpopularniejsze kierunki studiów w Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w roku akademickim 2023-2024:

- * Kierunek lekarski: 2557 kandydatów
- * Weterynaria: 1385 kandydatów
- * Psychologia: 825 kandydatów

GS

STRAŻACY ZBIERAJĄ ZŁOM. CHCĄ KUPIĆ SPRZĘT

W niecodzienny sposób Ochotnicza Straż Pożarna z Kieźlin szuka środków na zakup nowego sprzętu ratowniczego. Zaangażowała do tego mieszkańców.

OSP w Kieźlinach z racji sąsiedztwa drogi krajowej nr 51 ma pełne ręce roboty w związku ze zdarzeniami drogowymi. Mnóstwo pracy na terenie gminy Dywity i w Olsztynie miała też kilka dni temu, kiedy nad regionem szalały burze.

– Strażacy OSP Kieźliny to jedna z najbardziej aktywnych jednostek OSP w gminie Dywity. Bardzo często włączają się do akcji pomocowych jako wolontariusze, mają swój klub honorowych dawców krwi, odwiedzają przedszkola, gdzie prowadzą zajęcia na temat bezpieczeństwa i pierwszej pomocy. Zresztą tych działań jest dużo, dużo więcej. Co roku aktywnie włączają się w wielki finał WOŚP, zbierając datki w kilku miejscowościach i oferując przejażdżki zabytkowym starym pieczołtliwie nazywanym

„Babcią” – podkreśla Jacek Niedzwiecki z Urzędu Gminy Dywity. – Niedawno Tadeusz Bielicki, jeden z emerytowanych druhów OSP Kieźliny, założył klub miłośników motocykli. Co tydzień regularnie spotyka się kilkunastu właścicieli ciekawych jednośladów, a na niedawnym I Motozlocie w Kieźlinach było ponad 40 motocyklistów.

Strażacy z OSP Kieźliny starają się też wzmacniać swoje działania, kupując nowy sprzęt ratowniczy. I to we własnym zakresie. By to osiągnąć, wpadli na niecodzienny pomysł. Organizują wśród mieszkańców zbiórkę złomu oraz elektrośmieci. Akcja przynosi wymierne efekty.

– Dziękujemy bardzo za tak duży odzew na naszą zbiórkę złomu i elektrośmieci! Sporo sprzętów pozostawiono przy naszej remizie, a przez ostatnie dni jeździliśmy i odbie-

Mieszkańcy chętnie oddają złom i elektrośmieci

raliśmy sprzęty z wcześniej umówionych miejsc. Przywieźliśmy do jednostki cztery pełne busy oraz przyczepkę – informują.

Oddawać można małe i duże gabaryty, np. lodówki, pralki, zmywarki, kuchenki, okapy, laptopy, telefony, klawiatury, dyski,

komputery, monitory, prostownice, suszarki, tostery, radia, głośniki, odkurzacze, lampki, itp.

– Pieniądze z tej akcji przeznaczymy na wyposażenie bojowe naszej jednostki – podkreślają.

Piotr Gwarek, naczelnik Ochotniczej Straży Pożar-

nej w Kieźlinach, zaznacza, że mieszkańcy chętnie reagują na prowadzoną akcję. – Część z nich sama podwozi złom lub elektrośmieci; jeżeli nie ma takiej możliwości, to sami je odbieramy – mówi naczelnik Gwarek. – Wychodzimy z założenia, że groźba do groza i zawsze coś się uzbiera.

Asprzet strażacki, jak dodaje naczelnik Gwarek, nie należy do tanich. – Sam kombinezon, w którym wyjeżdżamy do akcji, kosztuje 4,3 tys. zł – mówi.

Kolejny rok, z puli środków budżetu województwa na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową, samorząd województwa wspiera OSP. W czerwcu dotację w wysokości 1,7 mln zł otrzymało kilkadziesiąt jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z naszego regionu. 50 tys. zł z tej puli otrzymali strażacy

z OSP Kieźliny na budowę, rozbudowę, modernizację remizy.

Tym razem pomoc finansowa trafi do policjantów, pograniczników oraz zawodowych strażaków.

– To są wydatki związane z poprawą bezpieczeństwa publicznego, a więc nas wszystkich – mówi marszałek województwa Marcin Kuchciński. – Sama ofiarność strażaków, zawodowych czy ochotników, policjantów, funkcjonariuszy straży granicznej nie wystarczy, jeśli służby te nie będą dysponowały nowoczesnym sprzętem. Zdaję sobie sprawę, że potrzeby są znacznie większe, ale mam nadzieję, że tegoroczne dotacje ułatwią pracę służbom, które przyczyniają się do ratowania ludzkiego życia, mienia oraz stoją na straży porządku i naszego bezpieczeństwa.

GRZEGORZ SZYDŁOWSKI

AUTOBUSY LINII GMINNYCH D3, D32 I D33 DOJADĄ DO DWORCA GŁÓWNEGO W OLSZTYNIE – TO GWARANTUJE PODPISANA UMOWA NA PRZEWOZY GMINNEJ KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ POMIĘDZY DYWITAMI A WYBRANYM OPERATOREM.

Gmina Dywity od lat stawia na rozwój komunikacji i transportu publicznego. Mieszkańcy największych miejscowości, które leżą najbliżej Olsztyna, mogą korzystać z trzech linii podmiejskich: 108, 110 i 112, a w 2015 roku gmina uruchomiła także trzy linie gminne, dowozowe „D” do mniejszych miejscowości.

AUTOBUSY Z DYWIT WYDŁUŻAJĄ TRASY

Gmina Dywity jako pierwsza gmina wiejska w regionie Warmii i Mazur uruchomiła komunikację publiczną 1 października 2019 roku. Operator wprowadzi do obsługi dwa swoje autobusy, kolejne trzy to pojazdy wyprodukowane w Turcji, które kupiła w przetargu gmina. Tureckie autobusy zabiorą 37 pasażerów, w tym 12 na miejscach siedzących. Jest też miejsce do przewożenia co najmniej jednego wózka inwalidzkiego. Pojazdy są wyposażone w monitoring oraz klimatyzację części zarówno dla kierowcy, jak i tej pasażerskiej.

Teraz władze gminy Dywity po raz kolejny rozszerzają swoją ofertę, która staje się coraz bardziej atrakcyjna nie tylko dla jej mieszkańców. W tej sprawie podpisana została właśnie umowa z prywatnym operatorem. Z jej warunków i nowych rzeczy, które pojawiają się dla pasażerów, zadowolony jest Daniel Zadworny – wójt gminy Dywity.

– Dotychczas autobusy linii D3, D32 i D33 kończyły swój przejazd na Pętli

AUTOBUSY SPOD OLSZTYNA WJADĄ JESZCZE DALEJ DO MIASTA

Fot. archiwum UG

Ogrody przy ul. Jagiellońskiej, a od września 2024 roku będą dojeżdżać do dworca głównego w Olsztynie, co ułatwi uczniom szkół średnich i mieszkańcom dojazd do stolicy regionu i dalsze podróże po niej – podkreśla Daniel Zadworny.

To będzie duże udogodnienie dla mieszkańców takich miejscowości, jak: Frąckzi, Gradki, sołectwo Tuławki, sołectwo Gady, sołectwo Słupy, Wadąg, ale i Podleśnej, Jesionowa, Dobrego Miasta, Jezioran, Derca czy Studzianki. Bo właśnie po tych miejscowościach kursują autobusy komunikacji gminnej, które dowiozą ich mieszkańców do Olsztyna.

Umowa na dalsze funkcjonowanie komunikacji gminnej na wszystkich liniach: D1, D2, D3, D4, D32 i D33 została podpisana na najbliższe 3 lata. Obowiązywać będzie od 1 września 2024 roku do 31 sierpnia 2027 roku. Łączny koszt realizacji tego komunikacyjnego porozumienia to ponad 8,6 mln zł.

GMINY SPOD OLSZTYNA STAWIAJĄ NA TRANSPORT PUBLICZNY

Purda to kolejna podolsztyńska gmina, która może się pochwalić swoją komunikacją publiczną. W porozumieniu władz

Olsztyna z gminą Purda uruchomiona została nowa linia autobusowa 104. Autobusy na linii 104 kursują między pętlą „Cementowa” w Olsztynie przez Klebark Mały do nowo wybudowanej pętli w Klebarku Wielkim.

Transport publiczny został uruchomiony w gminach Stawiguda i Jonkowo. Połączenia z Olsztynem uruchomił także Olsztynek i Barczewo.

Gmina Stawiguda do uruchomienia komunikacji publicznej na terenie swojej gminy przymierzała się od kilku lat. Poprzednie władze zamówiły nawet trzy autobusy, które miały obsługiwać trasę z osiedla

Tęczowy Las (przy granicy z Olsztynem) przez Bartązek do Rusi. Komunikacja ruszyła pod koniec 2019 roku. Pasażerowie mają do wyboru pięć linii. Bilet normalny kosztował 3 zł, ulgowy – 1,5 zł. Dochodziły do tego jeszcze bilety okresowe: miesięczne. Normalny kosztował 80 zł, a ulgowy – 40 zł.

Władze gminy Stawiguda poszły o krok dalej i wprowadziły darmowe przejazdy. – Na sesji rady gminy, na której dyskutowane były sprawy związane z transportem publicznym, zostały zaproponowane darmowe przejazdy, którymi pierwotnie mieli być objęci uczniowie,

studenci i seniorzy, dla wszystkich mieszkańców naszej gminy – przypomina Michał Kontraktowicz, wójt gminy Stawiguda. – Taką propozycję złożyli radni na sesji, a ja postanowiłem się do niej przychylić, bo to dobra propozycja, na którą możemy sobie pozwolić, biorąc pod uwagę stan finansów naszej gminy.

POWIAT POWOŁUJE ZWIĄZEK

Organizatorem komunikacji zbiorowej wokół Olsztyna jest także powiat olsztyński. W 2020 roku uruchomione zostały pierwsze linie Powiatowej Komunikacji Zbiorowej organizowanej przez olsztyńskie starostwo i od tamtego czasu stale są one rozwijane. 1 września 2020 roku ruszyły pierwsze linie powiatowe o numerach 506, 511, 513, 550, 551. Połączyły one wiele małych miejscowości z Olsztynem. Dziś powiat jest organizatorem linii, które funkcjonują m.in. na terenie Purdy, Jezioran, Dobrego Miasta oraz Dywit, likwidując wykluczenie komunikacyjne. Powiatowy system komunikacji zbiorowej uzupełniają autobusy komunikacji

publicznej organizowanej przez poszczególne gminy. Powiatowy system komunikacji publicznej finansowany jest z trzech źródeł: dotacji z budżetu państwa w ramach Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych, budżetów samorządów gminnych oraz z przychodów z biletów. Koszty organizacji i obsługi całej sieci ponosi samorząd powiatowy.

W planach jest utworzenie związku, który połączy komunikacyjne interesy wszystkich dwunastu gmin w powiecie. W grę wchodzi stworzenie Warmińskiego Związku Transportu Regionalnego, który będzie mógł ubiegać się m.in. o środki zewnętrzne na rozwój transportu publicznego w powiecie, a co za tym idzie, odciążą budżety samorządów.

– To, co zrobiliśmy w Purdzie, Dobrym Mieście, Jezioranach i Kolnie świadczy o tym, że ma to sens, i chcemy zbudować związek po to, żeby świadczyć jeszcze lepszą usługę dla mieszkańców powiatu olsztyńskiego w zakresie komunikowania się pomiędzy gminami i miastem Olsztyn – stwierdził starosta olsztyński Andrzej Abako.

GRZEGORZ SZYDŁOWSKI

KONDOLENCJE

„Nie umiera ten, kto trwa w pamięci żywych”

Z głębokim smutkiem
przyjeliśmy wiadomość o śmierci

ś. † p.

Mariana Michałowskiego

wspaniałego i ciepłego człowieka, wieloletniego
współpracownika Wydziału oraz autora grafik
budynków Wydziału Geoinżynierii.

Na zawsze pozostanie w naszej pamięci.

Wyrazy szczerego współczucia

Rodzinie i Bliskim

składają Dziekan, Prodziekani wraz z pracownikami i studentami Wydziału Geoinżynierii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

Z głębokim żalem i smutkiem
przyjeliśmy wiadomość o śmierci

ś. † p.

Piotra Szulca

samorządowca, Wójta Gminy Kolno
w poprzedniej kadencji (2018-2024)

Rodzinie i Bliskim Zmarłego

składamy szczerze wyrazy współczucia

Andrzej Abako Starosta Olsztyński,
Grzegorz Drozdowski
Przewodniczący Rady Powiatu w Olsztynie

TO, ŻE JEST ŻŁE, ŻE JEST NAS CORAZ MNIEJ, ŻE NASZE SPOŁECZEŃSTWO SIĘ STARZEJE, SŁYSZYMY OD LAT, ALE ZAMIAST POPRAWY JEST CORAZ GORZEJ. JEDNAK OSTATNIE PROGNOZY KAŻĄ BIĆ JUŻ NA ALARM, JEŚLI MAMY PRZETRWAC JAKO KRAJ.

Z DEMOGRAFIA JAK Z DESZCZEM

Nasza populacyjna przyszłość stoi pod znakiem zapytania i czas uderzyć w dzwony, patrząc na ostatnie prognozy demograficzne, bo jest czym się martwić. Pod koniec tego wieku liczba ludności w Polsce spadnie do około 19,4 mln osób — wynika z raportu ONZ „World Population Prospects 2024”. A pierwsze oznaki rozpoczynającej się depopulacji będą widoczne już w 2030 roku, kiedy liczba ludności spadnie do 37,29 mln, podczas gdy na koniec 2023 roku było nas 37,63 mln. W kolejnych dziesięcioleciach spadki jeszcze bardziej się pogłębią. W 2040 roku populacja Polski wyniesie 35,29 mln, a w 2050 roku — 32,4 mln. Jeśli trendy się nie zmienią, to w 2075 r. będzie nas 25,69 mln, a pod koniec wieku 19,33-19,43 mln osób.

Niestety, jak na razie oznak poprawy nie ma. Jak podał Eurostat, Polska zanotowała największy ze wszystkich krajów unijnych spadek ludności. Według Eurostatu w 2023 roku liczba ludności w naszym kraju spadła o 132,8 tys. Dane Eurostatu są zbliżone do GUS, bo jak podał nasz urząd statystyczny, liczba ludności w Polsce w 2023 roku zmniejszyła się prawie o 130 tys. osób.

OD DEKADY SIĘ KURCZYMY

Ubytek liczby ludności następuje nieprzerwanie od ponad dekady. W 2023 roku był on mniejszy niż w dwóch poprzednich latach, ale nadal dużo większy niż przed pandemią. Według GUS w 2023 roku na każde 10 tys. ubyło 35 osób. Dla porównania w roku 2019, czyli ostatnim przed pandemią, na 10 tys. ludności ubyło 7 osób.

Pogarszająca się sytuacja ludnościowa to wynik

oczywiście małej liczby urodzeń dzieci i utrzymującej się dużej liczby zgonów. Od dekady przyrost naturalny w Polsce jest ujemny.

W ubiegłym roku urodziło się 272 tys. dzieci; to mniej o 33 tys. w porównaniu do 2022 roku. — Była to najniższa liczba odnotowana w całym okresie powojennym — mówił na konferencji prasowej Dominik Rozkrut, prezes GUS.

Wprawdzie liczba zgonów w zeszłym roku była również mniejsza niż w 2022 roku o 39 tys., ale wyniosła 409 tys., co oznacza, że była o 137 tys. większa od liczby urodzeń.

TRZY SCENARIUSZE

Także polscy statystycy nie mają dobrych wieści. Z prognozy demograficznej GUS do 2060 roku dla Polski i dla województw w każdym z trzech zakładanych scenariuszy będzie nas dużo mniej. I tak naprawdę pytanie jest tylko jedno: który z nich będzie najbliższy prawdzie? Scenariusz niski zakłada niskie współczynniki dzietności, niskie wartości trwania życia oraz niskie saldo migracji. Scenariusz wysoki — wysokie współczynniki dzietności, wysokie wartości trwania życia oraz wysokie saldo migracji. Scenariusz główny, inaczej średni, uwzględnia średnie warianty dzietności, migracji oraz trwania życia.

W scenariuszu wysokim, a więc najbardziej optymistycznym, do 2060 roku liczba ludności Polski spadnie do 34,8 mln, zaś pesymistycznym, czyli niskim, aż do 26,7 mln. Z kolei scenariusz główny, czyli średni, zakłada, że w 2060 będzie nas 30,9 mln osób.

Jednak niezależnie od scenariuszy wszystkie przewidują, że do 2060 roku

liczba osób w wieku 65 lat i więcej bardzo wzrośnie. Największy wzrost szacowany jest w scenariuszu wysokim do 11,09 mln osób, w scenariuszu średnim — do 10,07 mln, a w niskim — do 8,98 mln. Na koniec 2023 roku liczba ta wynosiła ok. 7,55 mln osób.

A jaką przyszłość kreślą statystycy dla Warmii i Mazur, które na koniec ubiegłego roku liczyły 1,357 mln mieszkańców? Otóż w najlepszym scenariuszu zakładają, że w 2060 roku będzie nas 1,143 mln, w drugim, że 1,016 mln, a w najgorszym — tylko 866 tys.

CZYNY, A NIE SŁOWA

Czy da się zatrzymać ten proces depopulacji? — Nie sądzę, żeby się dało odwrócić ten proces w krótkim okresie, a w długim będzie to bardzo trudne — uważa prof. Jacek Poniedziałek, socjolog z toruńskiego UMK. — Chociażby z uwagi na to, że obecnie dzieci rodzą kobiety z niżu demograficznego, to siłą rzeczy dzieci będzie mniej. Musimy przyzwyczaić się do tego, że jesteśmy społeczeństwem, które popularyjnie się kurczy. Ten trend

będzie bardzo trudno zahamować.

Dlatego z demografią trzeba żyć jak z deszczem, a kluczem do poprawy demograficznej aury jest jeden. To wzrost liczby urodzeń, bo dziś poziom dzietności w Polsce jest jednym z najniższych na świecie. Obecnie wynosi 1,15. A to oznacza, że na 100 kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat) przypadało 115 urodzonych dzieci. Na Warmii i Mazurach jest jeszcze gorzej, bo wskaźnik wynosi 1,05. Tymczasem, żeby Polska się nie kurczyła, wskaźnik powinien być na poziomie 2,1- 2,15. To raczej niemożliwe, bo nawet w wariantach optymistycznych prognozy GUS zakłada się, że dzietność w 2060 roku wynosić będzie 1,79, w najgorszym scenariuszu zaś — 1,19 (co już się stało!) Ale już wskaźnik 1,49, który przewiduje wariant średni, może być realny do osiągnięcia. Patrząc choćby na Czechy, gdzie w 2020 roku wskaźnik dzietności wynosił 1,71.

CO TRZEBA ZROBIĆ

— Żeby zaważyć z tą nadchodzącą katastrofą, musimy umieć wreszcie

powiedzieć sobie rzeczy trudne. Podjąć trudne decyzje. Zobaczyć, gdzie są priorytety, i nie zawalczyć — napisała na platformie X minister funduszy i polityki regionalnej Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz, komentując raport ONZ.

Słowem: trzeba nam mądrej polityki prorodzinnej; wprawdzie politycy dużo o tym mówią, ale za słowami jakoś nie idą czyny, a jeśli już, to ich efekty są mizerne.

— Jednak nie ma jednego cudownego leku na tą naszą przypadłość, jaką jest kurcząca się populacja.

— Tych kroków powinniśmy wykonywać wiele, i to w różnych kierunkach — podkreśla socjolog. — Na pewno in vitro, na pewno zabezpieczenie instytucjonalne matek z dziećmi, darmowe żłobki i przedszkola, może w większym stopniu korzystanie przez ojców z urlopów ojcowskich. Do tego dochodzą oczywiście tanie mieszkania na wynajem czy otwarcie na imigrantów, i tu powinniśmy mieć mądrą politykę integrowania tych ludzi w społeczeństwie, bo dużą część z nich zostanie

i powinna czuć się tu jak u siebie.

Jak dodaje socjolog, oczywiście Polska nie zniknie, ale będzie zupełnie inna. Szacuje się, że już w Polsce jest ok. 3,5-4 mln imigrantów. Będzie inna, tak jak inne są Francja, Niemcy czy Wielka Brytania.

— Polska nie zniknie, ale zniknie Polska z takich sennych marzeń Romana Dmowskiego, że jest jednolita kulturowo, katolicka, podzielająca ten sam kod kulturowy i obyczaj — mówi prof. Jacek Poniedziałek. — Polska już jest krajem wielokulturowym, a będzie jeszcze bardziej. I musimy się na to po prostu przygotować.

ANDRZEJ MIELNICKI

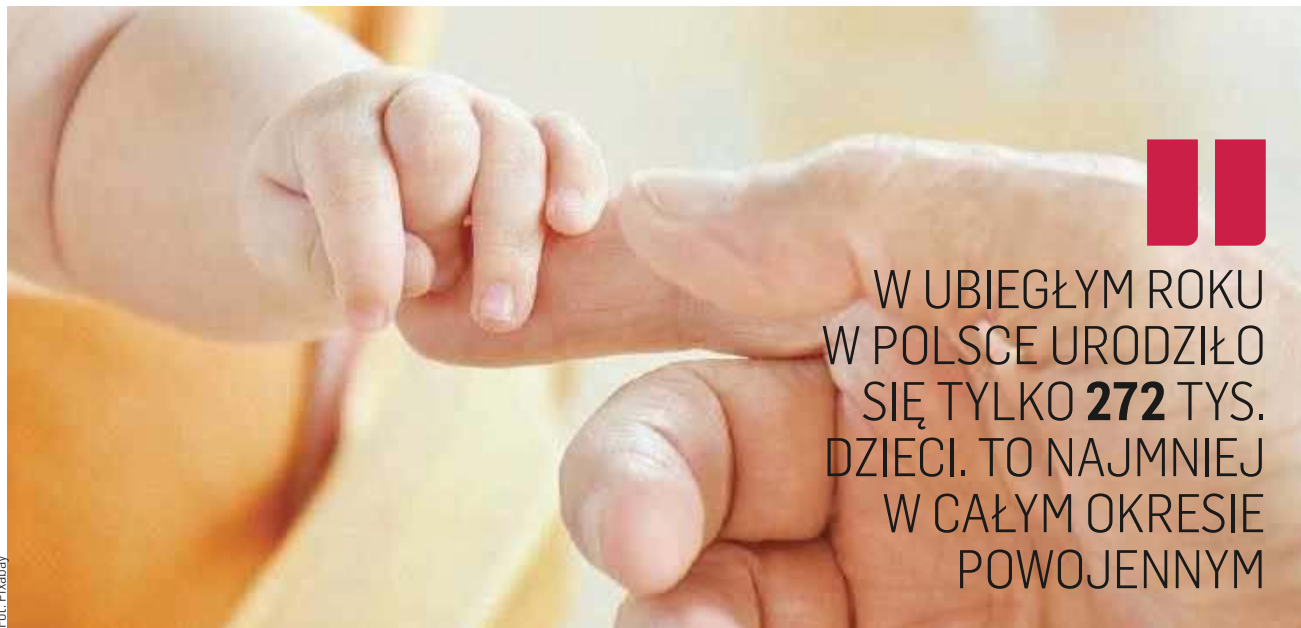
LUDNOŚĆ WARMII I MAZUR

Rok 2010 – 1 453 782
Rok 2021 – 1 374 699
Rok 2022 – 1 366 430
Rok 2023 – 1 357 910

URODZENIA DZIECI NA WARMII I MAZURACH

Rok 2010 – 15 771
Rok 2021 – 10 539
Rok 2022 – 9 913
Rok 2023 – 8 487

Źródło danych GUS

W UBIEGŁYM ROKU
W POLSCE URODZIŁO
SIĘ TYLKO **272** TYS.
DZIECI. TO NAJMNIJ
W CAŁYM OKRESIE
POWOJENNYM

OSTRÓDA ZNÓW BĘDZIE STOLICĄ REGGAE

OSTRÓDA REGGAE FESTIVAL, DZIŚ JUŻ KULTOWY, JEST WIZYTÓWKĄ MIASTA, A OSTRÓDA NA KILKA DNI W ROKU STAJE SIĘ ŚWIATOWĄ STOLICĄ REGGAE. JUŻ PO RAZ DWUDZIESI TRZECI ZMIENI SVOJE BARWY NA CZERWONO-ZÓŁTO-ZIELONE. NAJWIĘKSZY POLSKI FESTIWAL MUZYKI WYWODZĄCEJ SIĘ Z JAMAJKI ODBĘDZIE SIĘ W DNIACH 25-28 LIPCA.

Na Ostróda Reagge Festiwalu bawi się co roku kilka tysięcy fanów muzyki rodem z Jamajki. W tym roku już po raz 23. zabrzmi w Ostródzie muzyka pełna miłości, wolności, tolerancji i troski o planetę. Ta muzyka i jej przesłanie już trzecią dekadę łączy pokolenia.

Korzenie festiwalu sięgają roku 1983, kiedy to kilku pracowników ówczesnego Miejskiego Domu Kultury postanowiło pod nazwą „Ost-Rock” zorganizować przegląd młodych zespołów z Ostródy i okolic jako lokalne eliminacje do Ogólnopolskiego Młodzieżowego Przeglądu Piosenki. Imprezę udało się przywrócić do życia w roku 2001 dzięki zaangażowaniu Piotra „Pitera” Kolaja z agencji Positive Music Promotion oraz Artura Munje, ówczesnego szefa ostródzkiego Biura Promocji Miasta. Obaj spotkali się lata temu przy okazji organizacji różnych koncertów w mieście. Jeszcze w latach 80. ubiegłego stulecia, w czasach głębokiej komuny, organizowany był w mieście „Ost-Rock”. Czasy były niełatwe dla muzyków sceny alternatywnej, a maszynopisy z tekstami piosenek musiał zaakceptować... cenzor w Olsztynie.

— W 2001 roku reaktywowano tę imprezę, która odbywała się na zamkowym dziedzińcu — wspominał w rozmowie z Gazetą Olsztyńską Piotr Kolaj. — Wogóle taki był właśnie ówczesny pomysł na promocję miasta — organizacja koncertów, żeby o Ostródzie było głośno i dużo. W tym czasie organizowałem już koncerty reggae. Pojawił się nawet pierwszy poważny sponsor. Pierwsze dwa festiwale reggae dofinansowała Miejska komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

Fot. Tomasz Nisizal/ORT

sowała Miejska komisja ds. rozwiązywania problemów alkoholowych.

W roku 2004 odbył się pierwszy Ostróda Reggae Festiwal już pod tą właściwą, obowiązującą do dziś nazwą i trwa do dziś! Za kilka dni w Ostródzie już po raz 23. ruszy największe polskie święto muzyki reggae. Powiedzieć, że przez te cztery dni Ostróda zamieni się w polską Jamajkę, to mało. Muzyka reggae jednoczy ludzi bez względu na wiek, narodowość czy kolor skóry.

ORF tradycyjnie rozpoczyna czwartkowy koncert polskich wykonawców w ostródzkim Amfiteatrze. Na trzy kolejne dni swe bramy otwiera Kompleks Sportowo – Rekreacyjny. Tam funkcjonować będą trzy sceny: Red Stage, czyli główna scena zespołów live, Green Stage, na której zobaczymy i posłuchamy wokalistów, DJ’ów i producentów oraz Yellow Stage prezentującą sound systemy. W pobliskim Parku Col-lisa mieścić się będzie ofi-

cialne pole namiotowe oraz strefy min. strefa dziecięca, strefa bazarowa, wioska afrykańska, strefy warsztatów i innych aktywności.

Na scenie głównej festiwalu Red Stage, wśród wydarzeń, na które warto zwrócić uwagę, należy na pewno wymienić występ legendarnej amerykańskiej grupy Groundation z charyzmatycznym liderem Harrisonem Staffordem, powracającej do Ostródy po 11 latach. Jamajkę na ostródz-

kim Red Stage reprezentują grupy Rootz Underground – pionierzy ruchu reggae revival, młoda aktywna siła Kingston EarthKry oraz Micah Shemaiah ze swoją uduchowioną ceremonią Rasta. The Cimarons jako dzieci wyemigrowali z Jamajki do Wielkiej Brytanii, a następnie utworzyli jedną z najdłużej istniejących grup muzycznych w Europie, a także pierwszy brytyjski rodzimy zespół reggae. Również z Al-bionu, Gentleman’s Dub Club, swoją wybuchową mieszanką zawsze dopro-

wadzają publiczność do szaleństwa.

Stalym elementem ostródzkiego klimatu są nieodłączne występy krajowych liderów: Vavamuffin, Mesajah, Tabu czy Damiana Syjonfam.

Na Green Stage zobaczyć będzie można owoce współpracy polskiego producentów z zagranicznymi wokalistami – K-Jah Sound z synem Lee Scratch Perry’ego Omarem, Dreadsquad ze zjawiskową Angielką Dub Princess czy Singledread z Baronem Black. Sensacyjnie zapowiada się szalony show Dancehall Masak-Rahz udziałem 27 Pablo, Mariki, RasLutyi Cheeby. Powraca Bas Tajpan oraz mistrz digitalnego reggae z Francji Manudigital. Pojawi się krajowy digitalny czarodziej Radikal Guru wraz ze swym londyńskim odpowiednikiem Adamem Prescottem. Szwajcarski Little Lion Sound to czołówka nowoczesnej produkcji reggae z milionami followersów, a rumuńskiego Obeah można określić śmiałym sonicznym eksperymentatorem post punk hiphop dub.

Oddzielny, pełen DJ’ów dub i reggae trzydniowy program zapewni Yellow Stage, którym od dwóch lat zawiaduje lokalny kolektyw Roots Trippin.

Za sprawą Molo Stage nad jeziorem Drwęckim w sercu miasta będzie można poczuć trochę klimatu imprezy- selekcję z jamajskich winyli zapewni DJ Jammy Eye. Nie zabraknie ogólnodostępnych warsztatów, spotkań i projekcji na corocznym Uniwersytecie Reggae, kreatywnych stref dziecięcych oraz barwnych stoisk. **BCL**

OSTRÓDA REGGAE FESTIVAL

25-28.07. 2024 AMFITEATR, RED & GREEN & YELLOW STAGE
CZWARTEK 25.07

AMFITEATR

17:00 ROOTS SOLDIERS
18:30 JAMAJKI
20:00 BETHEL
21:30 ROOTSTONE
23:00 VAVAMUFFIN

PIĄTEK 26.07

RED STAGE

16:00 REBELION 30 YEARS
17:30 HABAKUK
19:00 THE CIMARONS
21:00 DAWID PORTA & JAFIA 30 YEARS
23:00 TOMEK LIPIŃSKI 45 YEARS
01:00 GENTLEMAN’S DUB CLUB

GREEN STAGE

20:00 BARWY
22:00 OBEAH
00:00 K-JAH SOUND feat. OMAR PERRY
02:00 LITTLE LION SOUND

YELLOW STAGE

18:00 ROOTS TRIPPIN SOUND SYSTEM
19:00 KING DUBEAR
20:30 ZION LAND
22:00 ANDREW RISE UP! SOUND
23:30 BASS INVADERS
01:30 ROOTS TRIPPIN SOUND SYSTEM

SOBOTA 27.07

RED STAGE

16:00 DAMIAN SYJONFAM
17:30 DAVID CAIROL
19:00 EARTHKRY
21:00 MICAH SHEMAIAH AND THE DREADITES
23:00 MESAIAH 20 YEARS
01:00 GROUNDATION

GREEN STAGE

20:00 BAS TAJPAN
22:00 DREADSQUAD feat. DUB PRINCESS
00:00 SINGLEDREAD feat. BARON BLACK
02:00 DANCEHALL MASAK-RAH feat. MARIKA, RASLUTA, CHEEBA

YELLOW STAGE

18:00 SZYMI OGIEŃ
20:00 YAGGA & THE KIVI
22:00 NICKER
00:00 JAH LOVE FT. GURU POPE
02:00 ROOTS TRIPPIN SOUND SYSTEM

NIEDZIELA 28.07

RED STAGE

15:00 OPEN STAGE
17:00 TABU
19:00 DUBSKA / TRIBUTE TO R.A.P.
21:00 ROOTZ UNDERGROUND
23:00 DUBIOZA KOLEKTIV
01:00 THE BEAT ROOTZ

GREEN STAGE

20:00 ROGAL SALUT!
22:00 MANUDIGITAL feat. DAPATCH MC
00:00 RADIKAL GURU feat. BAPTISTE (MOONSHINE RECORDINGS 15 YEARS)
02:00 ADAM PRESCOTT feat. DONOVAN KINGJAY (MOONSHINE RECORDINGS 15 YEARS)

YELLOW STAGE

18:00 ROOTBOY
18:30 FIFTI MEETS BOUQUET
20:30 ASTRAL ROOTZ
22:30 ATOF – ROOTS VIBRACJA SOUND SYSTEM
00:00 ROOTS TRIPPIN SOUND SYSTEM

„POMNIK WYKŁĘTY” RZEZI WOŁYŃSKIEJ

Ten pomnik przez wiele lat nie mógł znaleźć swojego miejsca. Jest nazywany „wykłym”. W jego odsłonięciu, oddając hołd ofiarom ukraińskiego nacjonalizmu na Wołyniu, uczestniczyła duża delegacja z Warmii i Mazur, głównie z Towarzystwa Miłośników Wołynia i Polesia w Olsztynie.

Wydarzenie, które miało miejsce w minioną niedzielę w Domostawie na Podkarpaciu, zgromadziło kilkanaście tysięcy osób z całej Polski. Uczestnicy nie ukrywali wielkiego wzruszenia, tym bardziej że wielu z nich to potomkowie bestialsko mordowanych na Wołyniu i Polesiu przez zbrodniczą UPA tylko dlatego, że byli Polakami.

— Bardzo duża liczba uczestników, o czym mogliśmy się przekonać już na drogach dojazdowych, świadczy o ogromnym znaczeniu tego wydarzenia. Obecność wielu organizacji społecznych i patriotycznych pokazuje, jak ważna

jest pamięć o tych tragicznych latach. Zasmuciła nas jednak nieobecność głowy państwa oraz reprezentantów najwyższych władz — relacjonuje „Gazecie Olsztyńskiej” Piotr Lisiecki, członek Towarzystwa Miłośników Wołynia i Polesia.

Pomnik nosi oficjalną nazwę „Rzeź Wołyńska”, jednak nasz rozmówca nazywa monument „pomnikiem wykłym”. Wskazuje też na jego długą i trudną historię.

— Społeczny komitet zebrał pieniądze, a Andrzej Pityński stworzył projekt. Pomnik został odlany w Polsce, jednak przez lata nie mógł znaleźć swojego miejsca. Od 2015 roku lokalne władze spotykały się z różnymi szykanami, które uniemożliwiały ustawienie pomnika — przypomina uczestnik niedzielnej uroczystości.

Ostatecznie burmistrz gminy Jarocin znalazł odpowiednią lokalizację. Niestety, autor pomnika, Andrzej Pityński, nie doczekał jego odsłonięcia. Przez media głównego nurtu, w związku z odsłonięciem pomnika, przetoczyła się fala krytyki wobec tego, co i w jaki sposób przedstawia. Przeciwnicy jego odsłonięcia argumentowali, że jest zbyt drastyczny.

Przypomnijmy: pomnik „Rzeź Wołyńska” autor-

Na uroczystość zjechali potomkowie mordowanych Polaków z całego kraju

stwa Andrzeja Pityńskiego ma wraz z cokołem 20 metrów wysokości. Przedstawia orla w płomieniach, na którego skrzydłach umieszczono nazwy miejscowości, których mieszkańcy zostali zamordowani przez UPA. W środku jest wycięty krzyż, w nim trójzębne widły, a na nich nabite dziecko. U podstawy pomnika stoi rodzina z dziećmi w płomieniach, a naprzeciw nich głowy dzieci nabite na sztachety płotu.

— Pomnik odzwierciedla autentyczne mordy, które Ukraińcy dokonywali na Polakach — stwierdza Piotr

Lisiecki. — Zasmuca mnie dwójmyślenie i podwójne standardy. Kiedy upamiętniamy ofiary Holokaustu, żadna forma nie jest na tyle kontrowersyjna, żeby wzbudzała opór postępowych mediów. Natomiast upamiętnianie Polaków zamordowanych przez ukraińskich sąsiadów wywołuje sprzeciw i kontrowersje — dodaje.

Samo wydarzenie miało niezwykle uroczysty i wzruszający charakter. Nad polem wokół pomnika powiewały tysiące polskich flag. Przy pochylonych sztandarach organi-

zacji kombatanckich hołd ofiarom oddawały setki delegacji z całego kraju. Również przedstawiciel Towarzystwa Miłośników Wołynia i Polesia nie krył głębokich emocji.

— Ciśnie się jedno słowo: wreszcie. Byłem wzruszony, widząc kilkanaście tysięcy ludzi, którzy przyjechali, by oddać hołd ofiarom. To było ogromne przeżycie — stwierdza Piotr Lisiecki. Wcześniej uroczystości upamiętniające Rzeź Wołyńską odbyły się w Olsztynie i w Bartoszych.

— W Olsztynie co roku organizujemy obchody

rocznicy Krwawej Niedzieli, zamawiając mszę za ofiary. W tym roku również uczestniczyliśmy w tych uroczystościach, choć w Bartoszych obchody odbyły się dokładnie 11 lipca, a my organizujemy je w najbliższą niedzielę od tej daty — relacjonuje nasz rozmówca. — Nie wolno nam zapomnieć o tych tragicznych wydarzeniach, niezależnie od okoliczności. To nasz obowiązek, by pamięć o nich trwała. Cieszę się, że w Bartoszych również pamiętają o tych wydarzeniach, i dziękuję organizatorom za ich zaangażowanie — podkreśla.

STANISŁAW KRYŚCIŃSKI

Pomnik ma 20 metrów wysokości

LUDOBÓJSTWO NA WOŁYNIU I POLESIU
Rzeź Wołyńska, określana również jako ludobójstwo, była serią masowych mordów dokonanych przez ukraińskich nacjonalistów z UPA na ludności polskiej zamieszkującej Wołyń i Polesie w latach 1943-1947. Celem tych działań była czystka etniczna, mająca na celu usunięcie polskiej ludności z tych terenów. Zginęło wówczas, jak podają historycy, około 120 tys. Polaków. Zarówno kobiety, mężczyźni, starcy, jak i dzieci często byli mordowani w okrutny sposób.

TRAGEDIA NA PASACH. DRAMAT PIESZYCH I ZNIECZULICA KIEROWCÓW

W sobotę w Elku na pasach samochód potrafił 16-latkę. Nieprzytomna dziewczyna przebywa w szpitalu. W czwartek na przejściu na elckiej obwodnicy zginął pieszy.

Niestety w konfrontacji pieszych i kierowców cały czas ci pierwsi są na straconej pozycji. Efekty bardzo często są niestety tragiczne. I wydaje się, że najbardziej bolesne i niesprawiedliwe jest to wtedy, kiedy do tragedii dochodzi na pasach. W sobotę w Elku na pasach została potrącona 16-latką. Nieprzytomna trafiła do szpitala. Niestety jej stan nie uległ poprawie. W czwartek rano na innym

przejściu zginął pieszy. Przejście przez jezdnię. Miejsce, które powinno być najbezpieczniejszą częścią ulicy, w którym krzyżują się drogi pieszych i kierowców. Oczywiście o ile jedni i drudzy zachowują należytą ostrożność. Niestety w ostatnich dniach w Elku doszło do dwóch poważnych wypadków właśnie na pasach.

Była sobota, późny wieczór. Dwie nastolatki prze-

chodziły po przejściu dla pieszych.

— Jedną z nich potrafił pojazd osobowy, wjeżdżając na przejście. Kierowca nie zatrzymał się i nie udzielił dziewczynie pomocy. Odjechał z miejsca zdarzenia. Nieprzytomna 16-latką trafiła do szpitala — relacjonuje mł. asp. Agata Kulikowska de Nałęcz z elckiej policji.

Policjanci, korzystając m.in. z monitoringu miej-

skiego, ustalili markę pojazdu, który potrafił nastolatkę. Ten pojazd, z widocznymi uszkodzeniami, został przez policjantów odnaleziony w niedzielę godzinach porannych. Był na parkingu oddalonym o około 1,5 km od miejsca zdarzenia.

— W jedynym z mieszkań policjanci zatrzymali trzech mężczyzn; żaden nie przyznał się do prowadzenia pojazdu w chwili wypad-

ku — dodaje mł. asp. Agata Kulikowska de Nałęcz.

W wyniku podjętych kolejnych czynności policjanci ustalili, że w chwili zdarzenia pojazdem kierował 53-latek z województwa łódzkiego. Mężczyzna usłyszał zarzuty związane ze spowodowaniem wypadku i ucieczkę z miejsca zdarzenia. Grozi za to kara do 4,5 roku pozbawienia wolności. Mężczyzna został tymczasowo aresztowany.

Jak się dowiedzieliśmy, w czwartek 18 lipca dziewczyna cały czas jest hospitalizowana. Wciąż jest nieprzytomna. Lekarze walczą o jej powrót do zdrowia.

Inny dramat rozegrał się w czwartek rano na elckiej obwodnicy. Chodzi o przejście dla pieszych przy skrzyżowaniu ulic Przemysłowej, Wrzosewej i Strefowej. W wyniku potrącenia przez samochód osobowy zginął pieszy.

TOM

JAPOŃSKA BOMBA NUKLEARNA

Deinformacja i manipulacja informacją są złe. Są trucizną, która zatrzuwa nasze społeczeństwo — globalnie i lokalnie. I dlatego trzeba z nimi walczyć w obronie prawdy i w obronie nas samych. A historia, niestety, nawet ta najnowsza, zbyt często jest plamiona krwią tych, którzy o prawdę walczą. Lub tych, którzy padli ofiarą manipulacji...

LISTA WSTYDU

30 kwietnia 2004 r. w raporcie kanadyjskiej telewizji CTV wspomniano o „polskim obozie w Treblince”. Ambasada RP w Kanadzie złożyła skargę do CTV. Robert Hurst z CTV argumentował jednak, że termin „polski” używany jest w całej Ameryce Północnej w sensie geograficznym i odmówił wydania sprostowania. Ambasador RP w Ottawie złożył następnie skargę do Krajowego Panelu ds. Usług Specjalistycznych Kanadyjskiej Rady ds. Standardów Nadawczych. Rada odrzuciła argumentację Hursta, uznając, że słowo „polski” — podobnie jak przymiotniki „angielski”, „francuski” i „niemiecki” — ma konotacje wyraźnie wykraczające poza kontekst geograficzny. Jego użycie w odniesieniu do nazistowskich obozów zagłady było wprowadzające w błąd i niewłaściwe.

W listopadzie 2008 r. niemiecka gazeta „Die Welt” w swoim artykule nazwała obóz koncentracyjny na Majdanku „byłym polskim obozem koncentracyjnym”. Natychmiast jednak przeprosiła, gdy czytelnicy zwrócili redakcji uwagę na błędne sformułowanie.

W kanadyjskim magazynie „Maclean’s” z 16 listopada 2009 r. dziennikarka Kathie Engelhart w artykule o Johnie Demjanjuku nazwała go człowiekiem, który uchodził za „notorycznego sadystę z polskiego obozu zagłady w Treblince”. Pisała o „polskim obozie zagłady w Treblince” i stwierdziła, że Demjanjuk jako strażnik „służył w trzech polskich obozach”. Po tym artykule Piotr Ogrodziński, ambasador RP w Ottawie, złożył formalną skargę i oświadczył: „To całkowita nieprawda, że Polacy mieli cokolwiek wspólnego z obozami koncentracyjnymi, z wyjątkiem tego, że byli ich pierwszymi więźniami”.

23 grudnia 2009 r. historyk Timothy Garton Ash napisał w „The Guardian” «Kilka tygodni temu, oglądając reportaż niemieckiej telewizji z procesu Johna Demjanjuka, ze zdziwieniem usłyszałem, że spiker opisał go jako strażnika w „polskim obozie zagłady” Sobibór. Co to za czasy, gdy jedna z głównych niemieckich stacji telewizyjnych uważa, że może opisać obozy nazistowskie jako „polskie”? Z mojego doświadczenia wynika, że automatyczne zrównanie Polski z katolicyzmem, nacjonalizmem i antysemityzmem — a co za tym idzie, wywoływania u Polaków poczucia winy w związku z Holocaustem — jest nadal powszechne. To zbiorowe stereotypy nie oddają sprawiedliwości przekazom historycznym».

W 2010 r. Polsko-Amerykańska Fundacja Kościuszkowska wystosowała petycję, żądając, aby cztery główne amerykańskie organizacje informacyjne poparły używanie wyrażenia „niemieckie obozy koncentracyjne w okupowanej Polsce”. Bo przytrafiały się za często.

23 września 2011 r. kanadyjski dziennik „Globe and Mail” doniósł o „polskich obozach koncentracyjnych”. Polskie protesty poparł wtedy Ted Opitz, poseł do parla-

mentu Kanady, oraz Jason Kenney, minister obywatelstwa i imigracji.

W maju 2012 r. prezydent USA Barack Obama nawiązał do „polskiego obozu zagłady”, odznaczając pośmiertnie Prezydenckim Medalem Wolności Jana Karskiego. Po skargach ze strony Polaków, m.in. ministra spraw zagranicznych Radosława Sikorskiego i Alexa Storożyńskiego, prezesa Fundacji Kościuszkowskiej, rzecznik administracji Obamy powiedział, że prezydent przeinaczył słowa, „odnosząc się do nazistowskich obozów zagłady w okupowanej przez Niemców Polsce”. 31 maja 2012 r. prezydent Obama skierował list do prezydenta RP Komorowskiego, w którym wyjaśnił, że nieumyślnie użył tego wyrażenia w odniesieniu do „nazistowskiego obozu zagłady w okupowanej przez Niemców Polsce”, a następnie stwierdził: „Żałuję tego błędu i zgadzam się, że ta chwila jest szansą, aby to i przyszłe pokolenia poznały prawdę”.

W 2013 r. Karol Tendera, były więzień Auschwitz-Birkenau i sekretarz stowarzyszenia byłych więźniów niemieckich obozów koncentracyjnych, pozwał niemiecką telewizję ZDF, żądając formalnych przeprosin i przekazania 50 tys. złotych na cele charytatywne za używanie przez ZDF określenia „polskie obozy koncentracyjne”. Sąd nakazał ZDF złożenie publicznych przeprosin. Część Polaków uznała te przeprosiny za niewystarczające i zaprotestowała transparentem na ciężarówce, który głosił: „Nazistowskie obozy zagłady były niemieckie — ZDF przeprasza!”.

I co? I wstyd, państwo dziennikarze i politycy! Wstyd, bo przepaliliście kilka lekcji historii. Ale jeszcze większy wstyd, państwo wydawcy i redaktorzy naczelni, że pozwoliliście na publikację artykułów i audycji mimo jawnych nieprawd w nich zawartych!

PRAWDA

„Niemiecki nazistowski obóz koncentracyjny” [Auschwitz/Sobibór/Treblinka/Stutthof...] to jedyny termin historycznie poprawny, w takiej formie przyjęty przez UNESCO, Organizację Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury. „Polski obóz koncentracyjny” [Auschwitz/Sobibór/Treblinka/Stutthof...] — BŁĄD! Jest to określenie nieprawdziwe, sugerujące całkowicie fałszywe wyobrażenie o tym, kto jest odpowiedzialny za zbrodnie niemieckich nazistów i obraźliwa forma rewizjonizmu wobec ofiar.

„POLSKIE OBOZY KONCENTRACYJNE” = DEZINFORMACJA

„Polskie obozy koncentracyjne” to definicja nieprawdziwa. Wprowadza w błąd i budzi podejrzenia o rewizjonizm. Także historycznie myląca — choć niestety wciąż używana przez niektóre media, publikacje i dokumenty historyczne w odniesieniu do niemieckich nazistowskich obozów koncentracyjnych, które znajdowały się na terenie Polski. W związku z powtarzającym się używaniem określenia „polskie obozy koncentracyjne”,

Marsz nowo przybyłych więźniów wzdłuż baraków SS w Birkenau w kierunku komór gazowych przy krematoriach II i III, 27 maja 1944 r.

na wniosek Polski, w 2007 r. zmieniono brzmienie wpisu dotyczącego pozostałości obozu koncentracyjnego Auschwitz z „Obóz koncentracyjny Auschwitz” na „Nazistowski niemiecki obóz koncentracyjny i obóz zagłady (1940-1945)”.

NIEMIECKIE OBOZY KONCENTRACYJNE

Obozy koncentracyjne i ośrodki zagłady były tworzone i administrowane przez państwo niemieckie. W chwili tworzenia tych obozów państwo polskie nie istniało. Warto też pamiętać, że w czasie niemieckiej okupacji (1939-1945) legalnie działającym ośrodkiem władz polskich był Rząd RP na uchodźstwie z siedzibą w Londynie, który nie tylko nie podejmował decyzji dotyczących utworzenia tych obozów, ale w żaden sposób nie brał udziału w ich tworzeniu. Zarówno rząd, jak i struktury polskiego państwa podziemnego podejmowały raczej szereg działań wymierzonych przeciw niemieckim inicjatorom i dowódcom obozów i miejsc zagłady.

Używanie w publikacjach określenia „polskie obozy koncentracyjne” powoduje, że wiele osób niezaznajomionych z tą historią

Obóz eksterminacji w Sobiborze, lato 1943 r.

nabiera przekonania, że obozy koncentracyjne zostały założone przez Polaków i że to Polacy wraz z niemieckimi okupantami byli współodpowiedzialni za eksterminację Żydów oraz za inne zbrodnie popełnione w tych obozach.

A to NIEPRAWDA.

I tak na marginesie... Warto zauważyć, że choć w czasie II wojny światowej naziści zakładali obozy koncentracyjne nie tylko na terenie okupowanej Polski, ale także m.in.

na Litwie, Łotwie, we Francji i Holandii, w mediach trudno spotkać określenia typu „francuskie obozy koncentracyjne” lub „holenderskie obozy koncentracyjne”. Nie ma też wzmianek o „japońskich bombach nuklearnych” zrzuconych na Hiroszimę i Nagasaki — choć właśnie tak mogłaby sugerować tzw. logika geograficzna...

Magdalena Maria Bukowiecka
Korzystałam ze strony www.auschwitz.org i z Encyclopædia Britannica.

Wydawca „Gazety Olsztyńskiej Grupa WM dzięki Polskiej Fundacji Narodowej właśnie rozpoczęła prace nad nowym projektem. Jego celem jest przeciwdziałanie dezinformacji, która przez lata utrwalala zniekształcony wizerunek Polski przez rozpowszechnianie zmanipulowanych faktów historycznych, negatywnie wpływających na dobre imię Polski i Polaków na świecie. W najbliższym czasie będziemy prezentować artykuły, ale także audycje, w których poruszymy ważne kwestie dotyczące tuszowania i fałszowania prawdy historycznej. Zapraszamy do lektury, ale też do czynnego udziału w naszej akcji! Na zgłoszenia od wolontariuszy czekamy pod adresem kontakt@wm.pl

Projekt finansowany ze środków Polskiej Fundacji Narodowej.

GAZETA OLSZTYŃSKA

METROPOLIA WROCŁAWSKA • DOLNY ŚLĄSK
WROCŁAWSKIE • INFO

DZIENNIK ELBĄSKI

Wawa.info
PORTAL WARSZAWY I MAZOWSZA

KONGRES PRZYSZŁOŚCI

WILCZY SZANIEC TO JEDNA Z NAJWIĘKSZYCH ATRAKCJI TURYSTYCZNYCH I HISTORYCZNYCH NA WARMII I MAZURACH. W LATACH 1941-1944 PEŁNIŁ FUNKCJĘ GŁÓWNEJ KWATERY HITLERA. W LEŚNYM MIASTECZKU POD KĘTRZYNEM OPRÓCZ HITLERA MIESZKAŁO OK. 2,5 TYS. LUDZI. TO TU DECYDOWANO O PODBOJACH NAZISTOWSKICH NIEMIEC, TU POJAWIAŁY SIĘ SZALEŃCZE POMYSŁY I STĄD WYDAWANO ROZKAZY WPŁYWAJĄCE NA LOSY WIELU MILIONÓW LUDZI. TO TUTAJ 80 LAT TEMU, 20 LIPCA 1944 ROKU, DOKONANO TEŻ NIEUDANEGO ZAMACHU NA WODZA III RZESZY.

Niewątpliwie jedną z największych atrakcji, jaką kuszą turystów zarządcy obiektów jest wizualizacja miejsca zamachu. Sala obrad, w której płk. Stauffenberg dokonał próby zamachu na Adolfa Hitlera została zrekonstruowana w dawnym schronie szefa sztabu Keitla. Zdaniem wielu historyków zamach był najpoważniejszą próbą odsunięcia fűhrera od władzy. Nie wiadomo, jak potoczyłyby się losy wojny, gdyby zamach się udał.

20 lipca 1944 roku w sali narad, w momencie wybuchu bomby znajdującej się w teczce pod dębowym stołem, znajdowały się 24 osoby. Bomba wybuchła, raniąc większość z obecnych. Cztery osoby zmarły kilka dni później w wyniku odniesionych ran. Adolf Hitler został lekko ranny.

— Dołożyliśmy wszelkich starań, by odtworzyć wiernie salę narad tuż przed wybuchem bomby — mówi Zenon Piotrowicz, Nadleśniczy Nadleśnictwa Srokowo. — Wielki dębowy stół, teczka z ładunkiem wybuchowym, stare mapy, meble i przedmioty użytkowe z tamtego okresu pozwolą turystom cofnąć się w czasie o 80 lat i znaleźć się w centrum wydarzenia historycznego, które mogło zmienić losy wojennego świata i wielu milionów niewinnych ludzi.

To nie jedyne atrakcje, które mogą zobaczyć zwiedzający.

— W tym samym schronie prezentowane są wyniki poszukiwań prowadzonych na terenie Wilczego

Szańca w ostatnich latach. Są to elementy wyposażenia z prawdziwego schronu znanego z zamachu, przedmioty codziennego użytku mieszkańców kwatery, pozostałości po instalacjach: elektrycznych, ciepłowniczych i wodnych. To efekt owocnej współpracy z grupami poszukiwaczy, głównie z gdańskiej fundacji „Latebra” — dodaje Piotrowicz.

W 2023 roku leśnicy zrekonstruowali wnętrze baraku, w którym 20 lipca 1944 roku doszło do zamachu. Znajduje się w nim ekspozycja „Wolfsschanze 20.07.1944” z figurami muzealnymi Hitlera i Stauffenberga.

Z okazji 80. rocznicy zamachu zarządcy obiektu przygotowali szereg atrakcji. — Będziecie Państwo mogli zobaczyć rekonstruktorów, którzy wcielią się w uczestników narady z 20 lipca 1944 roku. W baraku nr 17, przeniesiecie się Państwo w czasie i poczujecie napiętą atmosferę, panującą zaraz przed wybuchem bomby, która miała zmienić bieg historii. Będziecie mogli spotkać się rekonstruktorami, którzy opowiedzą o swojej pasji i wydarzeniach tamtych dni, ale nie tylko. Zobaczycie też wiernie odtworzone wnętrze sali baraku narad sytuacyjnych, z eksponatami z okresu II wojny światowej, wykorzystywanymi w „Wilczym Szanecu” w okresie II wojny światowej — zachęcają.

Warta uwagi jest też prezentacja poświęcona Powstaniu Warszawskiemu. To nie jest przypadek

TU 80 LAT TEMU MOGŁA ZMIENIĆ SIĘ HISTORIA

Sala obrad, w której płk. Stauffenberg dokonał zamachu na Adolfa Hitlera została zrekonstruowana w dawnym schronie szefa sztabu Keitla

— to właśnie w Gierłozie Hitler wydał rozkaz zrównania Warszawy z ziemią. Dlatego już 10 sierpnia o godz. 11.00, 14.00 i 17.00 w Wilczym Szanecu będzie można obejrzeć inscenizację historyczną „Pragnienie wolności – 63 dni nadziei i dumy”.

W ostatnich latach Wilczy Szaniec sukcesywnie zmieniał swoje oblicze. Obecnie jest to obiekt turystyczny, zarządzany przez Nadleśnictwo Srokowo. Zarządcy co roku dokładają starań, żeby rozwijać to miejsce i czynić je jeszcze bardziej atrakcyjnym dla turysty. Dzięki temu odwiedzający mogą skorzystać z utwardzonych ścieżek poprowadzonych między bunkrami. Na miejscu obecnie dostępna jest już

ście polskim. Możliwość skorzystania z zaplecza noclegowego i gastronomicznego czyni z Wilczego Szanca znakomitą bazę wypadową do zwiedzania innych okolicznych atrakcji. W 2022 roku oddano do użytku nowy budynek obsługi turystów, w którym mieszczą się m.in. umywalnie, pomieszczenia dla matek z dziećmi i osób z niepełnosprawnościami, sklepik z pamiątkami i kawiarenka. Co roku na terenie ośrodka są również organizowane wydarzenia kulturalne i historyczne.

Dużym atutem jest położenie w pobliżu dwóch jezior — Mój i Siercze, nad którymi można również swobodnie odpocząć czy skorzystać z kąpeli. Warto też dodać, że w 2021 roku w rankingu Radia Zet

niemal cała infrastruktura niezbędna dla turystów. Jesienią 2020 udostępniono turystom dwa schrony z możliwością obejrzenia od środka. W ich przejściach pojawiły się zdjęcia z okresu funkcjonowania wojennej kwatery. Technicznym udogodnieniem jest możliwość zwiedzania obiektu z przewodnikiem w wersji audio. Jest on wyposażony w ekran, dzięki któremu z audiodeskrypcji i języka migowego będą mogły sko-

rzystać osoby niesłyszące. Oczywiście wciąż można skorzystać z usług przewodników PTTK, zwiedzać indywidualnie z zakupionym przewodnikiem i mapą lub przy użyciu aplikacji mobilnej pod nazwą „Wilczy Szaniec”. Otwarty jest punkt, w którym można zakupić przewodniki, mapy i pamiątki. Przewodnicy obsługują turystów w języku angielskim, niemieckim, rosyjskim, litewskim, francuskim, włoskim i oczywi-

była kwatery Hitlera znalazła się w gronie dwunastu miejsc, które warto odwiedzić będąc na Warmii i Mazurach. W 2017 roku brytyjski dziennik The Telegraph uznał obiekt za jedno z 25 najatrakcyjniejszych miejsc Europy Wschodniej. Co ważne - Wilczy Szaniec nie ma charakteru sezonowego i można go zwiedzać przez cały rok. Nic dziwnego, że co roku do Gierłozy przybywa kilkaset tysięcy turystów z całego świata.

WOJCIECH CARUK

W 2023 roku 8,7 tys. osób otrzymało karę pozbawienia wolności, w tym 1,8 tys. – z warunkowym zawieszeniem. To o 7,8% mniej w porównaniu z 2022 rokiem. Do tego dane resortu wskazują, że w ub.r. małoletnich pokrzywdzonych tym procederem było 25,7 tys. To o 12,7% mniej niż rok wcześniej, kiedy zanotowano wynik 29,4 tys. Jednak eksperci przekonują, że nie ma co się cieszyć z niewielkich spadków, ponieważ skala problemu niepłaconych alimentów faktycznie się nie zmniejsza. I dodają, że ministerialne dane nie korelują z tymi z rejestrów osób zadłużonych.

Jak wynika z danych udostępnionych przez Ministerstwo Sprawiedliwości, w 2023 roku 26,4 tys. osób zostało skazanych w pierwszej instancji w sądach rejonowych za przestępstwo niealimentacji, na podstawie art. 209 kodeksu karnego. To o 10,3% mniej niż w 2022 roku, kiedy takich przypadków było 29,4 tys. Z kolei porównując ubiegłoroczne dane z tymi z 2021 roku, widać jeszcze wyraźniejszy spadek, bo o 23,2%. Wówczas skazanych za takie przestępstwo było 34,3 tys. osób.

— Dane nie korelują z tymi z rejestrów osób zadłużonych, takich jak np. BIG InfoMonitor, które wskazują, że każdego roku przybywa osób zadłużonych z tytułu niezapłaconych alimentów, a zadłużenie przekracza 15 mld zł tylko dla Funduszu Alimentacyjnego — mówi Justyna Żukowska-Gołębiewska, psycholożka, badaczka przemocy separacyjnej i prezes Stowarzyszenia Poprawy Spraw Alimentacyjnych – Dla Naszych Dzieci.

Natomiast dr Łukasz Pilarczyk, adiunkt w Zakładzie Prawa Karnego WPIA UAM i adwokat z Kancelarii Prawnej Filipiak Babicz Legal, również zaleca ostrożność w stawianiu twierdzeń o spadku popełnianych przestępstw niealimentacji. Z danych nie

wynika bowiem, ile było wszczynanych postępowań karnych dotyczących właśnie tego typu przestępstw na etapie sądowym. Możliwe bowiem, że tych postępowań wszczynanych jest ciągle tyle samo.

— Niemniej z powodu coraz większej przewlekłości procesów karnych, trwające one coraz dłużej i przez to rzadziej są wydawane, dotyczące tych spraw, wyroki. Wydaje się, że te dane są niestety zbyt szczątkowe, aby wyciągać z nich dalej idące wnioski — komentuje dr Łukasz Pilarczyk.

Fot. archiwum GO

POTRZEBNA MOBILIZACJA

Z danych resortu wynika też, że spośród skazanych na podstawie art. 209 KK w 2023 roku 8,7 tys. osób otrzymało karę pozbawienia wolności, w tym 1,8 tys. z warunkowym zawieszeniem. To o 7,8% mniej w porównaniu z 2022 rokiem, kiedy takich przypadków było 9,4 tys. Wówczas 2,2 tys. skazano z warunkowym zawieszeniem. Natomiast porównując ubiegłoroczne dane z tymi z 2021 roku, widać spadek o 15,2%. Wtedy mowa była o 10,2 tys. przypadków, w tym 2,6 tys. z warunkowym zawieszeniem.

— Już w 2020 roku mój raport wskazywał, że wyroków pozbawienia wolności w takich sprawach jest mniej w stosunku do wyroków ograniczenia wolności — stwierdza Justyna

SĄDY CORAZ RZADZIEJ SKAZUJĄ ZA NIEPŁACENIE ALIMENTÓW

W 2023 ROKU 26,4 TYS. OSÓB ZOSTAŁO SKAZANYCH W PIERWSZEJ INSTANCJI W SĄDACH REJONOWYCH ZA PRZESTĘPSTWO NIEALIMENTACJI, NA PODSTAWIE ART. 209 KODEKSU KARNEGO. TO O 10,3% MNIEJ NIŻ W 2022 ROKU, KIEDY TAKICH PRZYPADKÓW BYŁO 29,4 TYSIĘCY.

Żukowska-Gołębiewska. — Jako eksperci Zespołu ds. Alimentów przy poprzednim RPO Adamie Bodnarze i RPD Marku Michalaku sugerowaliśmy, że celem nowelizacji kodeksu karnego nie powinien być wzrost penalizacji osób niepłacących alimentów. Należy ich zmobilizować do realizacji tego obowiązku np. poprzez System Dozoru Elektronicznego — dodaje ekspertka.

Do tego ekspertka uważa, że niestety ustawodawca nie pomyślał o tym, aby SDE znalazł się w katalogu kar ograniczenia

wolności, a nie kar pozbawienia wolności, co mogłoby w znaczący sposób wpłynąć na skuteczność egzekucji długu alimentacyjnego. Obserwowana jest też tendencja do nieuznawania niealimentacji jako przestępstwa przeciwko rodzinie, które miałyby wysoką szkodliwość społeczną czynu. Zazwyczaj przedstawiciele prawa uznają je za przestępstwo porównywalne z kradzieżą roweru.

— Sądy w tej sytuacji bardzo rzadko będą orzekać karę pozbawienia wolności, a jeżeli już to nastąpi,

to zapewne z warunkowym zawieszeniem jej wykonania — przewiduje dr Łukasz Pilarczyk. — Kara bezwzględna pozbawienia wolności byłaby orzeczoną w sytuacjach naprawdę skrajnych, czyli np. gdy ktoś był już skazany za to przestępstwo, ale nie zmienił swojego zachowania albo gdy w oczywisty sposób stać go na zapłatę alimentów, ale nie robi tego ze zwykłej złośliwości — wyjaśnia dr Pilarczyk.

MÓWIĄ LICZBY

Z danych resortu wynika również, że

W 2023 ROKU MAŁOLETNICH POKRZYWDZONYCH BRAKIEM ALIMENTÓW BYŁO 25,7 TYS. (12,8 TYS. DZIEWCZYNEK I 13,1 TYS. CHŁOPCÓW). TO O 12,7% MNIEJ NIŻ ROK WCZEŚNIEJ, KIEDY BYŁO ICH 29,4 TYS. (ODPOWIEDNIO 14,6 TYS. I 14,8 TYS.), A TAKŻE O 25,3% MNIEJ NIŻ W 2021 ROKU — 34,4 TYS. (17 TYS. I 17,3 TYS.). POKRZYWDZONYMI SĄ TEŻ KOBIETY (5,8 TYS. W 2023 ROKU, 6,7 TYS. W 2022 ROKU I 7,6 TYS. W 2021 ROKU) I MĘŻCZYŹNI (ODPOWIEDNIO 2,3 TYS., 2,8 TYS. I 3,2 TYS.).

— Bardzo ostrożnie podchodziłabym do analizy tych danych. Przede wszystkim należy wskazać, że obowiązek alimentacyjny może dotyczyć małoletnich, ale też pełnoletnich dzieci stron, które jeszcze się nie usamodzielnili. Obowiązek alimentacyjny może zostać orzeczony również wobec byłych małżonków — tłumaczy Justyna Żukowska-Gołębiewska. — Nie zapominajmy także o rodzicach będących w niedostatku, niesamodzielnym seniorach, wobec których sąd może zasądzić alimenty od dorosłych dzieci — uzupełnia ekspertka.

W efekcie każda z tych grup pokrzywdzonych niealimentacją ma prawo

składać zawiadomienie z art. 209 KK. Inną sprawą jest fakt, że nieregulowanie tych zobowiązań jest jednym z tych przestępstw, które popełnia się bardzo często w recydywie. Statystycznie proceder ten trwa najczęściej 3-10 lat. W tym czasie niealimentowane dzieci dorastają i zmieniają tylko miejsce w statystycznych tabelkach.

Zdaniem ekspertów, trudno wskazać, jak w tym roku może wyglądać sytuacja związana z karaniem w pierwszej instancji w sądach rejonowych za nieopłacanie alimentów. — Ta kwestia wiąże się także z poprawieniem skuteczności i szybkości działania prokuratur i sądów — wskazuje dr Łukasz Pilarczyk. — Jeżeli prokuratury będą szybciej kończyć postępowania aktem oskarżenia, a sądy sprawniej będą rozpoznawać sprawy, to liczba wyroków skazujących może wzrosnąć — dodaje ekspert. Z kolei Justyna Żukowska-Gołębiewska zauważa tendencję wzrostową w przypadku wykrywalności przestępstwa niealimentacji w okresach okołowyborczych. Wówczas temat częściej pojawia się w mediach, wzrasta zainteresowanie nim polityków — kandydatów do parlamentu i europarlamentu, zaprasza się organizacje pozarządowe do rozmów w różnych resortach i zespołach eksperckich.

— Nie prowadziłam w tym zakresie żadnych badań i mogę jedynie ostrożnie wysnuć wnioski, że może być to skutek wpływu mediów na zmianę przekonań społecznych — mówi ekspertka. — Podobnie jest gdy wprowadza się zmiany prawne, np. jak ta, która nowelizowała art. 209 KK. Później jakby zainteresowanie zjawiskiem niealimentacji spada, a przez to maleje też wykrywalność tego przestępstwa — podsumowuje prezes Stowarzyszenia Poprawy Spraw Alimentacyjnych — Dla Naszych Dzieci.

ŹRÓDŁO: NADESŁANE MATERIAŁY PRASOWE/STOWARZYSZENIA POPRAWY SPRAW ALIMENTACYJNYCH – DLA NASZYCH DZIECI.

NIE TAK DAWNO PISAŁAM O WYTRWAŁOŚCI. NA KANWIE TEGO TEKSTU MIAŁAM PEWNĄ ROZMOWĘ, W CZASIE KTÓREJ USŁYSZAŁAM: „NO DOBRZE, ALE MI SIĘ TAK BARDZO NICZEGO NIE CHCE. GDYBY MI SIĘ CHCIAŁO TAK, JAK MI SIĘ NIE CHCE. CZUJĘ ZNIECHĘCENIE I ZNUŻENIE”. ODPOWIEDZIAŁAM, ŻE JEŚLI NIE JEST TO DEPRESJA, TO MOŻE TO BYĆ ACEDIA. MÓJ ROZMÓWCZA TEGO POJĘCIA NIE ZNAŁ. ZACZĘŁAM OD PRZYKŁADÓW: TRADYCYJNY PRZYPADEK ZAKONNIKA, KTÓRY TRACI ZAINTERESOWANIE MODLITWĄ I PRACĄ KLASZTORNĄ, ODCZUWAJĄC WEWNĘTRZNĄ PUSTKĘ I BRAK CELU. PRACOWNIK KORPORACJI, KTÓRY CZUJE, ŻE JEGO PRACA JEST BEZSENSOWNA I RUTYNOWA, TRACI MOTYWACJĘ DO DZIAŁANIA I ANGAŻOWANIA SIĘ W PROJEKTY. MŁODA OSOBA, NA PRZYKŁAD STUDENT, KTÓRY NIE WIDZI SENSU W NAUCE LUB PRACY, SPĘDZA WIĘKSZOŚĆ CZASU NA NIEPRODUKTYWNYCH CZYNNOŚCIACH, ODCZUWAJĄC JEDNOCZEŚNIE WEWNĘTRZNY NIEPOKÓJ I NIEZADOWOLENIE Z ŻYCIA.

ACEDIA - CZYM WŁAŚCIWIE JEST?

Jak również mój rozmówca, czy ja sama, gdy mamy wszystkiego dość. Co na nas łączy? Coś, co jest właśnie przeciwieństwem cnoty wytrwałości – a więc wada, a nawet pewien stan, jakim jest zniechęcenie, które nazywane jest acedia. Acedia, znana również jako znużenie duchowe, to pojęcie wywodzące się z tradycji chrześcijańskiej, szczególnie z wczesnego monastycyzmu. Pojęcie to pochodzi z języka greckiego i oznacza brak troski lub obojętność. Znanie również pod nazwą „demon południa”, które oznacza zniechęcenie i zwątpienie dopadające starożytnych pustelników szczególnie mocno, gdy słońce było w zenicie, a więc w samo południe, zwane także chorobą duszy. Acedia jest uważana za jedno z ośmiu głównych wad, które później zostały zredukowane do siedmiu grzechów głównych w tradycji katolickiej, gdzie acedia została zintegrowana z lenistwem.

Acedia to stan, który może dotknąć każdego z nas w różnych momentach życia – duchownego, nawet biskupa, opata,

matkę przełożoną, ministra, kucharkę, ucznia, celebrytę, profesora, lekarza, oficera, kasjerkę. Jednym słowem: może dopaść każdego człowieka bez względu na jego formację duchową, intelektualną, stan konta, wiek, rozwiniętą samoświadomość. Ważne jest, aby rozpoznać symptomy acedii i podjąć działania mające na celu jej przezwyciężenie. Acedia u każdej z tych osób może przejawiać się w formie głębokiego zniechęcenia, apatii i braku duchowej energii. Nie jest to zwykła nuda czy lenistwo, ale raczej bardziej złożony stan, który może obejmować na przykład brak motywacji, brak chęci do działania, do podejmowania się swoich obowiązków. Acedia może dotyczyć zarówno życia wewnętrznego, jak i codziennego, a jej objawy są dość podobne, także na poziomie konsekwencji. Przyjrzyjmy się acedii przede wszystkim w kontekście życia duchowego.

ACEDIA I BRAK SENSU

Osoba cierpiąca na acedię może czuć, że wszelkie działania, zwłaszcza te duchowe, są bezsensowne.

Staranie się o życie cnotliwe, zgodne z przykazaniami, normami, modlitwą, ascezą, bycie dobrym dla innych zaczynają nużyć i męczyć. Nie chce się swojego czasu poświęcać Bogu, adoracja wydaje się bezmyślnym gapieniem w monstrancję lub okazją do drzemki, odrzuca się brewiarz, różaniec, który też usypia, pójście do kościoła przypomina wyprawę na szczyt góry. Ten stan związany jest zwykle z wewnętrznym niepokojem i może objawiać się jako psychiczne napięcie i niezadowolenie związane z rozwojem lub brakiem postępów w życiu duchowym. A to z kolei rodzi poczucie beznadziejności i przekonanie, że nic kompletnie nie ma sensu. Z tym stanem prawie zawsze związane jest zmęczenie psychiczne i fizyczne, które nie jest jednak skutkiem braku snu czy efektem cielesnego wysiłku.

W ŻYCIU CODZIENNYM
ACEDIA PRZEJAWIA
SIĘ W UTRACIE
ZAINTERESOWANIA
SWOJĄ PRACĄ,
ZANIEDBYWANIEM

OBOWIĄZKÓW
DOMOWYCH
I ZAWODOWYCH,
WYRAŹNYM ODCZUWANIU
BRAKU SATYSFAKCJI
Z WYKONYWANYCH
ZADAŃ. ACEDIA MOŻE
PROWADZIĆ TEŻ
DO WYCOFANIA SIĘ
Z RELACJI Z RODZINĄ
I PRZYJACIÓŁMI,
ZANIEDBYWANIA
BLISKICH ORAZ
ODCZUWANIA BRAKU
WIĘZI EMOCJONALNEJ
Z INNYMI LUDŹMI.
CZĘSTO POWODUJE ONA
ZARZUCENIE SWOICH
PASJI I HOBBY, CO
PROWADZI DO POCZUCIA
PUSTKI I BRAKU RADOŚCI
Z ŻYCIA.

Acedię widać najjaskrawiej, zwłaszcza w kontekście naszej misji życiowej, realizacji naszego powołania i życia duchowego, bo prowadzi do zaniedbywania wszelkich praktyk religijnych, porzucenia spowiedzi („bo i tak zaraz zgrzeszę”) i permanentnego poczucia, że Bóg jest odległy, duchowy rozwój – nie do osiągnięcia,

owoców starania się brak i wszystko jest takie trudne, że nie warto zaprzętać sobie głowy ani religią, ani pobożnym życiem. A taki stan, jak łatwo się domyślić, ma swoje przełożenie na jakość całości naszego powszedniego życia.

JAK ZARADZIĆ ACEDII?

Na ten temat jest mnóstwo poradników, wskazówek psychologów, psychoterapeutów, coachów, motywatorów, trenerów, facylitatorów, ojców lub kierowników duchowych, którzy oferują różnorodne narzędzia i strategie, aby przezwyciężyć to bolesne znużenie. Jeśli acedia dopada na poziomie życia duchowego i objawia się zmęczeniem duchowym, niechęcią do praktykowania życia religijnego, to istnieje szereg sposobów, które od wieków są sugerowane w przezwyciężeniu acedii.

Moim zdaniem fundamentalnym założeniem, które trzeba zrozumieć i praktykować jako zasadę w stanach acedii, to odrzucenie przekonania, że najpierw musi się mieć poczucie, że musi mi się czegoś chcieć, aby coś zrobić. Czekam, aż mi się

zechce. Czekam, aż zechce mi się chcieć. Czekam na poczucie chęci, aby coś robić. Nie wystarczy, że mam motywację, ale muszę czuć się zmotywowana! Moje emocje dotyczące robienia czegoś muszą być zgodne z tym, co powinnam zrobić, muszę przeżywać zmotywowanie. Tymczasem, owszem, mogę zauważyć, że dopadają mnie uczucia niechęci do zrobienia czegoś, ale to nie oznacza, że nie mogę pracować. Szanując swe uczucia, dostrzegam je, liczę się z nimi, ale odkładam je na potem, jak fakt pogody, która jest zmienna. Nie przywiązuję do nich aż takiej uwagi, ponieważ wiem, że uczucia po prostu zmieniają się lub przemijają. Trzeba mieć świadomość, że czekanie, aż będę miała poczucie (uczucie), że czegoś mi się chce i wtedy to zrobię, prowadzi do nikąd. Niewiele wówczas byśmy zrobili, czekając na poczucie chcenia. Życie pokazuje, że często, mimo przeciwnych uczuć, potrafimy i możemy działać. Nie czekam, aż przejdzie mi lęk przed egzaminami, aby je zdawać, nie zwiększam najpierw pewności siebie, aby spotkać się z kimś wyjątkowym, nie uczę się wyszukanych formuł modlitewnych, aby się pomodlić, nie muszę czuć potrzeby nakarmienia dziecka czy zmiany pieluchy, ale to robię. Gdybyśmy czekali na poczucie właściwego momentu, stanu, przygotowania, to większości rzeczy byśmy nie zrobili. Dlatego tak ważna w życiu jest stałość.

Święty Benedykt z Nursji podkreślał, że nie musi mi się chcieć modlić, aby się modlić, nawet gdy modlitwa wydaje się jałowa i bezowocna. Dlatego jego reguła podkreślała wagę codziennej, systematycznej modlitwy i liturgii godzin jako sposobu na utrzymanie duchowej dyscypliny. Nie będąc jednak zakonnikami, w stanach własnego znużenia, możemy również praktykować stałe życie modlitewne w postaci krótkich, ale częstych modlitw. Małe kroki w modli-

twie i realistyczne cele będą stopniowo budować naszą duchową siłę i motywację. Ojciec Augustyn Pelanowski wbił mi do głowy taką zasadę, którą wzięłam sobie do serca (pewne zasady lepiej trzymać w sercu niż tylko w głowie): „quidquid minimum dummodo sit constans” (cokolwiek mało, byleby tylko stałe). Skuteczność modlitw nie leży w ich długości, ale w ich stałości, w nieustawianiu. W modlitwie nie możemy ustawać – uczył Jezus.

AKTY STRZELISTE

Dlatego doskonałą modlitwą człowieka zniechęconego mogą być np. akty strzeliste, które wystrzelujemy ku niebu. Taki zwięzły akt modlitwy jak powiedzenie: „Jezu, ufam Tobie”, „Jezu, Ty się tym zajmij”, „Jezu, usuń mój lęk”, „Trójco Święta, Kocham Was”, „Duchu Święty, rozjaśnij mój umysł”, „Matko Najświętsza, ratuj”, „Święty Józefie, strzeż moje dzieci”, „Aniele Boży, Stróżu mój, bądź przy mnie” i setki innych, które możemy sami formułować, pomagają w pokonywaniu znużenia duchowego, wzmacniają więź duchową pomiędzy człowiekiem a Niebem, które tylko czeka – pamię-

tajmy o tym – aby pomagać wszystkim, którzy o tę pomoc się zwracają. Akty strzeliste mają to do siebie, że można je odmawiać w każdych okolicznościach i momentach naszego życia. Możemy je wypowiadać na głos, ale też w myślach. Są bardzo wygodną i skuteczną formą modlitwy.

JEŚLI JUŻ WSZYSTKO ZAWODZI, TRZEBA PO PROSTU WOŁAĆ DO BOGA – „KRZYCZEĆ WNIEBOGŁOSY”, CZYLI GŁOŚNO WOŁAĆ W KIERUNKU NIEBA, JAK TA ZDESPEROWANA KOBIETA KANANEJSKA, KTÓRA KRZYCHAŁA Z UPOREM, Z NATRĘCTWEM: „ULITUJ SIĘ NADE MNĄ, PANIE, SYNU DAWIDA!”.

Ważnym elementem w życiu duchowym jest też praca i aktywność fizyczna. Słynne benedyktyńskie „ora et labora”, a więc równowaga między modlitwą a pracą bez wątplenia pomaga uniknąć lenistwa i znużenia. Ojcowie pustyni często angażowali się w pracę ręczną, taką jak tkactwo, wypłatanie koszy czy rolnictwo,

aby utrzymać umysł i ciało zajęte, co pomagało w walce z acedią. Nie bez znaczenia w przezwyciężeniu acedii pomaga bycie z innymi i ich wsparcie. Ostatnio moja koleżanka, siostra zakonna powiedziała mi, że w konfrontacji ze zniechęceniem, które mocno wpływa na jej dietę (w jej przypadku obja-

danie się), dobrym rozwiązaniem jest bycie we wspólnocie, wsparcie sióstr oraz rozmowa z kimś bliskim, powiedzenie o jakimś problemie, który pogarsza ogólny jej dobrostan.

Na etapie acedii ważne jest też, aby nie uciekać od siebie, od miejsca, w którym się żyje, od swoich co-

dziennego życia, ponieważ niewiele to zmieni. Przeżyjemy się, ale z acedią, która tkwi w nas. Dlatego św. Efreem Syryjczyk przestrzegał przed uleganiem pokusie zmiany miejsca czy zajęcia w nadziei na znalezienie ulgi od acedii. Zamiast tego zalecał cierpliwe wytrwanie i zaufanie Bogu. A św. Jan Kasjan podkreślał, że acedia jest próbą, którą trzeba przetrwać z cierpliwością i wytrwałością. Radził więc mnichom, aby nie opuszczali swoich cel i kontynuowali swoje duchowe praktyki, co jest także bardzo dobrą wskazówką dla nas, abyśmy pochopnie nie myśleli, że wszędzie jest lepiej, gdzie nas nie ma.

JAK ODNALEŹĆ DROGĘ DO DUCHOWEJ ODNOWY?

Święty Jan Klimak zwracał też uwagę na introspekcję i samorefleksję jako sposoby na zrozumienie źródeł acedii, podobnie jak św. Ignacy Loyola, który w swoich „Ćwiczeniach Duchownych” podkreślał wagę codziennego rachunku sumienia i systematycznej refleksji jako sposób na rozpoznanie i walkę z duchowym znużeniem. Taka codzienna introspekcja (patrzenie w siebie) i re-

trospekcja (patrzenie na siebie z pewnej perspektywy) pomaga nam złapać dystans do nas samych, pozwala zobaczyć w sobie zarazem naszą kruchość, słabość, delikatność, ale też wielkość bycia umiłowanym dzieckiem Boga. Pozwala uświadomić sobie, co jest niewątpliwie ważnym narzędziem w walce z acedią, że Bóg jak najlepszy Ojciec kocha nas bezgranicznie i jest nam nieskończenie życzliwy, mając w swym zanadru pokłady miłości, cierpliwości, miłosierdzia, dobroci i wyrozumiałości. Takie doświadczenie Bożej miłości pozwala doświadczyć Jego łaski, przebaczenia, umocnienia i może zniwelować każde zniechęcenie, pomagając odnaleźć drogę do duchowej odnowy i wewnętrznej pokój serca.

ZDZISŁAWA KOBYLŃSKA

MUZYCZNA PERŁA ZNANA W CAŁEJ POLSCE

W zabytkowej konkatedrze św. Jakuba odbywa się niezwykle wydarzenie muzyczne – Olsztyńskie Koncerty Organowe. Tegoroczna, 46. edycja tego prestiżowego wydarzenia rozpoczęła się 7 lipca. Potrwa do 25 sierpnia. W najbliższą niedzielę zapowiada się prawdziwa uczta dla melomanów.

Niedziela 21 lipca będzie jednym z tych wieczorów, które pozostaną wielu w pamięci na bardzo długo. Wystąpi Karol Mossakowski, organista o międzynarodowej renomie, który obecnie mieszka i pracuje w Paryżu. Jego koncert w Olsztynie zapowiada się na prawdziwą ucztę dla duszy.

Urodzony w Polsce, edukację muzyczną kontynuował w Narodowym Konserwatorium Paryskim, gdzie rozwijał swoje umiejętności, zdobywając uznanie wśród krytyków i publiczności na całym świecie.

Tegoroczna edycja Olsztyńskich Koncertów Organowych rozpoczęła się 7 lipca koncertem Józefa Serafina. Jego wykonanie utworów Cezara Francka i Louisa Vierne'a wypełniło gotyckie mury Konkatedry magią dźwięków, zapowiadając to, co najlepsze w muzyce organowej. Tydzień później, 14 lipca publiczność mogła usłyszeć duet Macieja Zakrzewskiego na organach i Karola Lipińskiego-Brańkę na skrzypcach, a już za tydzień, 28 lipca, kościół wypełnią dźwięki fletu i klarnetu, które w połączeniu z organami tworzą niezwykle mu-

zyczne trio, pełne harmonii i niespodzianek.

Przed nami jeszcze wiele muzycznych perełek.

4 sierpnia Dawid Kiefer z Kolonii zaprezentuje swoje umiejętności, łącząc klasyczne motywy z impro-

wizacjami na temat kompozycji Antona Brucknera, a 11 sierpnia Christian Bischoff z Monachium zagra utwory Vivaldiego, pokazując nowe oblicze znanych kompozycji.

Święto Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny 15 sierpnia będzie okazją do usłyszenia młodych talentów. Koncerty debiutów to zawsze chwile pełne świeżości i nowatorskich interpretacji. Kolejne niedziele sierpnia przyniosą jeszcze więcej emocji, z muzyką organową łączącą się z innymi instrumentami oraz głosami wokalnymi.

Koncert 25 sierpnia to

wielki finał tegorocznej edycji. Mezzosopranistka Ewa Gubańska i oboista Tomasz Gubański wystąpią z towarzyszeniem Jarosława Tarnawskiego na organach. Ich koncert zakończy się utworem Ennio Morricone z filmu „Misja”.

Festiwal został zapoczątkowany przez śp. ks. inf. Tadeusza Borkowskiego, a jego organizację obecnie koordynują Miejski Ośrodek Kultury w Olsztynie oraz Parafia św. Jakuba. Dyrektorem artystycznym koncertów jest Jarosław Tarnawski. Koncerty odbywają się o godzinie 20., a wstęp jest bezpłatny. SK

Z NIEDAWNO OPUBLIKOWANEGO RAPORTU WYNIKA, ŻE OSTATNIO PRZEZ CO NAJMNIEJ DWA TYGODNIE BLISKO 67% POLAKÓW REALNIE ODCZUWA ZMĘCZENIE I BRAK ENERGII, OBNIŻENIE NASTROJU, ZABURZENIA SNU ORAZ INNE OBJAWY NAJCZĘŚCIEJ KOJARZONE Z DEPRESJĄ. WŚRÓD NICH NAJMNIEJ WSKAZAŃ DOTYCZYŁO MYŚLI I CZYNÓW SAMOBÓJCZYCH, POCZUCIA WINY ORAZ OBNIŻONEJ WARTOŚCI, A TAKŻE ZMNIJSZONEGO APETYTU. NIEMNIEJ BIEŻĄCE WYNIKI WSKAZUJĄ NA LEKKĄ POPRAWĘ SYTUACJI, BOWIEM ROK WCZEŚNIEJ PRAWIE 73% ANKIETOWANYCH RODAKÓW ZGŁASZAŁO TEGO TYPU PROBLEMY.

Badacze z UCE RESEARCH i specjaliści ds. zdrowia psychicznego z platformy ePsychodzy.pl poprosili uczestników sondażu o wskazanie z listy dziesięciu objawów najczęściej kojarzonych z depresją tych, które trwają u nich przez co najmniej dwa tygodnie. – Okazało się, że 66,6% dorosłych Polaków odczuwa co najmniej jeden z wymienionych syndromów. Wyniki są fatalne. Jednak dla porównania można przypomnieć, że identyczne pytanie zostało zadane rok wcześniej i wówczas ten odsetek sięgał 72,8%. Zatem sytuacja poprawiła się – informują autorzy raportu.

OSTATNIO 34,3% RESPONDENTÓW PRZYZNAŁO SIĘ DO ODCZUWANIA ZMĘCZENIA I BRAKU ENERGII (POPRZEDNIO – 36,6%). DALEJ NA LIŚCIE NAJCZĘŚCIEJ WSKAZYWANYCH OBJAWÓW WIDAĆ OBNIŻENIE NASTROJU – 32,3% (ROK WCZEŚNIEJ – 40,3%), ZABURZENIA SNU – 27,6% (27,1%), NISKĄ SAMOOCENĘ I MAŁĄ WIARĘ W SIEBIE – 18,5% (19,5%), A TAKŻE OSŁABIENIE KONCENTRACJI I UWAGI – 18% (22,9%). JEDNOCZEŚNIE 27,4% ANKIETOWANYCH STWIERDZIŁO, ŻE NIC, CO JEST UJĘTE NA PRZYGOTOWANEJ

LIŚCIE, ICH NIE DOTYCZY (POPRZEDNIO – 21,1%). 6% NIE POTRAFIŁO TEGO OKREŚLIĆ (W 2023 R. – 6,1%).

– Wymienione kwestie są typowymi objawami epizodu depresyjnego. Kojarzy nam się ona ze smutkiem, a zapominamy lub nie mamy wiedzy o tym, że depresji towarzyszy również uczucie zmęczenia, braku energii czy zaburzenie snu. Te objawy są dość niepokojące, ponieważ nieleczona depresja może prowadzić do wypalenia zawodowego i zmniejszonej efektywności w pracy – mówi dr hab. Monika Talarowska z Instytutu Psychologii Uniwersytetu Łódzkiego.

NAJMNIEJ WSKAZAŃ MIAŁY MYŚLI I CZYNY SAMOBÓJCZE – 4,4% (POPRZEDNIO – 6,2%). PRZED NIMI W RANKINGU WIDAĆ POCZUCIE WINY I OBNIŻONEJ WARTOŚCI – 8,7% (10,1%), A TAKŻE ZMNIJSZONY APETYT – 8,8% (8,3%).

Dr n.med. Joanna Krawczyk, kierownik Poradni Suicydologicznej, Instytutu Psychologii na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego, dodaje, że myśli i skłonności samobójcze świadczą zwykle o dużym cierpieniu i kumulacji szeregu trudności, w tym np. spostrzeganych działań jako niepowodzeń, czy braku wpływu na sytuację,

POLACY WCIĄŻ ODCZUWAJĄ SYNDROMY DEPRESJI

Jeśli osoba doświadczająca objawów nieleczonej depresji nie szuka pomocy, jej stan sukcesywnie pogarsza się

która wydaje się być skrajnie trudna bez możliwości jej zmiany.

– Jest to także nierzadko powiązane z przeżywaną głębszą depresją i rozwijającym się kryzysem psychicznym. Statystyki policyjne w ostatnich latach wskazują na podobną, choć stale wysoką, np. w stosunku do śmierci w wyniku wypadku samochodowego, ilość popełnianych samobójstw w Polsce. Niepokojące jest jednak to, że ten poziom się nie zmniejsza. Warto także mieć na uwadze to, że choć coraz większy nacisk kładzie się na promowanie wiedzy o depresji, jest to wciąż temat tabu, niezręczny, pełen obaw o stygmatyzację i ukrywany. Wiele osób mających myśli samobójcze nie przyznaje się do ich obecności, co uniemożliwia często skuteczną pomoc – zauważa z kolei psycholog Michał Murgrabia z platformy ePsychodzy.pl.

CZĘŚCIEJ MÓWIĄ O TYM KOBIETY

O uczuciu zmęczenia i braku energii częściej mówią kobiety niż mężczyźni. Ponadto objaw ten wskazują przede wszystkim osoby w wieku 45-54 lat, z miesięcznymi dochodami netto na poziomie 1000-2999 zł, z wyższym wykształceniem, a także z miast liczących od 100 tys. do 199 tys. mieszkańców. Michał Murgrabia uważa, że wyższa reprezentacja kobiet wśród osób zgłaszających rodzaj wypalenia i brak energii może wynikać z tego, że często są one obciążone dodatkowymi obowiązkami domowymi i opieką nad dziećmi.

– Z kolei osoby z niższymi dochodami mogą być bardziej narażone na stres związany z finansami. W ich sytuacji może być trudniej zachować równowagę między pracą a odpoczynkiem. W dłuższej perspektywie prowadzi to do

zmęczenia i braku energii do działania, szczególnie jeśli cel, dla którego pracują, staje się niejasny. Wyższe wykształcenie może wiązać się z większym zaangażowaniem w pracę zawodową oraz z poważniejszymi oczekiwaniami wobec siebie. To również przyczynia się do znacznego obciążenia psychicznego i fizycznego. Podobnie mają osoby mieszkające w większych miejscowościach, bo mogą być bardziej narażone na stres związany z szybszym tempem życia oraz wyższymi wymaganiami – analizuje psycholog Michał Murgrabia.

KUMULUJĄ SIĘ PRZEZ LATA

Dr hab. Monika Talarowska przypomina, że uczucie zmęczenia i objawy nieleczonej depresji kumulują się przez lata. Jeśli osoba doświadczająca ich nie szuka pomocy, jej stan sukcesywnie pogarsza się. Nie pomaga też

to, że tracimy umiejętność odpoczywania. – Dodatkowo z wiekiem jesteśmy bombardowani nowymi zadaniami zawodowymi i osobistymi. Nie pozwalamy sobie na odpoczynek i nie dbamy o siebie. Ciągłe wydaje nam się, że mamy na to jeszcze czas – zwraca uwagę dr hab. Talarowska.

Natomiast dr hab. Jarosław Korpysa z Uniwersytetu Szczecińskiego podkreśla, że tym, co męczy mieszkańców większych miejscowości, jest też codzienny dojazd do pracy. – Pośpiech i poczucie, że gdzieś się nie zdąży, to źródła nieustannych stresów. Do tego dochodzą trudne warunki codziennych podróży, w tym ścisk w transporcie publicznym albo korki na drogach – dodaje ekspert.

Pytany o główne przyczyny zmęczenia i braku energii dr hab. Korpysa wskazuje na niskie płace, które powodują spadek motywacji i chęci do działania, sytuację gospodarczą, ale także na czynniki dotyczące bezpośrednio miejsca pracy. Brak inspirujących wyzwań, zła atmosfera w zespole oraz wykonywanie zadań, którym pracownik nie umie poddać, także są źródłami frustracji.

– W takim momencie pracownicy rutynowo wykonują zadania, które mogłyby lepiej zrealizować, ale nie chcą. Ogromną rolę ma tu do odegrania przełożony. Jego wnikliwe i umiejętne zrozumienie potrzeb pracownika może wiele zmienić. Niektórzy uważają, że dla zadowolenia pracobiorcy najważniejsze jest dobre wynagrodzenie. Jest w tym sporo prawdy, ale miejmy też to na względzie, że do wysokich wypłat, pracownik z czasem się przyzwyczaja i gratyfikacja finansowa, np. w postaci premii, od pewnego momentu wywołuje u niego już tylko krótkotrwałą satysfakcję. Z kolei empatia i dobra atmosfera pracy są czymś, co odczuwa każdego dnia, przekraczając próg biura – podsumowuje dr hab. Jarosław Korpysa. ŹRÓDŁO: MONDAYNEWS.PL, OPR. BAR

NAUKOWCY BADAJĄ KOSMICZNĄ POGODĘ

NAD POLSKĄ WIDAĆ BYŁO NIEDAWNO SILNĄ ZORZĘ POLARNĄ. TO WYNIK WYJĄTKOWEJ AKTYWNOŚCI SŁOŃCA, KTÓRA WPŁYWA NA URZĄDZENIA NA ZIEMI I ORBICIE. NAUKOWCY TWORZĄ CORAZ LEPSZE PROGNOZY, POZWALAJĄCE UNIKAĆ WIELU PROBLEMÓW Z WPŁYWEM POGODY KOSMICZNEJ NA TELEKOMUNIKACJĘ, NAWIGACJĘ I INFRASTRUKTURĘ — MÓWI PROF. IWONA STANISŁAWSKA Z CENTRUM PROGNOZ HELIOGEOFIZYCZNYCH W CBK PAN.

— Niedawno nad Polską pojawiła się mocna zorza, która dotarła nawet w okolicach podzwrotnikowych. Nawet w naszym kraju, zorza to chyba rzadkie zjawisko?

— Zwykle zorze pojawiają się powyżej ok. 60 stopni szerokości geograficznej, obejmując m.in. kraje skandynawskie, północne Kanadę i Rosję. Przy silnej aktywności Słońca mogą jednak być widoczne na dużo większym obszarze. Tymczasem ostatnie zorze, które można było zobaczyć nad Polską, „dosięgały” nawet Meksyku.

— Dlaczego tak się dzieło?

— Zorza powstaje, gdy silnie naładowane cząstki wiatru słonecznego pojawiają się w bliskim otoczeniu Ziemi i powodują w nim silne zaburzenia. Przyczyną powstania niedawnej, nietypowej zorzy, był silny wybuch na Słońcu. Wybuchy następują zwłaszcza w obszarach tzw. centrów aktywnych w Słońcu, czyli zwykle niestabilnych zgrupowaniach ciemnych plam na dysku słonecznym. Wybuch to nagły, silny wzrost strumienia plazmy wypływającej ze Słońca, promieniowania rentgenowskiego, ultrafioletowego czy radiowego.

Promienie rentgenowskie i ultrafioletowe docierają do Ziemi po ok. ośmiu minutach, ponieważ poruszają się z prędkością światła, natomiast sam wiatr dotrze do Ziemi najprawdopodobniej po kilku, najczęście kilkadziesiąt godzinach. To daje nam

czas na częściowe przygotowanie się na niosące przez taki wiatr zaburzenia.

— To chyba bardzo ważne, bo słoneczne wybuchy mogą zagrażać różnym urządzeniom?

— Przed cząstkami wiatru słonecznego chroni nas magnetosfera, ale pod naporem powstałej w czasie wybuchu fali uderzeniowej pole magnetyczne Ziemi może ulec odkształceniu. To oznacza, że np. satelity na wysokich orbitach mogą znaleźć się poza tą zasłoną i ulec uszkodzeniom. W polu magnetycznym Ziemi powstają też układy elektryczne, które mogą indukować dodatkowe prądy w długich metalowych przewodnikach, czyli w elektrycznych liniach wysokiego napięcia, liniach telefonicznych, a nawet gazociągach czy rurociągach. Szybko wzrasta przez to ich korozja. Jedno z najpoważniejszych zagrożeń to także możliwość spowodowanym tymi prądami uszkodzeń dużych transformatorów, przez wzrost strat energetycznych, nasycenie, generację harmonik. Takie sytuacje dobrze znamy. Jedną z najbardziej spektakularnych manifestacji takich efektów miała np. miejsce w 1989 roku w Nowym Jorku. Na wykonanych wtedy zdjęciach satelitarnych doskonale widać, jak gasną światła na kolejnych terenach. Zakłóceniu ulega też nawigacja i komunikacja radiowa. Na burzę słoneczną reagują nie tylko satelity,

Fot. archiwum prywatne

ale i samoloty, a ponieważ latają coraz wyżej, to i zagrożenie rośnie. Tymczasem wiele lotów ma trasy na wysokich szerokościach geograficznych, co dodatkowo zwiększa narażenie.

— Wiedza o kosmicznej pogodzie to podstawa. Jak się ją zdobywa?

— Kosmiczną pogodę tak naprawdę bada się już od 1928 roku. Pierwsze informacje na ten temat wyemitowano wtedy drogą radiową, z wieży Eiffla. Regularnie wiedzę o pogodzie kosmicznej - choć nie tak ją wtedy nazywano - zaczęto zdobywać w czasie Międzynarodowego Roku Geofizycznego w 1957 roku. Powstawały wtedy sieci obserwatoriów naziemnych. Nowe możliwości otworzyły się wraz z eksploracją kosmosu. Utworzono całą infrastrukturę satelitarną do obserwacji i badań Ziemi i jej otoczenia. Diagnozowanie pogody kosmicznej zyskało wtedy nowy impuls. Kilkadziesiąt krajów założyło wtedy organizację do wspólnych badań, wymianę obserwa-

cji i monitorowania pogody kosmicznej. Dzisiaj organizacja ta nazywa się ISES - International Space Environment Service. Niemalże od początku Centrum Badań Kosmicznych PAN jest jej członkiem.

Jeśli chodzi np. o lotnictwo, to obecnie trzy ośrodki na świecie przygotowują odpowiednie prognozy. Jedno z nich to konsorcjum PECASUS, założone w 2019 roku na potrzeby monitorowania i prognozowania kosmicznej pogody dla Międzynarodowej Organizacji Lotnictwa Cywilnego ICAO. Uczestniczą w nim Austria, Belgia, Cypr, Finlandia, Niemcy, Polska, Wielka Brytania i Włochy. W drugim ośrodku współpracują Francja, Kanada, Australia i Japonia, a trzecie obejmują całe Stany Zjednoczone. Ośrodki te rozdzieliły między siebie czas dyżurów.

— W jaki sposób bada się Słońce i kosmiczną pogodę?

— Po pierwsze wykorzystuje się obserwatoria naziemne. Sieć instru-

PROF. DR. HAB. IWONA STANISŁAWSKA pracuje w Centrum Prognoz Heliogeo fizycznych w CBK PAN. Wcześniej pełniła funkcję dyrektora Centrum Badań Kosmicznych. Jest specjalistą związków Słońce-Ziemia i pogody kosmicznej. Jest ekspertem w aktywnie działającym w organizacjach naukowych i doradczych International Space Environment Service ISES, w Komitecie Badań Kosmicznych, gdzie jest członkiem Biura COSPAR, Międzynarodowej Organizacji Nauk Radiowych URSI, gdzie prowadzi Roboczą Grupę Pogody Kosmicznej, Międzynarodowej Organizacji Meteorologicznej WMO Expert Team on Space Weather (ET-SWx), a także w International Space Weather Coordination Forum w Genewie.

mentów bada na przykład jonosferę, stan magnetyzmu ziemskiego. Oprócz tego naziemne teleskopy nieustannie przyglądają się Słońcu i monitorują jego aktywność, m.in. rejestrując promieniowanie w wielu długościach fal czy powstawanie plam słonecznych. Równie ważne są dane satelitarne. Trudno wymienić wszystkie satelitarne przyrządy, które wykorzystuje się na orbicie. Z ich pomocą obserwuje się przede wszystkim Słońce, w tym wybuchy, do których dochodzi na jego powierzchni, i fale uderzeniowe - szczególnie te skierowane w stronę Ziemi. Jednym z najważniejszych takich instrumentów jest Solar Orbiter Europejskiej Agencji Kosmicznej i NASA. To duży satelita, który dokładnie bada naszą gwiazdę. Na jego pokładzie działa polski teleskop STIX zbudowany w Centrum Badań Kosmicznych PAN.

Rozpoczynamy także budowę polskiego satelity do obserwacji pogody słonecznej - wszystko jest już przygotowane, czekamy właśnie na decyzję, czy projekt ten uzyska finansowanie. Na orbicie znajduje się zresztą tak wiele różnych satelitów, że trudno je policzyć. Oprócz tego, że do ich utrzymania i poprawnej pracy wykorzystuje się dane o pogody kosmicznej, to większość z nich można także pośrednio wykorzystać do jej badania. Prowadzą na to prowadzone z ziemi

obserwacje ich reakcji na zmiany kosmicznej pogody. Zajmuje się tym m.in. obserwatorium Centrum Badań Kosmicznych PAN w Borówcu. W zrozumieniu pogody kosmicznej pomagają też obserwacje innych ciał Układu Słonecznego.

— Właściwie to stawiamy już pierwsze kroki jako cywilizacja kosmiczna. Jak pani widzi znaczenie badań kosmicznej, słonecznej pogody w niedalekiej przyszłości?

— Niestety, patrząc na obecne zmiany na świecie, mam spore obawy. Przestrzeń kosmiczna staje się obszarem walki politycznej. Można dostrzec silną rywalizację między różnymi państwami. Zbyt często kraje nie chcą się dzielić swoimi doświadczeniami. Na pewno wpłynie to na naukę, także na badania kosmicznej pogody. Jej analizy jednak z pewnością będą coraz bardziej potrzebne. Obecnie współpraca międzynarodowa w badaniach naukowych zbyt często ogranicza się do bliskiej współpracy dobrze sobie znanych grup naukowych Europy i Ameryki. Komitet Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Pokojowego Wykorzystania Przestrzeni Kosmicznej (COPUOS), którego głównym zadaniem jest wspieranie współpracy międzynarodowej w zakresie pokojowego wykorzystania przestrzeni kosmicznej, chyba będzie miał coraz większe znaczenie.

NAUKA W POLSCE, MAREK MATACZ/PAP

TRZĘSIENIE ZIEMI I CO DALEJ?

To był tydzień, w którym oczy świata skupione znowu były na Stanach Zjednoczonych. Donald Trump był kilka centymetrów od śmierci. Próba zabicia byłego prezydenta USA i kandydata na najważniejszy urząd na świecie przykuła uwagę wszystkich. Ale to był dopiero początek. Następnie wystartowała republikańska konwencja wyborcza. Rozwiązano zagadkę, kto będzie kandydatem Trumpa na prezydenta. To J.D. Vance – polityk, który gwarantuje, że będzie jeszcze więcej trumpizmu w trumpizmie. Senatorem jest od 1,5 roku.

Ma mniej niż 40 lat, czyli cały czas jest politykiem młodym. I to w warunkach normalnego systemu politycznego, a nie tylko systemu amerykańskiego ocierającego się o gerontokrację. Vance jest republikaninem dalekim od konserwatyzmu z czasów Ronalda Reagana. Popiera elementy aktywnej polityki państwa w gospodarce, w tym przede wszystkim ograniczenie wolnego handlu. Jest izolacjonistą, czyli uważa, że Ameryka powinna skupić się na problemach wewnętrznych. Jeśli jest – zdaniem Vance'a – jakiś rywal, na którym powinno skupić się amerykańskie państwo, to są nim Chiny. Nie Rosja. W sprawie Ukrainy Vance opowiada się za szybkim zakończeniem wojny. Na warunkach – jak możemy się domyślać – korzystnych dla Rosji. Ze starym konserwatyzmem epoki Reagana łączy go niechęć wobec praw kobiet i jest zwo-

lennikiem zakazania aborcji we wszystkich stanach, czyli na poziomie federalnym. Dzisiaj w jednych stanach aborcja jest legalna, w innych – nie. Trump popiera to rozwiązanie. Vance jest w tej kwestii znacznie bardziej na prawo od Trumpa. Jako obciążenie Vance'a wskazuje się jego niedoświadczenie. Druga strona medalu to jednak zaleta. Młody wiek będzie jeszcze bardziej wyostrzał kwestię wieku i sprawności prezydenta Bidena. To główna przeszkoda do jego reelekcji. A co do Bidena, to najstarszy w historii prezydent USA właśnie zachorował na koronawirusa i poddał się kwarantannie. Podobnie jak Trumpowi, trzeba mu życzyć sporo zdrowia. Mam wrażenie, że ciąg dalszy nastąpi. Przed nam jeszcze wiele przełomowych wydarzeń w amerykańskiej batalii o Biały Dom.

MARCIN KULASEK,
wiceminister aktywów państwowych

J.D. VANCE – NASZ OBROŃCA

A więc jednak! Słowo ciemem się stało! Pisałem przed tygodniem, jeszcze przed zamachem na Donalda Trumpa, że były prezydent USA wybierze jako swojego wiceprezydenta (zakładając, że wygra) albo Jamesa D. Vance'a, albo Marco Rubio. I właśnie tak się stało. Na konwencji Republikanów w Milwaukee D.J. Trump wskazał J.D. Vance'a. Jest więc możliwe, a nawet prawdopodobne – choć przecież wcale nie oczywiste ani pewne – że ów 39-letni senator będzie numerem 2 w Białym Domu. W Polsce senator jest atakowany przede wszystkim przez zwolenników obecnego rządu w Warszawie.

Chyba nie mogą mu wybaczyć słów, którymi krytykował obecną władzę w Polsce, nazywając rząd Tuska „globalistyczno-liberalną władzą arestującą politycznych oponentów” i „tłumiącą publiczną debatę”. Pisząc to, senator Vance czynił bardzo ciekawe aluzje do sytuacji w USA, gdzie – zdaniem Republikanów – rządzący Demokraci również wprowadzają nieformalną cenzurę i tłumią krytykę władzy. James David Vance mówił też, że gabinet Josepha Robinette'a Bidena używał pieniędzy amerykańskich podatników, aby atakować rząd kraju – chodziło o Polskę – który jest „wielkim sojusznikiem” Stanów Zjednoczonych Ameryki. Wręcz oskarżył władzę w Waszyngtonie o „używanie dyplomatycznej presji do atakowania konserwatywnych wartości i władz” (polskich). W tej wypowiedzi senator Vance nawiązał do swojego stanu – Ohio – dowodząc, że większość

jego mieszkańców ma podobne poglądy na świat, co ówczesny polski rząd (to akurat było „oczywistą oczywistością”). D.J. Vance to pisarz, a więc człowiek o artystycznej duszy, ale przede wszystkim polityk, który w bardzo szybkim tempie zrobił błyskotliwą karierę. Ma sporą szansę, aby za równo pół roku zasiąść w Białym Domu jako „vice-Trump”. To funkcja nie tylko prestiżowa, ale też realna władza, skoro w amerykańskim systemie politycznym to wiceprezydent jest „szefem” Senatu USA. Jednak w amerykańskiej polityce nie ma niczego, co jest oczywiste i przesądzone. Tandem Trump-Vance ma duże szanse wygrać wybory, ale najpierw musi przez najbliższe trzy i pół miesiąca doprawdy bardzo ciężko pracować. Ich wyborcza wiktoria jest możliwa, a nawet prawdopodobna – ale na pewno nie jest jeszcze przesądzona.

RYSZARD CZARNECKI

REKLAMA

KRASNAL●info

SENSACJE | PLOTKI | SKANDALE

Gramy poniżej pasa!

**ODKRYJ ŚWIAT
NAJGORĘTSZYCH PLOTEK
I NAJWIĘKSZYCH SENSACJI
NA NOWYM PORTALU
KRASNAL.INFO**

 NIERUCHOMOŚCI

sprzedam

WWW.DOMKIANGIELSKIE.PL 503-103-703

 RÓŻNE

sprzedam

DREWNO kominkowe, grab i inne gatunki, transport gratis, cena: 300zł/mp, 794-630-121, 576-935-573.

KOSIARKE rotacyjną, 89-617-20-72

 PRACA

dam pracę

DAM pracę w gospodarstwie rolnym z wyżywieniem i zakwaterowaniem. Okolice Mławy. Kontakt telefoniczny, 530-745-606

ELBLĄG okolice - zatrudnię pracownika do prac gospodarczych z możliwością zakwaterowania, 504-262-593.

W gospodarstwie rolnym, wysokie wynagrodzenie, 695-616-300

ZATRUDNIĘ kierowcę kat. C+E (wywrotka), praca na pełen etat. Marcinkowo, Gierzwald, 693-858-242

ZATRUDNIĘ tokarzy i frezowników oraz spawacz - ślusarz 607-372-535

ZATRUDNIĘ w gospodarstwie, 501-172-462

 USŁUGI

budowa | remont

USŁUGI hydrauliczne przyłącza WOD.-KAN., koparka, 602-211-863

inne

ALTANY, jacuzzi, sauny producent, 880-033-370

SZYCIE kołder, 665-434-450

 ROLNICTWO

maszyny rolnicze

GRUBER 3,2m, talerzówka 1,8m, pługi zagonowe Kverneland 4, 5 skibowe, agregat uprawowy 4m, przewracarko zgrabiarka, rozrzutnik obornika Tandem - sprzedam, tel. 698-703-449

Z głębokim żalem zawiadamiamy,
że 15 lipca 2024 r.
zmarł Nasz Kochany Mąż, Tata i Dziadek

ś. † p.

Jerzy Talun

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się
20 lipca 2024 r. (sobota) o godz. 11.30
pożegnaniem i modlitwą różańcową, a o godz. 12.00
mszą świętą pogrzebową w kościele
pw. Świętego Mikołaja w Sząbruku.
Ceremonia pochowania odbędzie się
na cmentarzu parafialnym w Sząbruku.

Pogrążona w smutku Rodzina

AR_19.07-M

Z głębokim smutkiem i żalem zawiadamiamy,
że 17 lipca 2024 r. odeszła od Nas w wieku 74 lat
Nasza Najukochańsza Żona, Mama, Babcia, Siostra

ś. † p.

Helena Birska

z domu Wanago

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się w sobotę
20 lipca 2024 r. o godz. 13.30 Mszą Świętą w Katedrze
pw. Świętego Jakuba przy ul. Staszica w Olsztynie.
Po Mszy Świętej ceremonia pochówku odbędzie się
na cmentarzu komunalnym przy ul. Wadąskiej w Olsztynie
(Dywity). Kondukt żałobny wyruszy od Bramy Głównej.

Będzie na zawsze w Naszych Sercach i Myślach.

Pogrążona w smutku Rodzina

1082240pb1-a-M

**USŁUGI
POGRZEBOWE**

ARKA
Elżbieta Michałowska Anna Michałowska

OLSZTYN (Zatorze), ul. M. Zientary-Malewskiej 2A
☎ **89 534 72 42, 605 635 908**

OLSZTYN (Jaroty), ul. Herberta 16/24
(wejście od Wilczyńskiego, naprzeciw „Medyka”)
☎ **89 526 66 01, 605 665 909**

www.arkaolsztyn.pl

Całodobowy przewóz zmarłych

6146190pb1-k-M

ARKADIA
Olsztyn, ul. Jagiellońska 52/85

tel. 89 526 67 53, 665 175 125
całodobowe przewozy zmarłych

www.zuparkadia.olsztyn.pl

Gwarantujemy godną
i kulturalną postugę

1039230pb1-e-M

Pani

Bożenie Małysce

Kierownikowi Referatu Finansowo-Podatkowego
Urzędu Miejskiego w Biskupcu

wyrazy głębokiego żalu i szczerego współczucia
z powodu śmierci

Teścia

składają Burmistrz Biskupca,
Przewodnicząca i Radni Rady Miejskiej w Biskupcu
oraz pracownicy Urzędu Miejskiego w Biskupcu

1080240pb1-a-M

Z głębokim żalem i smutkiem zawiadamiamy,
że 15 lipca 2024 r. odeszła do Domu Ojca
nasza Kochana Mama, Babcia, Prababcia i Siostra

ś. † p.

Danuta Nowicka

z domu Kostrzewska

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się 24 lipca
2024 r. o godz. 10.00 mszą św. w kościele
pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa
ul. Mickiewicza w Olsztynie.
Ceremonia pochowania będzie miała miejsce
na cmentarzu komunalnym przy ul. Poprzecznej.

Pogrążona w żałobie rodzina

1081240pb1-a-M

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o nagłej śmierci
Pani

Wioletty Burczyńskiej

Była radosną, pełną energii i życia osobą.
Rodzinie i bliskim
składamy wyrazy współczucia
Anna Stalewska i zespół Biura Rachunkowego GRANT

1071240pb1-a-M

Pani Doktor **Magdalenie
Czech-Radzywińskiej**

słowa wsparcia, otuchy i wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

Mamy

składają kierownictwo i pracownicy
gabinetu ortodontycznego EURODENTAL

1069240pb1-a-M

Z głębokim żalem
przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Pana

Piotra Szulca

Wójta Gminy Kolno w kadencji 2018-2024

Rodzinie i Najbliższym

serdeczne słowa otuchy
i wyrazy szczerego współczucia
składają: Wójt Gminy Dywity - Daniel Zadworny,
Przewodnicząca Rady Gminy Dywity
- Agnieszka Sakowska-Hrywniak

1073240pb1-a-M

Z wielkim smutkiem i żalem
przyjęliśmy wiadomość o śmierci

ś. † p.

Piotra Szulca

Wójta Gminy Kolno w latach 2018-2024

Rodzinie i Najbliższym

wyrazy współczucia oraz słowa otuchy
w tych trudnych chwilach

składają Burmistrz Biskupca
i Przewodnicząca Rady Miejskiej w Biskupcu

1079240pb1-a-M

Jackowi, Anicie Pinkowskim
oraz rodzinie

wyrazy najgłębszego żalu i współczucia
z powodu śmierci

Taty i Teścia

składają Magda i Adam Bartnikowscy

1076240pb1-a-M

Państwu

Jackowi i Anicie Pinkowskim

wyrazy głębokiego i szczerego współczucia
z powodu śmierci

Taty i Teścia

składają współpracownicy z firmy Solaris oraz Meritum

1075240pb1-a-M

EUROALFABET, CZYLI CO ZAPAMIĘTAMY Z EURO

PILKA NOŻNA\\ Opadły emocje związane z tegorocznym Euro. Nadszedł więc czas na małe podsumowanie tego, co działo się na niemieckich boiskach. Kto pozytywnie zaskoczył, a kto zawiódł? Kogo zapamiętamy, a co wolelibyśmy wymazać z pamięci?

A JAK ALTRUIZM

– w meczu fazy grupowej z Turcją Portugalczyk Cristiano Ronaldo znalazł się w sytuacji sam na sam z bramkarzem rywali i mógł zdobyć bramkę, która powiększyłaby jego już rekordowy dorobek 14 trafień w mistrzostwach Europy. Zostałby jednocześnie jedynym piłkarzem, który wpisał się na listę strzelców w sześciu edycjach turnieju. Pomimo tej stawki 39-letni gwiazdor postanowił podać do Bruno Fernandes, który musiał tylko skierować piłkę do siatki. Ronaldo pozostał bez gola w Euro 2024, ale wspomniana asysta była jego ósmą w karierze w ME, co jest wyrównaniem rekordu Czecha Karla Poborsky'ego.

B JAK BURZE

– wielokrotnie odwiedzały stadiony Euro 2024, a 29 czerwca w Dortmundzie doprowadziły nawet do wstrzymania na kilkanaście minut meczu Niemców z Danią w 1/8 finału. Świat obiegły nagrania „wodospadów” z dachu na trybuny i kapiących się w nich rozbawionych duńskich kibiców.

C JAK CELEBRACJA

– w meczu Turcji z Austrią (2:1) zgubiła zdo-

Hiszpania w powszechnym odczuciu zasłużyła na wygraniu mistrzostwa Europy

bywcę obu bramek dla zwycięzców Meriha Demirala. Po drugiej 26-letni obrońca wykonał tzw. wilczy salut, kojarzony z „Szarymi Wilkami” – największą grupą ekstremistyczną w Turcji. Europejska Unia Piłkarska (UEFA) uznała to za przejaw rasizmu i wykluczyła zawodni-

ka z dwóch meczów. Po pierwszym z nich – ćwierćfinale z Holandią – zespół odpadł z turnieju.

D JAK DYSCYPLINA

– ewidentnie zabrakło jej piłkarzom Czech i Turcji w meczu grupy F. Rumuński sędzia Istvan Kovacs pokazał w nim łącznie 18 żółtych i dwie czerwone kartki, co jest niechlubnym rekordem ME.

E JAK „EIGENTOR”

– czyli w języku gospodarzy „gol samobójczy”. W Niemczech padło ich dziesięć, niemal tyle samo, co w poprzedniej edycji, kiedy ustanowiono rekord – 11.

F JAK FUSSBALLLIEBE

– czyli nazwa piłki, którą grano w tym roku w Niemczech. W tłumaczeniu: miłość do piłki nożnej. Została naszpikowana nowoczesnymi technologiami umożliwiającymi szczegółowe pomiary, sprzyjała też strzałom z dystansu

– w samej tylko fazie grupowej padło dziewięć goli z odległości co najmniej 20 metrów.

G JAK GRUZZA

– jedyny debiutant tegorocznej edycji ME. Pierwszą sensację sprawiła w fazie grupowej, pokonując w ostatniej kolejce Portugalię 2:0 i awansując z trzeciego miejsca do fazy pucharowej. Drugą – w 18 minucie meczu 1/8 finału z Hiszpanią, gdy objęła prowadzenie. Ostatecznie przegrała jednak 1:4 i pożegnała się z turniejem.

H JAK HISZPANIA

– czyli triumfator imprezy, który wygrał wszystkie mecze, zdobył rekordową w jednej edycji ME liczbę 15 goli, wzbogacił się o maksymalną możliwą kwotę 28,25 mln euro i został pierwszą w historii reprezentacją, która trofeum Henri Delaunaya wzniosła czterokrotnie. Wcześniej udało jej się to w latach 1964, 2008 i 2012.

I JAK INTRUZI

– „nieproszonych” kibiców na murawie było aż czterech w trakcie spotkania Portugalii z Turcją (3:0) w fazie grupowej, a tuż po nim na boisko wbiegło kilku innych. Podobne incydenty pojawiły się na innych arenach. Po półfinale Hiszpanii z Francją (2:1) jeden z ochroniarzy drużyny z Półwyspu

Iberyjskiego, goniąc intruza, poślizgnął się i wpadł na napastnika Alvaro Moratę. Hiszpan poczuł ból w kolanie, ale następnego dnia obrócił to wydarzenie w żart. Gdy spytano go o ocenę incydentu, odparł: „Żółta kartka i karny”.

J JAK JOACHIM ANDERSEN

– obrońca reprezentacji Danii kandyduje do tytułu największego pechowca turnieju. W meczu 1/8 finału z Niemcami (0:2) zdobył dla swojej drużyny bramkę, której jednak nie uznano ze względu na kilkucentymetrowy spalony. Kilkadziesiąt sekund później dotknął piłki ręką we własnym polu karnym, a sędzia podyktował „jedenastkę”, którą wykorzystał Kai Havertz. Poważnym kontrkandydatem Andersena jest Czech Robin Hranac, który w pierwszym meczu strzelił samobójca i złym wybiciem sprezentował piłkę rywalowi przy zwycięskim голу Portugalii w doliczonym czasie, a w starciu z Gruzją sprokurował rzut karny przez zagranie piłki ręką.

K JAK KROOS, TONI

– doświadczony piłkarz reprezentacji Niemiec i Realu Madryt, który swój ostatni mecz kariery rozegrał w ćwierćfinale Euro 2024 z Hiszpanią. Gospodarze przegrali 1:2 po dogrywce, a 34-letni pomocnik mógł być zadowolony, że dokończył spotkanie tylko z jedną żółtą kartką... Kilka dni później zakończenie kariery, na razie tylko reprezentacyjnej, ogłosił inny mistrz świata z 2014 roku Thomas Mueller.

L JAK LUKA MODRIC

– słynny Chorwat w grupowym meczu z Włochami (1:1) nie wykorzystał wprawdzie rzutu karnego, ale niedługo później trafił do siatki i został najstarszym strzelcem gola w historii ME. Miał wówczas 38 lat i 289 dni.

Lamine Yamal był jedną z najjaśniejszych gwiazd turnieju

Luciano Spalletti (trener reprezentacji Włoch) nie miał wielu powodów do zadowolenia

Poprzednim rekordzistą był Austriak Ivica Vastic w spotkaniu z Polską (1:1) na Euro 2008 – 38 lat i 257 dni.

M JAK MAMARDASZWILI, GIORGI

– według statystyk UEFA gruziński bramkarz obronił 29 strzałów. Mimo że jego drużyna zakończyła występy w 1/8 finału, w tej statystyce nikt inny nawet nie zbliżył się do tego wyniku. Drugie miejsce zajął Holender Bart Verbruggen, który zatrzymał 18 uderzeń. Wojciech Szczęsny i Łukasz Skorupski mieli po osiem skutecznych interwencji.

N JAK „NATI”, skrót od „Nationalmannschaft”, czyli „drużyna narodowa”

– szwajcarscy kibice nazywają tak swoich idoli m.in. w przyśpiewkach. Kilka razy doprowadziło to w Niemczech do konsternacji ze względu na podobne brzmienie słowa „Nati” do innego, mającego poważne historyczne znaczenie... Przed meczem 1/8 finału Szwajcaria – Włochy poruszono ten temat na szkoleniu berlińskiej policji, aby funkcjonariusze byli wyczuleni na tę subtelą różnicę i pochopnie nie karali Helwetów.

O JAK OJCIEC I SYN

– po meczu Anglią duński bramkarz Kasper Schmeichel przyszedł do strefy wywiadów, gdzie rozmowę z nim dla stacji

Fox Sports przeprowadził... jego ojciec Peter. Przed kamerami najpierw obaj serdecznie się objęli, a senior rozpoczął słowami: „Mam za sobą już wiele wywiadów, ale takiego nie przeprowadziłem jeszcze nigdy”. Do tradycji rodzinnych nawiązał również Francisco Conceicao, który zdobył w zakończonym w niedzielę edycji gola dla Portugalii, podobnie jak jego ojciec Sergio w 2000 roku. W historii ME jedynym innym takim duetem z bramkami są Włosi Enrico i Federico Chiesa.

P JAK PLASTIKOWE KUBKI, którymi z trybun „bombardowano” boiska w Niemczech

– kibice szczególnie obrzucali nimi wykonawców rzutów różnych oraz bramkarzy.

R JAK REKORD

– w Niemczech padło ich wiele, a być może najbardziej spektakularny ustanowił Albańczyk Nedim Bajrami: w meczu z Włochami (1:2) zdobył bramkę już w 23 sekundzie. W tegorocznej edycji padły zresztą cztery z sześciu najszybciej strzelonych goli w historii ME. Wcześniej rekordzistą był Rosjanin Dmitrij Kiriczenko, który trafił do siatki, gdy zegar pokazywał 1.07 min.

S JAK SŁOWIANIE

– w turnieju, w którym wystąpili brązowi medaliści mistrzostw świata

Gruzini swoją walecznością skradli serca kibiców

Chorwaci, a także Czesi, Ukraińcy, Polacy, Serbowie, honoru narodów słowiańskich dość niespodziewanie najdłużej broniły Słowacja i Słowenia. Tylko te ekipy awansowały do fazy pucharowej. Obie odpadły w 1/8 finału, choć po zaciętych bojach, odpowiednio, z Anglią (1:2 po dogrywce) i Portugalią (0:0, karne 0-3).

T JAK TRZY MECZE

– po porażkach z Holandią 1:2 i Austrią 1:3 oraz remisie z Francją 1:1 polscy piłkarze odpadli w fazie grupowej po raz czwarty w pięciu turniejach finałowych, do których się zakwalifikowali. Wyjątkiem było Euro 2016, gdy

Biało-Czerwoni rozegrali pięć spotkań i dotarli do ćwierćfinału. W tym roku wywalczyli jeden punkt, podobnie jak trzy inne zespoły (nikt nie zakończył udziału z zerowym dorobkiem), a gorszy bilans bramek miała tylko Szkocja.

U JAK UNAI SIMON

– bramkarz zwycięskiej w turnieju reprezentacji Hiszpanii, który na co dzień występuje w Athletic Bilbao i ma za sobą niezwykle udany sezon. Został drugim w historii bramkarzem tego zespołu, który triumfował w ME – po legendzie baskijskiego klubu Jose Angelu Iribarze w 1964 roku. Ponadto wywalczył Trofeum Zamory za największą liczbę czystych kont w ekstraklasie – 16 i wraz z kolegami wniósł Puchar Hiszpanii.

V JAK VARGA, BARNABAS

– napastnik reprezentacji Węgier, który uległ dramatycznej kontuzji w ostatnim grupowym meczu ze Szkocją (1:0). W 69 minucie zderzył się z bramkarzem rywala Angusem Gunnem, stracił przytomność i po kilkunastominutowej interwencji medyków na boisku został przewieziony do szpitala. Doznał kilku złamań kości twarzy i wstrząśnienia mózgu. Jego zespół nie zakwalifikował się do fazy pucharowej, ale

Przykro było patrzeć na Łukę Modrića po tym, jak Chorwacja po fazie grupowej musiała wracać do domu

Varga, tak czy inaczej, na niemieckich boiskach już by nie wystąpił.

W JAK WŁOCHY

– obrońcy tytułu byli o kilkadziesiąt sekund od odpadnięcia w fazie grupowej, ale uratowali remis z Chorwacją 1:1. Tego impulsu nie wykorzystali do poprawienia gry – w 1/8 finału ulegli Szwajcarii 0:2, a swoją bezradnością i apatią zaskoczyli chyba nawet swoich rywali.

X JAK XHERDAN SHAQIRI

– doświadczony piłkarz reprezentacji Szwajcarii, który popisał się efektywnym golem w meczu 2. kolejki grupy A ze Szkocją (1:1). Został tym samym

jedynym zawodnikiem, który strzelił co najmniej jedną bramkę w ostatnich sześciu dużych turniejach: trzech edycjach mistrzostw Europy i trzech mistrzostw świata.

Y JAK YAMAL, LAMINE

– skrzydłowy reprezentacji Hiszpanii, który w dniu meczu z Chorwacją został najmłodszym uczestnikiem mistrzostw Europy. Miał 16 lat i 338 dni. Pobił rekord Kacpra Kozłowskiego z poprzedniej edycji (17 lat i 246 dni). Z kolei w półfinale z Francją Yamal stał się najmłodszym w historii strzelcem gola w wieku 16 lat i 362 dni. Poprzednim rekordzistą był Szwajcar Johan Vonlanthen w 2004 roku (18 lat i 141 dni). Dzień po 17. urodzinach zagrał w finale – i tu nie tylko poprawił rekord ME Portugalczyka Renato Sanches (18 lat i 328 dni) z decydującego starcia Euro 2016, ale też samego Pelego z mundialu 1958 (17 lat i 249 dni) i jest od niedzieli najmłodszym uczestnikiem finału w historii wielkich piłkarskich imprez.

Z JAK „ZORRO”

– przyśpiewką z serialu telewizyjnego pod tym tytułem Francuz Antoine Griezmann powitał na boisku podczas treningu swojego kapitana Kyliana Mbappe, który w zajęciach uczestniczył w... masce. W grupowym meczu z Austrią (1:0) 25-letni napastnik doznał złamania nosa i musiał w ten sposób chronić twarz przed kolejnymi urazami. Opuścił spotkanie z Holandią, ale zagrał przeciwko Polsce i strzelił Łukaszowi Skorupskiemu bramkę z rzutu karnego. Pierwszy raz bez maski wystąpił w półfinale z Hiszpanią (1:2) i miał w tym meczu asystę. **ŹRÓDŁO: PAP**

Czy Robert Lewandowski zagra jeszcze w wielkim turnieju w biało-czerwonej koszulce?

KONSTAL
Najniższe CENY
Różne wymiary
Transport cały kraj
Montaż GRATIS
Dogodne RATY

**GARAŻE blaszane
BRAMY garażowe
KOJCE dla psów**

**GARAŻE
WZMOCNIŁY
AUTOMATYKA
DO BRAM**

89-650-30-43 85-733-60-26
29-642-34-61 55-621-23-38
512-853-323
www.konstal-garaze.pl

OLSZTYŃSKIE KINA

REPERTUAR HELIOS

Piątek, 19 lipca
TWISTERS / dubbing: 11:10, 17:30; TWISTERS / napisy: 13:50, 14:50, 16:30, 18:30, 20:15, 21:10; BYŁ SOBIE KOT / familijny / od 4 lat / dubbing: 12:40, 15:00, 18:15; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / od 6 lat / dubbing: 10:00, 11:00, 11:45, 12:20, 13:20, 14:00, 14:40, 15:40, 16:15, 17:00, 17:45; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 10:20, 13:00, 15:20, 17:15; KOD ZŁA / napisy: 12:30, 19:00, 21:00; ZABIERZ MNIE NA KSIĘŻYC / napisy: 12:50, 18:00, 20:30; WIECZÓR KAWALERSKI: 19:15, 21:15; CICHE MIEJSCE. DZIEŃ PIERWSZY / napisy: 20:00, 21:20; MAXXXINE / napisy: 19:30; MŁODZI DETEKTYWI I ZAGADKA NOSOROŻCA / familijny / od 10 lat / dubbing: 10:30; GARFIELD / familijny / od 4 lat / dubbing: 10:00

Sobota, 20 lipca
TWISTERS / dubbing: 11:10, 17:30; TWISTERS / napisy: 13:50, 14:50, 16:30, 18:30, 20:15, 21:10; BYŁ SOBIE KOT / familijny / od 4 lat / dubbing: 10:10, 10:45, 12:40, 15:00, 18:15; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / od 6 lat / dubbing: 10:00, 11:00, 11:45, 12:20, 13:20, 14:00, 14:40, 15:40, 16:15, 17:00, 17:45; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 10:20, 13:00, 15:20, 17:15; KOD ZŁA / napisy: 12:30, 19:00, 21:00; ZABIERZ MNIE NA KSIĘŻYC / napisy: 12:50, 18:00, 20:30; WIECZÓR KAWALERSKI: 19:15, 21:15; CICHE MIEJSCE. DZIEŃ PIERWSZY / napisy: 20:00, 21:20; MAXXXINE / napisy: 19:30; ARKA NOEGO. AHOJ PRZYGODO! / familijny / dubbing: 10:30

Niedziela, 21 lipca
TWISTERS / dubbing: 11:10, 17:30; TWISTERS / napisy: 13:50, 14:50, 16:30, 18:30, 20:15, 21:10; BYŁ SOBIE KOT / familijny / od 4 lat / dubbing: 10:10, 10:45, 12:40, 15:00, 18:15; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / od 6 lat / dubbing: 10:00, 11:00, 11:45, 12:20, 13:20, 14:00, 14:40, 15:40, 16:15, 17:00, 17:45; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 10:20, 13:00, 15:20, 17:15; KOD ZŁA / napisy: 12:30, 19:00, 21:00; ZABIERZ MNIE NA KSIĘŻYC / napisy: 12:50, 18:00, 20:30; WIECZÓR KAWALERSKI: 19:15, 21:15; CICHE MIEJSCE. DZIEŃ PIERWSZY / napisy: 20:00, 21:20; MAXXXINE / napisy: 19:30; ARKA NOEGO. AHOJ PRZYGODO! / familijny / dubbing: 10:30

REPERTUAR MULTIKINO

Piątek, 19 lipca
BYŁ SOBIE KOT / familijny / dubbing: 12:15, 14:25, 16:35, 18:45; CICHE MIEJSCE. DZIEŃ PIERWSZY / napisy: 21:15; GARFIELD / familijny / dubbing: 11:35, 14:00; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / dubbing: 10:00, 11:10, 12:20, 13:00, 13:30, 14:40, 15:50, 17:00, 18:10, 19:20, 20:30; KOD ZŁA / napisy: 16:25, 18:50, 20:55, 22:20; TWISTERS / dubbing: 10:15, 12:00, 15:45, 17:30; TWISTERS / napisy: 13:00, 14:45, 18:30, 20:15, 21:15; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 10:40, 12:00, 13:00, 14:20, 15:20, 16:40, 17:40, 20:00; WIECZÓR KAWALERSKI: 21:40; ZABIERZ MNIE NA KSIĘŻYC / napisy: 19:00, 21:50

Sobota, 20 lipca
ARKA NOEGO. AHOJ PRZYGODO! / familijny / dubbing: 10:40; BYŁ SOBIE KOT / familijny / dubbing: 10:00, 12:10, 14:20, 16:30, 18:40; CICHE MIEJSCE. DZIEŃ PIERWSZY / napisy: 21:15; GARFIELD / familijny / dubbing: 11:35, 14:00; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / dubbing: 10:00, 11:10, 12:20, 13:00, 13:30, 14:40, 15:50, 17:00, 18:10, 19:20, 20:30; KOD ZŁA / napisy: 16:25, 18:50, 20:50, 22:20; TWISTERS / dubbing: 10:15, 12:00, 15:45, 17:30; TWISTERS / napisy: 13:00, 14:45, 18:30, 20:15, 21:15; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 10:40, 12:00, 13:00, 14:20, 15:20, 16:40, 17:40, 20:00; WIECZÓR KAWALERSKI: 21:40; ZABIERZ MNIE NA KSIĘŻYC / napisy: 19:00, 21:50

Niedziela, 21 lipca
ARKA NOEGO. AHOJ PRZYGODO! / familijny / dubbing: 12:30; BYŁ SOBIE KOT / familijny / dubbing: 10:00, 12:10, 14:20, 16:30, 18:40; CICHE MIEJSCE. DZIEŃ PIERWSZY / napisy: 21:15; GARFIELD / familijny / dubbing: 10:05, 14:00; GRU I MINIONKI: POD PRZYKRYWKĄ / familijny / dubbing: 10:00, 11:10, 12:20, 13:00, 13:30, 14:40, 15:50, 17:00, 18:10, 19:20, 20:30; KOD ZŁA / napisy: 16:25, 18:50, 20:50, 21:45; TWISTERS / dubbing: 10:15, 12:00,

15:45, 17:30; TWISTERS / napisy: 13:00, 14:45, 18:30, 20:15, 21:15; W GŁOWIE SIĘ NIE MIEŚCI 2 / familijny / dubbing: 10:20, 12:00, 13:00, 14:20, 15:20, 16:40, 17:40, 20:00; WIECZÓR KAWALERSKI: 21:20; ZABIERZ MNIE NA KSIĘŻYC / napisy: 11:05, 17:00

REPERTUAR AWANGARDA

Piątek, 19 lipca
JUTRO BĘDZIE NASZE - PROD. WŁOCHY: GODZ. 17.45; W STRONĘ SŁOŃCA - PROD. POLSKA: GODZ. 18.00; TERAPIA DLA PAR - PROD. HISPANIA: GODZ. 18.00; MÓJ SYN EZRA - PROD. USA: GODZ. 19.45; TWISTERS - PROD. USA: GODZ. 20.00; WREDNE LIŚCIKI - PROD. FRANCJA, WIELKA BRYTANIA: GODZ. 20.00

Sobota, 20 lipca
WOLNI. PODRÓŻ DO WNĘTRZA - PROD. HISPANIA: GODZ. 16.00; DO USŁUG SZANOWNEJ PANI - PROD. FRANCJA: GODZ. 16.00; MARS EXPRESS. ŚWIAT, KTÓRY NADEJDZIE - PROD. FRANCJA: GODZ. 16.00; JUTRO BĘDZIE NASZE - PROD. WŁOCHY: GODZ. 17.45; W STRONĘ SŁOŃCA - PROD. POLSKA: GODZ. 18.00; TERAPIA DLA PAR - PROD. HISPANIA: GODZ. 18.00; MÓJ SYN EZRA - PROD. USA: GODZ. 19.45; TWISTERS - PROD. USA: GODZ. 19.45; KOD ZŁA - PROD. USA, KANADA: GODZ. 20.00

Niedziela, 21 lipca
WOLNI. PODRÓŻ DO WNĘTRZA - PROD. HISPANIA: GODZ. 16.00; DO USŁUG SZANOWNEJ PANI - PROD. FRANCJA: GODZ. 16.00; MARS EXPRESS. ŚWIAT, KTÓRY NADEJDZIE - PROD. FRANCJA: GODZ. 16.00; JUTRO BĘDZIE NASZE - PROD. WŁOCHY: GODZ. 17.45; W STRONĘ SŁOŃCA - PROD. POLSKA: GODZ. 18.00; TERAPIA DLA PAR - PROD. HISPANIA: GODZ. 18.00; MÓJ SYN EZRA - PROD. USA: GODZ. 19.45; TWISTERS - PROD. USA: GODZ. 19.45; KOD ZŁA - PROD. USA, KANADA: GODZ. 20.00

19 LIPCA
KONCERT DUETU NEVERGREEN
Olsztyn

NEVERGREEN to nietuzinkowy duet wykonujący dobre polskie i zagraniczne covery. Autorskie aranże na dwa głosy i dwie gitary, dużo energii oraz doskonały dobór repertuaru - tego można spodziewać się na koncertach. Doskonała zabawa zagwarantowana!

Godz. 19.00, Klub Sowa, ul. Zamkowa 2A.

Fot.mat.org

19 LIPCA
28. DNI BISKUPCA
Biskupiec

W programie:
— 10:00 - Dni Otwarte BTŻ - Plaża Słoneczny Brzeg
— 12:00 - Plenerowy turniej szachowy o Puchar Burmistrza Biskupca - Park przy BDK
— 16:00 - Przemarsz korowodu ulicami miasta - Stadion Miejski - Amfiteatr Miejski
— Występy grup folklorystycznych: Węgojska Stróżka, Warmińska Kuźnia, Kenia, Serbia, Meksyk, Litwa, Ukraina - Amfiteatr Miejski
— 18:00 - Konkurs latawców - Stadion Miejski.

Godz. 10.00, Amfiteatr Miejski, Al. Niepodległości 6.

Fot.mat.org

19 LIPCA
XXV MIĘDZYNARODOWE DNI FOLKLORU „WARMIA I MAZURY 2024”

Olsztyn
Amfiteatr: XXX Ogólnopolski Konkurs Tańców Polskich „Warmia 2024”

Fot.mat.org

— 10:00 - Próby sceniczne oraz rundy eliminacyjne Konkursu
— 17:00 - Polonez (Wysoka Brama: korowód o formie otwartej)
— 17:30 - Uroczyste Otwarcie i Finały Konkursu
— 19:30 - Koncert grupy z Senegalu
Godz. 10.00, Amfiteatr im. Niemena, ul. Zamkowa.

20 LIPCA
28. DNI BISKUPCA
Biskupiec

W programie:
— 8:00 - Zawody spinningowe o Puchar Burmistrza Biskupca - Jezioro Dadaż
— 9:00 - Turniej Piłki Nożnej Open o Puchar Burmistrza Biskupca - Stadion Miejski
— 9:30 - Singlowy Turniej Tenisa Ziemnego Open o Puchar Burmistrza Biskupca - korty Neotherm
— 11:00 - Regaty Żeglarskie o Puchar Burmistrza Biskupca - Jezioro Dadaż
— 15:00 - Rodzinna strefa rozrywki, stanowiska promocyjno-handlowe i gastronomiczne - plac apelowy w byłej jednostce wojskowej
— 18:00 - Koncerty - plac apelowy w byłej jednostce wojskowej - Małe TGD
- Kordian i Kingska
- Elektryczne Gitary
- Daria Marx
Godz. 8.00, Plac apelowy w byłej jednostce wojskowej.

20 LIPCA
ISTNY KOSMOS: MIĘDZYGALAKTYCZNE SOBOTY
Olsztyn

Warsztaty z Anną Zadęcką „Moja galaktyka”
Warsztaty dla inżynierów 7+ „Robaczki z kosmosu” oraz kreatywne warsztaty literackie z Danielem Odiją „Początki i końce Wszechświata”.

Godz. 15.00, Zajezdnia Trolejbusowa i okolice, ul. Knosaty 3b.

20 LIPCA
WIOSKA TEATRALNA 2024
Węgajty

Grzybnia snów - Inna Szkoła Teatralna - work in proces z cyklu Źródła i przyszłość, inscenizacja Wacław Sobaszek. 18.00, Godz. 18.00, Teatr Węgajty, Węgajty 18.

Fot.mat.org

20 LIPCA
WYSTAWA „OLSZTYN FILMOWY” I SPOTKANIE AUTORSKIE Z BOGDANEM BERNACKIM
Olsztyn

Wystawa „Olsztyn filmowy” i spotkanie autorskie z Bogdanem Bernackim, autorem książki „Stawka większa niż życie - Dossier”, współautorami Pawłem Szczutowskim i Joanną Szyborską-Kaszycką, a także z udziałem aktorki Ireny Karel:
— 16:00 - zwiedzanie z przewodnikiem wystawy „Olsztyn filmowy” (zbiórka na dziedzińcu zamkowym)
— 17:00 - wieczór autorski - prowadzenie red. Ewa Zdrojkowska (sale kopernikowskie).
Godz. 16.00, Zamek Kapituły Warmińskiej, ul. Zamkowa 2.

21 LIPCA
28. DNI BISKUPCA
Biskupiec

W programie:
— 11:00 - Regaty Żeglarskie o Puchar Burmistrza Biskupca - Jezioro Dadaż
— 12:00 - Grand Prix Biskupca - Bieg Południowy - Stadion Miejski
— 13:00 - Relaks na plaży - plaża Słoneczny Brzeg: - pokaz modeli pływających

- piana party
 - animacja taneczna
 - animacje, dmuchańce, wielkoformatowe gry drewniane.
- Godz. 11.00, Jezioro Dadaj.**

21 LIPCA
WIOSKA TEATRALNA 2024

Węgałty
Program:
— 17.00 Inżynieria marzeń – spektakl Teatru 3.5, uliczne widowisko o wolności, rewolucji, tyranii i wojnie. Inspiracją dla twórców były wydarzenia w Ukrainie 11 grudnia 2013 roku. Reżyseria: Marek Kurkiewicz („Błonia” w Jonkowie)
— 18.00 Boży komedian – spektakl niezależnej społeczności teatralnej TYAN z Pilzna. Uliczna komedia marionetkowa oparta na motywach Dario Fo, Nikosa Kazantzakisa i legendach Umbrii, realizacja: Roman Černík i Petr Brůček („Błonia” w Jonkowie)
— 20.30 Wizje lepszego świata – pokaz grupy działającej w praskim ośrodku Teď, nádech a leť, inscenizacja: David Zelinka, po spektaklu rozmowa w Teatrze Węgałty (Teatr Węgałty)
Godz. 17.00, Teatr Węgałty, Węgałty 18.

21 LIPCA
XLVI OLSZTYŃSKIE KONCERTY ORGANOWE
Olsztyn

Wystąpi Karol Mossakowski (organy)
Program koncertu:
— Charles-Marie Widor (1844–1937)
— Allegro (Symfonia nr 6)
— Gabriel Fauré (1845–1924)
— Suita Pelléas et Mélisande op. 80 – Fileuse – Sicilienne
— Maurice Duruflé (1902–1986)
— Prélude et Fugue sur le nom d’Alain op. 7
— Jehan Alain (1911–1940)
— Litanies JA 119
Godz. 20.00, Bazylika konkatedralna św. Jakuba, ul. Staszica 11.

21 LIPCA
MOTO SHOW POLAND
Olsztyn

Największy event motoryzacyjny na Warmii i Mazurach zaprasza na:
— King of Poland Drag Race Cup - wyścigi na 1/4 mili - największy w Polsce cykl wyścigów na 1/4 mili
— Strefa wystawowa, a w niej: auta tuningowe, motocykle, klasyki, auta amerykańskie, youngtimery, car audio, wraz z różniczeniami od MintEvents
— Strefa cateringu
— Strefa dla dzieci
— Loty widokowe helikopterem.
Godz. 9.30, Lotnisko Olsztyn-Dajtki.

Fot. mat. org.

21 LIPCA
TAJEMNICE CIESIOŁKI - KONSTRUKCJE I POKRYCIA DACHÓW
Olsztyn

Spacery:
— Wieża dachowa (12:00, 13:30, 15:00)
— Rodzaje pokryć dachowych (12:00, 13:30, 15:00)
Więcej atrakcji:
— Składanie modelu chatupy
— Dawne narzędzia do obróbki drewna
— Składanie ścianki (różne typy łączy drewnianych)
— Kolorowanie drewna

Fot. mat. org.

- Wszystko o drewnojadach i szkodnikach drewna
 - Łączenia ciesielskie oraz więźby dachowe
 - Pokazy kowalstwa
 - Drewniany plac zabaw
- Godz. 11.00, Muzeum Budownictwa Ludowego, ul. Leśna 23.**

21 LIPCA
MIĘDZYNARODOWY PUCHAR POLSKI STRONGMAN
Butryny

Zawody zostaną rozegrane w zróżnicowanych konkurencjach – przeciąganie tira, przenoszenie walizek oraz zegara. Udział potwierdzili już czołowi polscy strongmeni. Specjalnymi gośćmi wydarzenia będą litewski kulturysta Robert Burneika, znany jako „Hardkorowy Koksu” oraz Katarzyna Nowacka – mistrzyni Women's Bikini.
Godz. 14.00, Park Bartbo.

Fot. mat. org.

22 LIPCA
WIOSKA TEATRALNA 2024
Węgałty

Program:
— 10.30 Jaki to ma sens? Rozmowa o teatrze – Forum czesko-polskie z udziałem Romana Černíka, Marka Kościółka, Marka Kurkiewicza, Julii Lizurek, Jana Mrázka, Tomasza Rakowskiego, Joanny Sarneckiej, Erdmute Sobaszek, Wacława Sobasza, Piotra „Jaszczura” Śnieguły, Davida Zelinki
— 16.30 Otwarty Kurs Tańca
— 18.30 LifeLocation – performans butoh Joanny Sarneckiej.
... Dialog z przestrzenią Puszczy Białowieskiej, mchami, wykrotami, bagienną wodą, które – jako świadkowie – przechowują pamięć o ludziach w drodze
— 20.00 Exit – najnowszy spektakl teatru Krzyk, reżyseria: Marek Kościółek, wykonanie: Dima Cherkaskiy ... Czy jest historia? Zapewne nielinearna. Są obrazy i dźwięki, zatrzymania, wątpliwości – wszystko jakby wyrwane z tęsknoty. Po spektaklu rozmowa
— 21.30 Born to Serve i inne prace wideo Giovanniego Sobachio.
Godz. 10.30, Teatr Węgałty, Węgałty 18.

23 LIPCA
SZTYNORT BLUES FESTIWAL
Sztynort

Sztynort Blues Festiwal to jedna z najciekawszych imprez w bluesowych w kraju, która z roku na rok przyciąga coraz większą uwagę publiczności. Nadchodząca edycja zapowiada się imponująco, nie tylko z powodu koncertów znakomitych artystów takich jak Martyna Jakubowicz, Boogie Boys, Sebastian Riedel, czy Sławek Wierchołski. W rozszerzonej formule przez trzy dni odbywać się będą spotkania z artystami w cyklu Dzieci Bluesa prowadzone przez kultowego dziennikarza muzycznego Jana Chojnackiego, a także Luz Blues Afterparty – koncerty mniej znanych, ale szalenie interesujących artystów polskiej sceny.
Godz. 18.00, Port Sztynort.

Fot. mat. org.

23 LIPCA
ISTNY KOSMOS: WTORKI NIE Z TEJ ZIEMI
Olsztyn

Interaktywne zwiedzanie niezemskiej wystawy z przewodniczką z planety MOKAIEK.
Godz. 13.00, Zajezdnia Trolejbusowa, ul. Knosały 3b.

24 LIPCA
WIOSKA TEATRALNA 2024
Węgałty

W programie:
— 16.00 - Otwarty Warsztat Integracyjny z udziałem zespołu z ŚDS Piotraszewo
— 18.30 - O Odrze – performans Bogdana Wziątka
— 20.00 - Orfeo '70 – monodram Kamila Piotra Adamusa, reżyseria: Dawid Żakowski (Stowarzyszenie Sztuka Nowa)
Spektakl ... wiedzie nas poprzez dziedzictwo minionego stulecia, a narzucona nań droga do Eurydyki polega na wstępieniu się w głosy tych, z którymi czas uporał się równie lekko jak upora się i z nami: w głosy poetów, vide Paul Celan oraz Osip Mandelsztam, jak i w głosy naszych warmińskich przodków. ...
— 21.30 - Dziewczynki z zapałkami – reżyseria: Natalia Klupp
Godz. 16.00, Teatr Węgałty, Węgałty 18.

24 LIPCA
POTAŃCÓWKA W STYLU RETRO
Olsztyn

Plenerowa Potańcówka Swingowa w stylu RETRO z zespołem jazzu tradycyjnego (na żywo) „The Dixie Fellows”. W programie znane i lubiane utwory polskiej muzyki rozrywkowej oraz standardy muzyki dixielandowej.
Godz. 19.00, Klub Sowa, ul. Zamkowa 2A.

25 LIPCA
WAKACYJNE CZWARTKI Z MIKOŁAJEM KOPERNIKIEM
Olsztyn

Historia olsztyńskiego zamku zaczyna się wiele lat przed narodzinami Mikołaja Kopernika. Już wtedy olsztyński zamek pełnił ważne, administracyjne funkcje. Uczestnicy spotkania będą mogli przeżyć się w czasie i zobaczyć, jak pracował średniowieczny rzemieślnik, jak tworzone garnki, przymierzyć dawne stroje oraz wykonać własną bransoletkę.

W programie również:
— zwiedzanie zamku z Mikołajem Kopernikiem
— pokaz Drużyny Wojów Bolesławowych Białozór z Olsztyna
— spektakl Teatru Form Niezależnych Korzunowicz „Ballada o Rycerzu Gotfrydzie”
— warsztaty plastyczne i tworzenia naczyń glinianych
— przymierzalnia zbroi rycerskiej.
Godz. 10.00, Zamek Kapituły Warmińskiej, ul. Zamkowa 2.

Fot. mat. org.

25 LIPCA
BIBLIOTEKA PO DRODZE
Olsztyn

Spotkanie z Robertem Mateckim, dziennikarzem, autorem powieści kryminalnych.
Godz. 17.00, Biblioteka Multimedialna Planeta 11, Al. Piłsudskiego 38.

25 LIPCA
WIOSKA TEATRALNA 2024
Węgałty

W programie:
— 17.30 - Królestwo za opowieść – panel prowadzony przez Edwina Bendyka z udziałem Mai Dobiasz-Krysiak, autorki książki Pracownia – archiwum odnalezione
— 20.30 - Dad Joke – Autorski projekt teatralny kolektywu w składzie: Sylwia Wanowicz i Łukasz Krajewski
Głównymi tematami, które podejmuje grupa są: choroba psychiczna jako problem indywidualny i społeczny, ojcostwo, tożsamość oraz stygmatyzacja chorób psychicznych.
Godz. 17.30, Teatr Węgałty, Węgałty 18.

BATERIE NAŁADOWANE. AZS OLSZTYN ROZPOCZĄŁ PRZYGOTOWANIA

SIATKÓWKA\\\\ Zaczął się pierwszy etap przygotowań Indykpolu AZS Olsztyn do nadchodzącego sezonu PlusLigi. Zawodnicy oraz sztab trenerski po raz pierwszy spotkali się w legendarnej hali „Urania”, gdzie przeprowadzili premierowy trening.

Nowý sezon siatkarskiej PlusLigi zbliża się wielkimi krokami. Do tego czasu drużyna Indykpolu AZS Olsztyn musi solidnie przygotować się do nadchodzących zmagani w jednej z najlepszych lig na świecie. Podopieczni Juana Manuela Barriala na początku spotkali się w poniedziałek i wtorek (15 i 16 lipca) na rutynowych badaniach oraz zajęciach siłowych. Pierwsze zajęcia z piłkami odbyły się wórodowe popołudnie (17 lipca) na hali „Urania”. Podczas zajęć obecni byli następujący siatkarze: Eemi Tervaportti, Karol Jankiewicz, Jan Hadrava, Szymon Patecki, Daniel Gąsior, Nicolas Szerszeń, Mateusz Janikowski, Kacper Sienkiewicz, Szymon Jakubiszak, Paweł Cieślík, Dawid Siwczyk, Jakub Ciunajtis oraz członkowie sztabu szkoleniowego: trener Juan Manuel Barrial, asystenci Marcin Mierzejewski i Dardo Muller, trener przygotowania fizycznego Grzegorz Krzan i sta-

Czy „Zielonej Armii” uda się spełnić oczekiwania kibiców?

tystyk Kamil Sołoducha. Pierwszy trening siatkarzy baczny okiem obserwował prezes klubu Tomasz Jankowski. W następnym tygodniu do grupy dołączy czterech siatkarzy – Kamil Szymendera, Kuba Hawryluk, Jakub Majchrzak i Manuel Armoa. Najpóźniej do Olsztyna wróć Moritz Karlitzek oraz fizjoterapeuta Maciej Mata, którzy będą brali udział w Igrzyskach Olimpijskich w Paryżu. Przyjmujący jest kluczową postacią reprezentacji Niemiec, natomiast członek sztabu szkoleniowego „Zielonej Armii” pracuje w zespole trenerskim Stefano Lavarinie-

go, selektonera polskich siatkarek. Według trenera Barriala pierwsze 2-3 tygodnie będzie opierało się na budowaniu wytrzymałości fizycznej, a praca z piłkami będzie wykonywana powoli. Ważne będzie szlifowanie techniki. Kwestia taktyki oraz kreowania systemu gry dojdzie dopiero w czwartym tygodniu przygotowań. Najwięcej uwagi trener będzie przykładal do systemu gry „blok-obrona”. Pierwsze zajęcia opierały się m.in. na dogrywaniu piłki z głębi boiska oraz gry obronnej i asekuracji. Siatkarze pracowali również na siłowni.

— PLUSLIGA NALEŻY DO NAJLEPSZYCH LIG NA ŚWIECIE, ZNAJDUJE SIĘ W NIEJ DUŻO ZNAKOMITYCH DRUŻYN, ALE MY JESTEŚMY ŚWIADOMI NASZEJ SIŁY. ŻYCZYMY SOBIE, ABY PRZEJŚĆ SEZON BEZ ŻADNEJ KONTUZJI. JEŚLI ZBUDUJEMY MOCNY ZESPÓŁ, TO BĘDZIEMY W STANIE OSIĄGAĆ BARDZO DOBRE WYNIKI. NASZĄ GRĘ BĘDZIEMY BUDOWALI KROK PO KROKU — POWIEDZIAŁ „GAZECIE OLSZTYŃSKIEJ” TRENER JUAN MANUEL BARRIAL.

Ostatni mecz olsztyńscy siatkarze rozegrali 21 kwietnia. Oznacza to, że mieli prawie trzy miesiące na odpoczynek. Czy tyle czasu wystarczyło, aby rozpocząć?

— Głowa, ciało oraz psychika na pewno wypoczęły, ponieważ ostatni sezon był bardzo intensywny — powiedział rozgrywający AZS-u Karol Jankiewicz, dla którego będzie to już czwarty sezon w białozielonych barwach. Na podobny ruch, czyli pozostanie w klubie ze stolicy Warmii i Mazur, zdecydowało się kilku innych siatkarzy.

— Zespół jest niemal identycznie zbilansowany, jak w poprzednim sezonie. Wielką siłą naszej drużyny może być to, że nie było dużej rewolucji kadrowej. Myślę, że podobnie jak w poprzednim sezonie, naszym atutem będzie zagrywka. Zobaczymy, jaki system gry będzie preferował trener. Jestem dobrej myśli oraz życzę sobie i wszystkim, aby w zdrowiu przetrwać ten sezon — skomentował Jankiewicz.

Skoro o trenerze mowa, to jakim szkoleniowcem jest Juan Manuel Barrial?

— Pierwsze wrażenie na pewno jest dobre. Widać, że trener Barrial szybko złapał kontakt z drużyną i jest chętny do rozmów z zawodnikami — dodał popularny „Janko”.

Po kilku wspólnych treningach w dniach 16-17 sierpnia „Zielona Armia” rozegra w Olsztynku dwa sparingi z Treflem Gdańsk. Tydzień później (23-24 sierpnia) przeniosą się do Węgorzewa, gdzie zagrają dwumecz ze Slepskiem Małow Suwałki. Następnie od 31 sierpnia do 1 września rozegrają turniej towarzyski w Toruniu z drużynami grającymi w PlusLidze oraz Tauron I Lidze. Turniej w Suwałkach, który odbędzie się w dniach 6-7 września, będzie ostatnim przed inauguracją nowego sezonu PlusLigi w weekend 13-15 września. Olsztyńscy siatkarze swój pierwszy mecz rozegrają w hali „Urania” przeciwko PGE GiEK Skrze Belchatów.

JANUSZ SIENNICKI
ŹRÓDŁO: INF. WŁASNA
/INDYKPOL AZS OLSZTYN

OLIMPIJSKIE WSPOMNIENIA Z OLIMPIJCZYKAMI

Na półmetku przygotowań do Igrzysk Olimpijskich w Paryżu fundacja Olsztyński Laur Sportowy przygotowuje nie lada gratkę dla fanów sportu. Już w sobotę (20 lipca) w Centrum Rekreacyjno-Sportowym „Ukiel” odbędzie się spotkanie pt. „Olimpijski Wieczór Wspomnień”. Na olsztyńskiej plaży miejskiej zbiorą się sportowcy z Warmii i Mazur, którzy reprezentowali kraj na najważniejszej sportowej imprezie świata.

— W naszych działaniach bardzo ważne jest promowanie Igrzysk Olimpijskich. Chcemy przybliżyć temat tej imprezy mieszkańcom Olsztyna i przypomnieć jej uczestników, którzy wtedy reprezentowali kluby z Warmii i Mazur — powiedział Leszek Dublaszewski, prezes fundacji „Olsztyński Laur Sportowy”. Takich sportowców było aż 52. Na spotkaniu pojawi się dzieściu olimpijczyków: Antoni Pacyński (jeździectwo, Meksyk 1968), Stanisław Iwaniak (siatkówka, Mo-

nachium 1972), Zbigniew Lubiejewski (siatkówka, Montreal 1976), Jan Lisowski (podnoszenie ciężarów, Moskwa 1980), Małgorzata Birbach-Kowalewicz (lekkoatletyka, Barcelona 1992), Leszek Urbanowicz (siatkówka, Atlanta 1996), Adam Seroczyński (kajakarstwo, Sydney 2000), Marcin Możdżonek (siatkówka, Pekin 2008), Kacper Kozłowski (lekkoatletyka, Londyn 2012), Mateusz Kamiński (kajakarstwo, Rio De Janeiro 2016) i Maciej Sarnacki (Judo,

Tokio 2020). Jak przekazuje Leszek Dublaszewski, oprócz wspominek związanych z Igrzyskami Olimpijskimi goście zaprezentują również gadzety i medale zdobyte podczas zmagani.

— Antoni Pacyński przyniesie swoje sombrero, które otrzymał od organizatorów Igrzysk Olimpijskich w Meksyku. Natomiast Zbigniew Lubiejewski oraz Adam Seroczyński zaprezentują swoje medale — dodaje prezes fundacji.

JANUSZ SIENNICKI

NA CO STAĆ OLIMPIĘ W NOWYM SEZONIE?

PIŁKA NOŻNA Podbeskidzie Bielsko-Biała będzie w niedzielę pierwszym rywalem Olimpii Elbląg w nowym sezonie Betclio II ligi. Elblążanie przystępują do rozgrywek z poważnymi zmianami w składzie.

Trzy najwyższe klasy rozgrywkowe w naszym kraju rozpoczynają w weekend nowy sezon ligowy. Jedynym reprezentantem regionu w tym gronie pozostała Olimpia Elbląg, choć nie przyszło to jej łatwo. Wiosna poprzedniego sezonu była słaba w wykonaniu elblążan, w kwietniu doszło do zmiany na stanowisku trenera i drużynę powierzono Sebastianowi Letniowskiemu, a sezon „Olimpijczycy” zamknęli z dorobkiem 40 punktów, co przełożyło się na 13. miejsce w tabeli.

Trener Letniowski zrealizował postawiony przed nim cel, więc pozostał w klubie i stanął przed szarą budową drużyny według swojego pomysłu. Latem do Olimpii dołączyło siedmiu graczy inietrudno doszukać się łączącego ich wspólnego mianownika. Większość w CV ma grę w Raduni Stężycy, która poprzedni sezon zakończyła na 7. miejscu w lidze, ale wycofała się z rozgrywek wobec rezygnacji samorządu gminy z finansowania klubu na dotychczasowym poziomie.

Trzy lata w klubie z województwa pomorskiego spędził w przeszłości także Sebastian Letniowski, więc sięgnął po zawodników, z którymi już pracował. Na przenosiny ze Stężycy do Elbląga zdecydowali się bramkarz Kacper Tułowiecki, obrońca Łukasz Bogusławski i napastnik Mateusz Kuzimski, strzelc 16 goli w poprzednim sezonie. Ponownie pod wo-

Fot. Olimpia Elbląg

Elblążanie (białe stroje) nie wygrali żadnego z letnich meczów sparingowych

dzą trenera Letniowskiego zagrają pomocnicy Radosław Stępień, w przeszłości zawodnik Olimpii i Raduni, a ostatnio Bałtyku Gdynia, Wojciech Fadecki, który poprzedni sezon spędził w I lidze w Polonii Warszawa, a wcześniej grał m.in. w Raduni, oraz napastnik Dawid Szalecki. On z kolei występował w III-ligowej Cartusii Kartuzy, którą trener Letniowski prowadził przez część poprzedniego sezonu.

Jedynym zawodnikiem, który musiał zaprezentować się szkoleniowcowi, by przekonać go do swoich umiejętności, jest ukraiński obrońca Orest Tyago. W poprzednim sezonie grał w II lidze w Czechach, a zanim trafił do Elbląga, był na testach w ekstraklasowej Puszczy Niepołomice i Warcie Poznań, która zagra w I lidze. Bez wątpienia nowi gracze Olimpii to bardzo doświadczeni zawodnicy, którzy z miejsca

powinni wziąć na siebie odpowiedzialność za wyniki zespołu.

Długa jest także lista graczy, którzy zakończyli przygodę z elbląskim klubem. Krok naprzód wykonał Maciej Famulak, który po wypełnieniu dwuletniej umowy z Olimpią związał się z Wisłą Płock. 24-letni zawodnik pochodzi z naszego regionu i systematycznie podnosi umiejętności. Przed grą w Olimpii zbierał szlify na boiskach III ligi w zespołach z Elku i Białej Piskiej. Elbląscy kibice nie obojętnie także w akcji m.in. Łukasza Sarnowskiego, Macieja Spychały, Marcela Stefaniaka czy Jakuba Sangowskiego.

W letnim okresie przygotowawczym Olimpia nie zdołała wygrać meczu kontrolnego, choć wśród sparingpartnerów były Olimpia Grudziądz, reprezentacja Ukrainy U-19 oraz trzecioligowcy z Torunia, Łomży i Lidzbarka

Warmińskiego. Drużyna wciąż strzela niewiele goli. Słaba dyspozycja w ofensywie w poprzednim sezonie oznaczała ciulanie punktów i walkę o utrzymanie do ostatniej kolejki, więc elbląski sztab szkoleniowy ma nad czym myśleć. A propos sztabu, nowym trenerem bramkarzy w Olimpii został Rafał Literski, poprzednio pracujący w... Raduni.

Elblążanie będą musieli szukać skuteczności już w meczach o stawkę. Nowy sezon zainaugurują w niedzielne popołudnie w Bielsku-Białej. Ich pierwszym z dwóch rywali z tego miasta będzie Podbeskidzie, czyli spadkowicz z I ligi. Degradacja ma być okazją do restartu, bo gra na trzecim poziomie jest poniżej oczekiwań środowiska „Górali”. W klubie latem doszło do poważnych zmian kadrowych, a ich efekty mają przełożyć się na konkretne wyniki. Latem trenerem

Mateusz Kuzimski, nowy napastnik Olimpii, ma być rozwiązaniem problemów zespołu w ofensywie

klubu został ponownie Krzysztof Brede, a wśród jego kilkunastu nowych podopiecznych jest Bartosz Florek, przez lata związany ze Stomilem Olsztyn.

Niedzielne spotkanie rozpocznie się o godz. 18. Na własnym stadionie Olimpia zaprezentuje się w sobotę 27 lipca, podejmując GKS Jastrzębie.

W letniej przerwie w rozgrywkach II ligi wydarzyło się naprawdę sporo.

Pozyskano sponsora tytularnego, którym została firma bukmacherska Betclio, a z różnych ośrodków dochodziły informacje o problemach natury finansowo-organizacyjnej. Ostatecznie z gry na tym szczeblu zrezygnowała wspomniana Radunia. Jej miejsce zajmie Skra Częstochowa, która uplasowała się najwyższej w strefie spadkowej na koniec poprzedniego sezonu. Częstochowianie skorzystali z nadarżającej się okazji, ale nową batalię zaczną z... siedmioma punktami ujemnymi. To kara za zaległości finansowe klubu.

Najważniejsza zmiana w regulaminie rozgrywek to wprowadzenie barażów utrzymania. Tak jak do tej pory automatycznie zdegradowane zostaną cztery najsłabsze drużyny w stawce, a drużyny z miejscem trzynastym i czternastym zmierzą się wicemistrzami III ligi, którzy zostaną wyłonieni we wcześniejszych barażach.

ŁUKASZ SZYMAŃSKI

POZYSKANI PRZEZ OLIMPIĘ:

Orest Tyago (obrońca, SK Hanacka Slavia Kromieryż), Mateusz Kuzimski (napastnik, Radunia Stężycy), Łukasz Bogusławski (obrońca, Radunia Stężycy), Radosław Stępień (pomocnik, Bałtyk Gdynia), Wojciech Fadecki (pomocnik, Polonia Warszawa), Kacper Tułowiecki (bramkarz, Radunia Stężycy), Dawid Szalecki (pomocnik, Cartusia Kartuzy) 13 goli w poprzednim sezonie

SPRINTEM

PIŁKA NOŻNA Trzecioligowcy cały czas rozgrywają spotkania sparingowe przed startem nowych rozgrywek. Stomil Olsztyn przegrał w środę tygodnia 0:1 z Ironi Tiberias FC. Początkowo olsztynianie mieli zagrać we wtorek z Hapoel Hadera

F.C., ale ostatecznie podopieczni Piotra Zajączkowskiego zmierzili się z innym przedstawicielem najwyższej klasy rozgrywkowej w Izraelu. Olsztynianie przegrali drugie spotkanie z rzędu. Przebywający na zgrupowaniu piłkarze z Izraela bramkę strzelili w 16

minucie spotkania. W Stomilu testowany był m.in. 20-letni skrzydłowy Sebastian Dąbrowski (Olimpia Zambrów). W kolejnym sparingu Stomil zagra przed własną publicznością z Jagiellonią II Białystok. Spotkanie odbędzie się w sobotę (20 lipca) na stadio-

nie przy al. Piłsudskiego 69a. Początek meczu o godzinie 14:00. Wstęp wolny. GKS Wiekielec w tym tygodniu podpisał umowę z nowym zawodnikiem. Do zespołu prowadzonego przez Damiana Jarzembowskiego dołączył 20-letni Jewhenij

Androszczuk z Ukrainy. Miniony sezon spędził w klubie małopolskiej okręgówki KS Babia Góra Lipnica Wielka. Dla swojego klubu zdobył 12 bramek. Dwa gole strzelił w sparingu ze Stomilem Olsztyn (wygranym 3:0 przez GKS), a w środę dołożył

kolejne trafienie w sparingu z Lechem Rypin. GKS wygrał to spotkanie 4:0. Polonia Lidzbark Warmiński wygrała 6:1 z DKS-em Dobrze Miasto. Bramki strzelali: Kostia Czernij (2), Oskar Żuk, Patryk Czarnota, Damian Lubak i Adrian Morawski. **EM**

W OBIEKTYWIE ZBIGNIEWA WOŹNIAKA

W OLSZTYNIE TRWAJĄ MIĘDZYNARODOWE DNI FOLKLORU „WARMIA I MAZURY 2024”. ZAKOŃCZENIE IMPREZY: 20 LIPCA
UCZESTNICY:

LITWA – Reprezentacyjny Polski Zespół Pieśni i Tańca „WILEŃ-SZCZYŻNA” z Wilna

MEKSYK – „Ballet Aztlan & Mariachi”

KENIA – „African Tumbas”

SENEGAL – „Ballet Saly Velingara”

SERBIA – „Towarzystwo Kulturalne im. Lubomira Ivanovic-Gedza” z Kovacevac

UKRAINA – Ukraiński Zespół Taneczny „RADIST” Pałacu Dzieci i Młodzieży w Winnicy

OLSZTYN/POLSKA – ZPiT „WARMIA”

XXV MIĘDZYNARODOWE DNI FOLKLORU „WARMIA I MAZURY 2024”

RELAKS

z Gazetą Olsztyńską

Sudoku

	4	6		5			9	
			6	8			3	
	3	1					4	
		2		9		8		
						2	1	
	8	7		2				5
		5			2			
4		8	3	1	5	6		
7		3	9		8	4	5	

800

		6			5			
	2	9					1	
8					3			
			7					8
	5		8	1	4	9		
9		4			6	7		
			6		1	8		7
	3				7	1		2
	4				2		9	6

801

1		3					4	
	4	7			3	8	2	
	6	2	8		4	9		
	5							
3			4	9	8			
			7					
		5	9	8	2	7	1	
	7		5					8
8		4		1		2		

802

Znajdź 30 różnic

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 20 utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Stworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

JOLKA z HASŁEM

Hasło z kolorowych pól, czytane poziomo, utworzy rozwiązanie:

[illegible]

Na diagramie ujawniliśmy spółgłoski "B". Miejsce wpisu hasła do odgadnięcia. Rozwiązaniem jest hasło z kolorowych pól czytanych poziomo.

suchy do drinków; "Ptasie ..." Juliana Tuwima; system pracy na sztuki; część buta pod piętą; największa planeta Układu Słonecznego; jej stolicą Bandżul; myśli przewodnie, koncepcje; długi i nudny referat; płynnie przez Kościan; syn Bolesława I Chrobrego; dom proboszcza; dachowe ze szprosem; mieszkaniec piekła; wyświetlany w kinie; okrągłe skrzyżowanie; specjalista od pisma; różyczka lub ospa; z Julią u Szekspira; gazeta z sensacjami, bulwarówka; Umer, polska piosenkarka; lekarz od cukrzycy; Chaczaturian, słynny kompozytor; kapusta właściwa typowa inaczej; zniszczona z biblijną Sodomą; cienka, długa kielbasa; obraz twarzy w lustrze; Momofuku, wynalazca zupek chińskich; trotyl; najwyższy szczyt Filipin; pierwiastek Eu; Arthur, autor "Statku pijanego"; badacz budowy Ziemi; żywa tkanka w drzewie; japońska marka motocykli; Kobiela, dawny polski aktor; Król Klucza, grecki bóg; Bergman, aktorka szwedzka; żona bliźniaka; naprawiany przez dekarza; trzecia największa wyspa Balearów; Armstrong, pierwszy człowiek na księżycu; kamienia łupanego lub lodowcowca; mosiadz czerwony.

Sprawdź się w SUDOKU: wypelnij diagram

3		7	9	6			1	5
4	9				5	7		3
5						9	2	
					1		7	2
6		1		2				
				4	9	8		
8	2	3						7
	6	9		5	3	2		4
	5	4		1		3	9	

4	7	2	9	1				
		8		5			9	1
9		1	6			2		3
			4	7		5		
5	8	9	1		2			
7	4			3	8	9		2
3	9	4					5	
8						6	2	
2						3		4

WYKREŚLANKA: znajdź 20 nazw mebli. Wykreślisz je wszystkie od góry do dołu, od lewej do prawej i na ukos. Znajdź wyrazy: berżera, biurko, etażerka, fotel, gerydon, ława, kanapa, regał, komoda, kontuar, kozetka, kredens, krzesło, lada, otomana, pawlacz, łóżko, sofa, szafa, stół.

W	S	T	W	Ó	R	Z	Ó	Ł	S
K	Z	B	F	R	Ż	G	A	T	Ó
U	A	Ł	E	F	E	W	Ó	Ł	K
L	F	G	Ó	R	A	Ł	K	R	R
A	A	E	Y	Ó	Ż	A	Z	Ł	O
Ł	W	D	T	Ż	N	E	Ł	Ó	K
S	O	F	A	A	S	Ó	R	O	P
N	K	T	P	Ł	Ż	Ł	Z	A	L
B	R	A	O	K	R	E	W	N	I
Ó	E	Ł	O	M	T	L	R	K	P
Ż	D	U	N	K	A	P	O	K	I
A	E	W	A	C	O	N	Ó	Ż	A
L	N	Ó	Z	Ł	T	M	A	W	C
U	S	B	I	U	R	K	O	C	H
Z	A	W	A	D	A	Ż	Y	D	Ó
Z	G	R	A	F	O	T	E	L	A

19 - 25 lipca 2024

dodatek
TELEWIZYJNY DO TWOJEJ GAZETY

Tnieć program i foto dzięki uprzejmości: Prasowej Agencji Telewizyjnej Polsatu, TVP1, TVP2, TVN, TV4, TVN7, TV Puls, TV Trwam, TVP Kultura INFORMUJEMY, ŻE REDAKCJA NIE PONOSI ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA ZMIANY W PROGRAMACH TV

Wydawca: Dodatek s.p. z o.o., ul. Wiatrakowa 11/3, 85-115 Bydgoszcz, tel. 516-018-821, e-mail: iwona@magraf.pl, Redaktor naczelny: Sławomir Grzmieł, ISSN 1643-2460 • Skład komputerowy: Magraf s.p.j.

Poniedziałek

0:00
TVP 1

Łowca jeleni
Dramat, wojenny, USA, 1978

Akcja „Łowcy jeleni” rozpoczyna się u schyłku lat 60. w niewielkim przemyślowym miasteczku Clairto n w Pensylwanii, wśród społeczności wywodzącej się z Ukrainy. Bohaterami są trzej młodzi robotnicy Mike (Robert De Niro), Nick (Christopher Walken) i Steven (John Savage) pracujący w niebezpiecznych warunkach przy piecu hutniczym. Powołani do wojska przyjaciele jadą do Wietnamu. W przeddzień wyjazdu najmłodszy z nich, Steven, żeni się z Angeli, która jest w ciąży. W Wietnamie Nick, Mike i Steven przeżywają prawdziwe piekło...

INNE DATY EMISJI: WTOREK, 1:15

Piątek

15:05
TVP KULTURA

Był sobie pies 2
Komedia, familijny, USA, 2019

Dalszy ciąg historii wielkiej przyjaźni Ethana i jego psa Bailey, któremu jako chłopiec uratował życie. Przeszli razem wiele, byli momenty radosne i dramaturgiczne. Bailey zawsze był oddany swemu panu, a kiedy odszedł z tego świata przeszedł reinkarnację, by znowu być przy nim. Teraz Bailey pędzi szczęśliwy żywot u boku swego sędziego już pana. Mieszka na farmie w Michigan wraz z Ethanem i jego żoną Hannah oraz z ich owdowiałą synową Gorią i 2-letnią wnuczką CJ.

INNE DATY EMISJI: TVP KULTURA, SOBOTA, 6:05
TVP 1, PIĄTEK 0:05; SOBOTA, 14:50

Wtorek

22:45
POLSAT

Granice wytrzymałości
Sensacyjny, USA, Niemcy, 2000

Młody himalaista Peter Garrett wyrusza na ratunek swej siostrze Annie uwięzionej w lodowej grocie na niedostępnym szczycie K2. Towarzyszą mu ekscentryczny himalaista, dla którego góry zdają się nie mieć tajemnic i kanadyjska lekarka, która traktuje wyprawę jako okazję do łatwego wzbogacenia się. Wszystkich czeka starcie z naturą i walka o przetrwanie. Zdjęcia realizowano w majestatycznej scenarii nowozelandzkich Alp Południowych, co przysłało sceno m rozgrywającym się w niedostępnych górach niezwyklego realizmu...

Sobota

23:40
TVP 1

Dziewczyna z tatuażem
Thriller, USA, 2011

Główny bohater to skompromitowany dziennikarz Mikael Blomkvist, który przyjmuje zlecenie od przemysłowca Henrika Vangera, w zamian za obietnicę biznesmena oczyszczenia go z ciężkich na nim zarzutów o zniesławienie. Sędziwy udziałowiec angażuje Blomkvista do spisania dzieł swego rodu, ale tak naprawdę zależy mu przede wszystkim na rozwiązaniu zagadki tajemniczego zniknięcia bratanicy, Harriet Vanger, która w latach 60. przepadła bez śladu. Harriet miała wówczas zaledwie 16 lat, jej ciała nigdy nie odnaleziono.

INNE DATY EMISJI: NIEDZIELA, 1:55

Środa

23:20
TV PULS

Jeniec: Tak daleko jak nogi poniosą
Dramat wojenny, Niemcy, 2001

Oparta na książce Josefa Martina Bauera wzruszająca historia żołnierza, który przemierzył tysiące kilometrów, aby powrócić z dalekiej Syberii do rodziny. Niemiecki żołnierz Clemens Forrell trafia do radzieckiej niewoli i zostaje skazany na 25 lat robót w rosyjskim łagrze. Pobyt na dalekiej Syberii jest szalenie wyczerpujący, a uciezka wydaje się wprost niemożliwa. Clemens mimo to podejmuje próbę wydostania się z łagru. To nie koniec problemów - aby dotrzeć w rodzinne strony, Clemens musi przebyć setki tysięcy kilometrów, nieustannie będąc ściganym przez komendanta obozu.

PIĄTEK • 19 lipca

TVP 1

05:15 Dziedzictwo - serial, Turcja
06:05 Złoty chłopak - serial obycz.
07:00 Transmisja Mszy Świętej
07:30 Życiowe wybory - Coś musi się stać. - telenowela dok., Polska, 2020
08:00 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial krym.
08:50 Ranczo - serial obycz., 2006
09:45 Komisarz Alex - serial krym.
10:45 Ojciec Mateusz - serial
11:35 Korona królów. Jagiello nowie. Taka historia - telenowela, Polska, 2023
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda - magazyn
12:35 Magazyn Rolniczy
12:55 Żółtodzioby. Pierwsze dni życia - dok., Hiszp., 2022
14:00 Złoty chłopak - serial obycz.
14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej

TVP 2

04:30 Na dobre i na złe - serial
05:30 M jak miłość - serial, 2021
06:20 Anna Dymna - spotkajmy się
06:55 Rodzinka.pl - serial kom.
07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Pogoda Flesz
11:15 Operacja zdrowie - Stomatologia zachowawcza - magazyn medyczny
11:50 Dla niesłyszących - Barwy szczęścia - serial
12:30 Kolo fortuny - teleturniej
13:15 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2016
14:05 Va Banque - teleturniej
14:35 Na sygnale - serial fabularyzowany
15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022
16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Serial fabularny

16:05 Dziedzictwo - serial, Turcja
17:00 Teleexpress; Pogoda
17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny
18:00 Dziewczyny ze Lwowa - serial obycz., Polska, 2017
19:00 Jeden z dziesięciu - telet.
19:30 Program inform. 19.30
19:55 Pytanie dnia
20:05 Pogoda; Sport
20:20 Reportery - magazyn
20:35 Galimatias czyli Kogel-Mogel II - kom., Polska, 1989
22:20 Instykt pierwotny - fab., USA, 2019
00:05 Był sobie pies 2 - kom., USA, 2019 ●
02:05 Kincsem. Miłość i hazard - przyg., Węgry, 2017
04:20 Każdy ma swoje lato - dram., Polska, 2020

18:10 Va Banque - teleturniej
18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2016
19:35 Barwy szczęścia - serial obycz., 2024
20:10 Postaw na milion - teleturniej
21:05 Lato z Radiem i Telewizją Polską - Zakopane - widowisko
21:55 Na sygnale - serial fabularyzowany
22:30 Panorama
23:10 Kino relaks - Stój, bo mamusia strzela - kom., USA, 1992
00:50 Ślepy traf - sens., USA, 2013
02:35 Morderstwa w Berry - dram., Franc., 2021
04:20 Rodzinka.pl - serial komediowy

TVN

05:25 Uwaga! - program interw.
05:40 Ukryta prawda
06:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
07:25 505 Ekipy w akcji - program policyjny
08:20 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny
09:05 Detektywi - program krym.
10:05 Pokonaj mnie, jeśli potrafisz - reality show rozrywkowy
11:15 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
12:20 Ukryta prawda - program obyczajowy
14:25 Szpital - program obycz.
15:25 Doradca smaku - program kulinarny
15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy
16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy

17:40 Detektywi - program krym.
18:45 Sport; Pogoda
19:00 Fakty
19:35 Uwaga! - program interwencyjny
19:55 Doradca smaku - program kulinarny
20:00 Bękarty wojny - film woj., USA, Niemcy, 2009
23:15 Ponad bezprawiem - sens., USA, 2012
02:00 Kuba Wojewódzki - talk-show
03:00 Szpital - program obycz.
04:00 Nauka jazdy - reality show
04:35 Recepta na stary dom - program edukacyjny
05:00 Jak to jest zrobione? - serial popularnonaukowy
05:25 Kto was tak urządził - program poradnikowy

20:00 Dlaczego nie - kom., Polska, 2007. Małgosia kończy studia na ASP w Warszawie. Jej marzeniem jest pracować w reklamowej. Zdobyć takiej posady nie jest jednak łatwe. Aby zarobić na swoje utrzymanie, dziewczyna zaczyna rozwodzić pizzę.

22:10 Siódmy syn - sens., USA, Wlk. Bryt., Kan., 2015
00:40 Jaktyse konie - sens., Chiny, 2023. Emerytowany kaskader Luo, który ledwo wiąże koniec z końcem, opiekuje się swoim ukończonym koniem...

03:20 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy
04:40 Disco Grammy
05:25 Telezakupy TV Okazje

TVP Kultura

06:15 Muzyczne poranki
07:00 Tamte lata, tamte dni - Teresa Lipowska - magazyn
07:35 Podróż z historią - Radek wstępuje do zakonu - dok., Polska, 2016
08:20 Wędrowiec Polski - rep.
09:00 Dom - serial, 1996
10:35 Całe złoto świata - kom., Włochy, Franc., 1961
12:15 Pastor. Cztery akty - dok., Polska, 2022
13:40 Arabella - serial, Czechosłow., 1979
15:05 Był sobie pies 2 - kom., USA, 2019 ●
17:00 Rozmowy o zmierzchu iświcie - Rozmowa 6. Maryla, stawia i polityka - program dokument., 1996
17:40 21. Międzynarodowy Festiwal Piosenki w Sopocie '84. Maryla Rodowicz - koncert
18:30 Dżungla - dok., Wł., 2022

20:30 Komedio we lato - Nie ma róży bez ognia - kom., Polska, 1974. Przeprowadzka do większego mieszkania nie zawsze jest zmianą na lepsze...

21:45 Serialowa nostalgia - 07 zgłoś się - serial krym.
23:35 Seans kultowy - Kwiat mojego sekretu - komediodramat, Hiszp., Franc., 1994
01:30 Noc krótkich filmów - Play - Surugat - filmy animowane
02:05 Kino nocne - Jaskółki z Kabulu - anim., Franc., Luk., Szwajc., 2019
03:40 Teledyski
04:25 Dora Maar - między światłem a cieniem - dok., Franc., 2020

16:00 Nash Bridges - serial krym.
17:00 Policjanci z Miami - serial kryminalny
18:00 Lombard. Życie pod zastaw - parokomediant
20:00 Zabójcza portierka - akcja, USA, 2021
21:55 Dziedzictwo krwi - akcja, USA, Franc., 2016
23:30 Ostatnie zlecenie - akcja, USA, 2008. Płatny zabójca Joe zatrudnia pomocnika o imieniu Kong. Wkrótce pomiędzy nimi rodzi się nie porozumienia, a Joe postanawia nauczyć Konga wszystkiego, co potrafi.

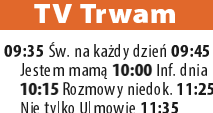
01:35 Menu na miarę - program kulinarny
03:00 Dyżur - serial medyczny
04:00 Menu na miarę
05:00 Dyżur - serial medyczny

TVN 7

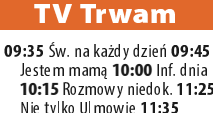
05:05 Szkoła - Licealistce Paulinie Krasoń nie podobają się zachowanie jej siostry...
06:55 Szpital - program obycz.
07:55 Ukryta prawda
11:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny
12:25 Szpital - Do szpitala przyjeżdża 16-letni Łukasz Kubiak. Chłopak tydzień temu wytałował sobie gałkę oczną...
13:25 Idealna niania - w ukrytej kamerze - program rozrywkowy
14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy atrakcyjna 45-latką, która wysokoim stanowiskiem w korporacyjnej hierarchii określa swoje miejsce w świecie. Na zewnątrz pewna siebie i zdecydowana, żyje w ciągłym strachu, że w firmie zastąpi ją ktoś lepszy...

22:10 Kocha, lubi, szanuje - kom., USA, 2011. Cal Weaver wie, że idealne życie - ma dobrą pracę, ładny dom, udane dzieci i szkolną miłość za żonę. Pewnego dnia dowiaduje się, że...

00:30 W nowym zwierciadle: Wakaże - kom., USA, 2015. Rusty Griswold organizuje wycieczkę - niespodziankę dla swojej żony Debbie i ich dwóch synów. Nie trzeba dodawać, że będzie się wiele dzieło, o jędzie!

02:40 Żyjąc z potworem - historie ludzi z dziećmi dom z zabójcą
03:40 Druga strona medalu - talk-show

TV 4

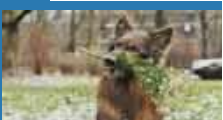
06:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej 08:00 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok 09:00 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 11:00 Trudne sprawy 13:00 Policjanci i Policjanci - serial paradok 14:00 Gliniarze - serial paradokumentalny 15:00 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 16:00 Policjanci i Policjanci - serial paradok 18:00 Studio przed meczem 18:20 Siatkówka PZPS, 2024 21:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 23:00 Eksperyment - sens., USA, 2010 01:05 Love Island. Wyspa miłości - reality show 02:05 STOP Drogówka - serial policyjny 03:05 Interwencja - magazyn reportażowy 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy TV Okazje

09:35 Św. na każdy dzień 09:45 Jestem mamą 10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:25 Nie tylko Ulmowie 11:35 Muzeum Powstania Warszawskiego 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Salezjańska Młodzież w Damaszk 12:45 Polacy w Bitwie w Angli 13:30 Msza św. 14:30 Drzwi do lasu 14:55 Słowo życia 15:00 Modlitwa do Bożego Miłosierdzia 15:20 Mocni w Wierze 15:50 Masie muzyczne 16:00 Inf. dnia 16:10 Natura Obiektywnie 16:40 Prosto o gosp. 17:00 Z Małej Cerkwie do... 17:30 Geopolityka 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Westerplatte Młodych 19:00 Warto zauważyć... 19:30 Brat Franciszek 20:00 Informacja dnia 20:20 Różaniec 20:50 Nie tylko Ulmowie 21:00 Apel Jasno górski 21:20 Inf. dnia

eprasa.pl 2a4d86a40a

SOBOTA • 20 lipca	
TVP 1	TVP 2
05:50 Balans bieli - magazyn 06:25 Awantura o Basję - serial, 1996 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:40 Rok w ogrodzie 08:05 Rok w ogrodzie Extra - magazyn 08:20 Pełnosprawni - magazyn dla niepełnosprawnych 08:50 Najpiękniejsze parki Europy - dok., Niemcy, 2017 09:35 Ranczo - serial obycz., Polska, 2006 10:40 Komisarz Alex - serial kryminalny 11:35 Ojciec Mateusz - serial 12:35 Gwiazdy w południe - Angelika i sułtan - przyg., Franc., 1968 14:25 Okrasza tamie przepisy - magazyn kulinarny 14:50 Był sobie pies 2 - kom., USA, 2019	04:55 Dla niesłyszących - Barwyszczęcia - serial obyczajowy, Polska, 2024 06:35 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy, Polska, 2024 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Pogoda Flesz - magazyn poranny 11:25 To jest grane - magazyn muzyczny 12:00 Aktualny profil - kom., Kan., USA, 2017 14:00 Familada - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Opole 2024 - widowisko muzyczne 16:20 Na dobre i na złe - serial obyczajowy, Polska 17:25 Mieszkańce pięknie - reportaż 17:55 Słowo na niedzielę 18:10 Va Banque - teleturniej
	
17:00 Telexpress 17:20 Pogoda 17:35 Ojciec Mateusz - serial 18:25 Kulisy serialu Ojciec Mateusz - felieton 18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 19:30 Program inform. 19.30 20:05 Pogoda 20:10 Sport 20:20 Komisarz Alex - serial krym. 21:20 Hit na sobotę - Siedmiu wspaniałych - western, USA, 2016 23:40 Dziewczyna z tatuażem - thriller, USA, 2011 02:30 Instykt pierwotny - fab., USA, 2019 04:15 Opole na bis - Superedyndki - koncert, 2024	18:45 Akcyjowa 38 - serial kostiumowy, Hiszpania, 2016 19:40 Ja to mam szczęście! - ulubione skecze 20:00 Lato z Radiem i Telewizją Polską - Racibórz cz. I - widowisko 21:00 Lato z Radiem i Telewizją Polską - Racibórz cz. II - widowisko 22:10 Panorama - program informacyjny 22:50 Ile waży koń trojański? - kom., Polska, 2008 01:05 Wielkie wesele - kom., USA, 2013 02:45 Ponad wszelką wątpliwość - film kryminalny, Wlk. Bryt., 2009 04:40 Rodzinka.pl - serial kom.

NIEDZIELA • 21 lipca	
TVP 1	TVP 2
05:30 Sprawa dla reportera 06:20 Słownik polski@polski - talk-show prof. Jana Miodo 06:55 Słowo na niedzielę 07:00 Transmisja Mszy Świętej 08:00 Tydzień 08:30 Zakochaj się w Polsce - magazyn 09:05 Lalka - serial fab., Polska, 1968 11:55 Między ziemią a niebem 12:00 Anioł Pański, Watykan 12:15 Między ziemią a niebem 12:45 Biblioteka mądrości - Wiara - reportaż 13:05 BBC w Jedynce - Raj na Ziemi. Dziewica planeta - dok., Wlk. Bryt., 2021 15:15 Dom - serial obyczajowy, Polska, 2000 17:00 Telexpress 17:20 Pogoda	05:25 Dla niesłyszących - Barwyszczęcia - serial obycz., 2024 06:30 Dla niesłyszących - M jak miłość - serial obyczajowy, 2024 07:30 Pytanie na śniadanie - w tym: Pogoda Flesz - magazyn poranny 11:45 Lato z Radiem i Telewizją Polską - Racibórz cz. I - widowisko 12:50 Lato z Radiem i Telewizją Polską - Racibórz cz. II - widowisko 14:00 Familada - teleturniej 14:35 Kolo fortuny - teleturniej 15:15 Szansa na sukces. Opole 2024 - widowisko muzyczne 16:15 Tak to leciało - teleturniej muzyczny
	
17:35 Komisarz Alex - serial krym. 18:40 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 19:30 Program inform. 19.30 20:05 Pogoda; Sport 20:20 Kinseem. Miłość i hazard - przyg., Węgry, 2017 22:30 Rolnik szuka żony - reality show 23:35 Siedmiu wspaniałych - western, USA, 2016. Siedmiu wyjątych rewolwerowców chroni przygraniczne miasteczko przed skorumpowanym, bogatym przemysłowcem. 01:55 Dziewczyna z tatuażem - thriller, USA, 2011 04:40 61. KFPP w Opolu - Debiuty - Niemen symfonicznie - koncert, 2024	17:15 Stój, bo mamusia strzela - kom., USA, 1992 18:50 Rodzinka.pl - serial komediowy 20:00 Wielkie wesele - komedia, USA, 2013 21:50 Panorama 22:20 Informacje kulturalne 22:45 Kino bez granic - Z pasją - dram., Belgia, Franc., 2017. Neila, dziewczyna algijskiego pochodzenia, pierwszego dnia na uczelni zostaje upokorzona z powodu rasistowskiego komentarza na wykład o wcy. Profesor w ramach pokuty oraz przeprosin obiecuje... 00:35 Wojenne dziewczyny - serial, 2021 02:30 Utoya, 22 lipca - dram., Nor., 2018

TVN	
06:00 Uwaga! - program interwencyjny 06:20 Bugs Bunny Builders - animacja 06:50 Ugotowani w parach - turniej kulinarny 07:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:45 Dzień Dobry Wakacje 11:35 Na Wspólnej Omnibus - serial obyczajowy, Polska 13:35 Weekendowa metamorfoza - program rozrywkowy 14:35 Kobieta na krańcu świata - program Martyny Wojciechowskiej 15:15 MasterChef Nastolatki - program kulinarno-rozrywkowy 16:55 Zemsta futrzaków - kom., USA, 2010 18:45 Sport 18:55 Pogoda 19:00 Fakty	06:00 Nowy dzień z Polsat News 07:35 Smerfy - anim., USA, 2011 09:45 Człowiek w czerwonym bucie - kom. sens., USA, 1985. Młody muzyk Richard Drew zostaje wciągnięty w sam środek aferę szpiegowskiej, kiedy przez rozstrzelanie zakłada dwa różne buty. Przez pomyłkę zostaje uznany za wybitnego szpiega. 11:40 Gliniarze - Dochodzi do porwania młodej kobiety z niemowlakiem w wózku. Matka kobiety ujawnia swoje podejrzenia wobec zięcia i jego klubu nocnego. 17:50 Chłopaki do wzięcia - serial paradokumentalny 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:15 Prezydenci i Premierzy - rozmowy Jarosława Gugały 19:45 Sport; Pogoda
	
19:30 Uwaga! - program interwencyjny 19:55 Doradca smaku - program kulinarny 20:00 Młosny bestseller - kom., Wlk. Bryt., USA, Meksyk, 2022 22:20 Wytańczyć marzenia - obycz., USA, 2006 00:50 Pierwsza noc oczyszczenia - sens., USA, Franc., 2018 03:00 Szpital - program obycz. 04:00 Uwaga! - program interwencyjny 04:20 Nauka jazdy - reality show 04:50 Recepta na stary dom - program edukacyjny 05:20 Jak to jest zrobione? - serial popularnonaukowy, Kanada	20:00 Piraci z Karaibów: Skrzynia umarłaka - sens., USA, 2006. Kapitan Jack Sparrow powraca z kolejnym krwawym długiem do spłacenienia - ofiarował bowiem swoją duszę legendarnemu Davy Jonesowi, władcy podmorskich głębin. 23:15 Django - sens., USA, 2012. Jamie Foxx, wcielił się w tytułową rolę niewolnika. Pewnego dnia staje twarzą w twarz z pochodzącym z Niemiec łowcą na gród dr Kingiem Schultzelem. 02:55 Znaki - serial kryminalny 04:55 Disco Gramy - program muzyczny 05:40 Teledzięk TV Okazje

TVN	
06:00 Uwaga! - program interwencyjny 06:20 Bugs Bunny Builders - animacja 06:50 Weekendowa metamorfoza - program rozrywkowy 07:45 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 08:45 Dzień Dobry Wakacje 11:30 Co za tydzień - magazyn rozrywkowy 12:10 Totalne remonty Szelągowskiej - program rozrywkowy 13:15 Turbo - komedia, USA, 2013 15:20 Happy Feet: Tupot małych stóp - komedia, animowany, Australia, USA, 2006 17:40 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 18:45 Sport; Pogoda	06:00 Nowy dzień z Polsat News 08:15 Spider-Man 2 - sens., USA, 2004. Przed Peterem stają nowe wyzwania, musi bowiem zmierzyć się z potężnym Doktorem Octopussem znanym również jako „Doc Ock”. 10:55 Smerfy 2 - anim., USA, 2013 13:10 Piraci z Karaibów: Skrzynia umarłaka - sens., USA, 2006 16:30 Dlaczego nie - kom., Polska, 2007. Małgosia kończy studia na ASP w Warszawie. Jej marzeniem jest praca w agencji reklamowej. Zdobycie takiej posady nie jest jednak łatwe. Aby zarobić na swoje utrzymanie, dziewczyna zaczyna na rozwodzić pizę. 18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:25 Gość Wydań - rozmowa dnia 19:45 Sport; Pogoda
	
19:00 Fakty - program informacyjny 19:30 Uwaga! - program interwencyjny 19:55 Doradca smaku - program kulinarny 20:00 Szybko i wściekle - sens., USA, 2009 22:20 Gra - sensacyjny, USA, 1997 01:00 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 02:05 Kwaterny Hitlera - program dokumentalny 03:05 Szpital - program obycz. 04:05 Uwaga! - program interwencyjny 04:25 Nauka jazdy - reality show 04:55 Recepta na stary dom - program edukacyjny	20:05 Dzień, w którym zatrzymała się Ziemia - sens., USA, 2008. Doktor Helen Benson poznaje Klaatu - kosmitę uśpiącego ostrzeżenie Ziemi przed katastrofą. Niestety władze traktują go jak wroga... 22:30 Stuber - kom., USA, 2019. Kiedy nieśmiały kierowca Ubera o imieniu Stu zabiera pasażera, który okazuje się policjantem na tropie brutalnego zabójcy, los wystawia go na wyjątkowo ciężką próbę. 00:15 Dziedzictwo Bourne'a - sens., USA, Jap., 2012 03:10 Świat według Kiepskich - serial komediowy 04:45 Disco Gramy 05:25 Teledzięk TV Okazje

TVP Kultura	
06:05 Był sobie pies 2 - kom., USA, 2019 08:05 Festiwal Piosenki Sopot '86 - Karel Gott - koncert 09:05 Tamte lata, tamte dni - Anna Dymna - magazyn 09:40 Daleko od szosy - serial obycz., 1976 11:05 Dookoła świata z Camille'em Saint-Saensem - koncert, Franc., 2021 12:55 Charlotte Perriand - sztuka życia - dokument, Franc., 2020 14:05 Pan Wołodyjowski - film historyczny, 1969 15:40 Nie ma róż bez ognia - kom., Polska, 1974 17:25 Otwarcie wystawy w muzeum Brukenthala w Sybiniu - reportaż 17:50 Retro kino - Dzwonnik z Notre Dame - film kostiumowy, Franc., 1956	06:05 Był sobie pies 2 - kom., USA, 2019 08:05 Festiwal Piosenki Sopot '86 - Karel Gott - koncert 09:05 Tamte lata, tamte dni - Anna Dymna - magazyn 09:40 Daleko od szosy - serial obycz., 1976 11:05 Dookoła świata z Camille'em Saint-Saensem - koncert, Franc., 2021 12:55 Charlotte Perriand - sztuka życia - dokument, Franc., 2020 14:05 Pan Wołodyjowski - film historyczny, 1969 15:40 Nie ma róż bez ognia - kom., Polska, 1974 17:25 Otwarcie wystawy w muzeum Brukenthala w Sybiniu - reportaż 17:50 Retro kino - Dzwonnik z Notre Dame - film kostiumowy, Franc., 1956
	
20:00 Morderstwo w hotelu Hilton - film kryminalny, Niemcy, Dania, Szwecja, 2017. Policjant z Kairu próbuje rozwikłać zagadkę morderstwa kobiety dokonanego w Egipcie w 2011 roku. 22:00 Piano forte - koncert, Franc., 2019 23:25 Kino nocne - Francuska suita - dram. wojenny, Franc., Wlk. Bryt., Belgia, 2014 01:25 Seans kultowy - Kwiat mego sekretu - komediodramat, Hiszp., Franc., 1994 03:20 Teledyski 04:10 Najdalsze zakątki dawnej Polski - dokument, Polska, 2016 05:40 Teledzięk TV Okazje	20:00 Morderstwo w hotelu Hilton - film kryminalny, Niemcy, Dania, Szwecja, 2017. Policjant z Kairu próbuje rozwikłać zagadkę morderstwa kobiety dokonanego w Egipcie w 2011 roku. 22:00 Piano forte - koncert, Franc., 2019 23:25 Kino nocne - Francuska suita - dram. wojenny, Franc., Wlk. Bryt., Belgia, 2014 01:25 Seans kultowy - Kwiat mego sekretu - komediodramat, Hiszp., Franc., 1994 03:20 Teledyski 04:10 Najdalsze zakątki dawnej Polski - dokument, Polska, 2016 05:40 Teledzięk TV Okazje

TVP Kultura	
06:05 Zaśpiewajmy to jeszcze raz - Warszawski dzień 06:40 Otwarcie wystawy w muzeum Brukenthala w Sybiniu - reportaż 07:05 Rozmowy (nie)wygodne 08:00 Liturgia prawosławna 09:05 Charlotte Perriand - sztuka życia - dok., Franc., 2020 10:40 Od ucha do ucha - Katar - Warszawy - Uciek walek ze stolicy - filmy anim. 11:15 Thierry Smialek - serial przyg.-hist., Franc., 1963 12:30 Tamte lata, tamte dni - Anna Dymna - magazyn 13:10 Wojna guzików - komediodramat, Franc., 2011 15:10 Szłakim Kolberga - Monika Brodka - reportaż 15:45 Daleko od szosy - serial obycz., 1976 17:15 Niedziela ze Zbigniewem Zamachowskim	06:05 Zaśpiewajmy to jeszcze raz - Warszawski dzień 06:40 Otwarcie wystawy w muzeum Brukenthala w Sybiniu - reportaż 07:05 Rozmowy (nie)wygodne 08:00 Liturgia prawosławna 09:05 Charlotte Perriand - sztuka życia - dok., Franc., 2020 10:40 Od ucha do ucha - Katar - Warszawy - Uciek walek ze stolicy - filmy anim. 11:15 Thierry Smialek - serial przyg.-hist., Franc., 1963 12:30 Tamte lata, tamte dni - Anna Dymna - magazyn 13:10 Wojna guzików - komediodramat, Franc., 2011 15:10 Szłakim Kolberga - Monika Brodka - reportaż 15:45 Daleko od szosy - serial obycz., 1976 17:15 Niedziela ze Zbigniewem Zamachowskim
	
20:00 Rob Roy - film przyg.-hist., Wlk. Bryt., USA, 1995 22:30 Dokument.pl - Zygmunt Hubner - gra z rzeczywistością - dok., Polska, 2018 23:45 Noc krótkich filmów - Niezrozumiałość - Story - Ludzie wiedzą jak liście - Drzewo - filmy animowane 00:20 Kino nocne - Morderstwo w hotelu Hilton - krym., Niemcy, Dania, Szwecja, 2017 02:25 Niedziela ze Zbigniewem Zamachowskim 03:20 Reżyserzy - Rob Reiner - dok., Wlk. Bryt., 2018 04:20 Teledyski 05:00 Podróż z historią - Jak smakują Kresy? - dok., Polska, 2016	20:00 Rob Roy - film przyg.-hist., Wlk. Bryt., USA, 1995 22:30 Dokument.pl - Zygmunt Hubner - gra z rzeczywistością - dok., Polska, 2018 23:45 Noc krótkich filmów - Niezrozumiałość - Story - Ludzie wiedzą jak liście - Drzewo - filmy animowane 00:20 Kino nocne - Morderstwo w hotelu Hilton - krym., Niemcy, Dania, Szwecja, 2017 02:25 Niedziela ze Zbigniewem Zamachowskim 03:20 Reżyserzy - Rob Reiner - dok., Wlk. Bryt., 2018 04:20 Teledyski 05:00 Podróż z historią - Jak smakują Kresy? - dok., Polska, 2016

TV Puls	
06:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd oraz naukowe ciekawostki. 07:00 Kobra - oddział specjalny - Semir i Andrea po raz drugi stają na ślubnym kobiercu. Niespodziewanie, ojciec panny młodej staje się uprowadzony. 10:00 Lombard. Życie pod zastaw - Kiedy Złota doktora Adama Wilczura, Marta, zostaje potrącona na ulicy, policja podejrzewa, że przyczyną wypadku są mafijne porachunki - kobieta jest farmaceutką i być może wprowadza do obiegu nielegalne leki. W domu lekarza pojawiają się gangsterzy...	06:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd oraz naukowe ciekawostki. 07:00 Kobra - oddział specjalny - Semir i Andrea po raz drugi stają na ślubnym kobiercu. Niespodziewanie, ojciec panny młodej staje się uprowadzony. 10:00 Lombard. Życie pod zastaw - Kiedy Złota doktora Adama Wilczura, Marta, zostaje potrącona na ulicy, policja podejrzewa, że przyczyną wypadku są mafijne porachunki - kobieta jest farmaceutką i być może wprowadza do obiegu nielegalne leki. W domu lekarza pojawiają się gangsterzy...
	
20:00 Transporter 3 - akcja, Franc., 2008. Frank dostaje dość nietypowe, zadanie od niejakiego Johnsona. Nie podejmuje się tej misji i przekazuje ją na ręce Malcolma Manville'a. Ten jednak nie trzyma się określonych zasad i ginie... 22:00 Najdłuższa noc - akcja, Włochy, USA, 2019. Grupa gangsterów widzi się na przyjęcie do stylowej willi rodu Rossini. Chcąc okraść znajdujący się w niej skarbiec. 23:50 Ninja - akcja, USA, 2009 01:25 Dyżur - serial medyczny 03:05 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 04:00 Menu na miarę - program kulinarny 05:00 Dyżur - serial medyczny	06:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. Wiadomości polityczne i gospodarcze, informacje z życia gwiazd oraz naukowe ciekawostki. 07:00 Kobra - oddział specjalny - Semir i Andrea po raz drugi stają na ślubnym kobiercu. Niespodziewanie, ojciec panny młodej staje się uprowadzony. 10:00 Lombard. Życie pod zastaw - Kiedy Złota doktora Adama Wilczura, Marta, zostaje potrącona na ulicy, policja podejrzewa, że przyczyną wypadku są mafijne porachunki - kobieta jest farmaceutką i być może wprowadza do obiegu nielegalne leki. W domu lekarza pojawiają się gangsterzy...

TVN 7	
05:05 Szkoła - Licealistka Weronika Grygiel jest przekonana, że winę za odejście ojca ponosi jej mama... 06:05 Wiza na miłość - paradok. 07:05 New Looney Tunes I - animacja 07:35 Ptyś i Bill - film rodzinny, Franc., Luk., Belgia, 2013 09:15 Ukryta prawda - program obyczajowy 13:15 Detektywi - Do biura detektywistycznego Anny Potaczki i Macieja Dębosza zgłasza się przerażona studentka i prosi o odnalezienie przyjaciółki, która za ginieła i nie ma z nią kontaktu. 14:15 Niezwykłe Stany Prokopa - program podróżniczo-rozrywkowy 15:30 Jaś Fasola: Nacjaga totalny kataklizm - kom., Wlk. Bryt., USA, 1997	05:05 Szkoła - Licealistka Weronika Grygiel jest przekonana, że winę za odejście ojca ponosi jej mama... 06:05 Wiza na miłość - paradok. 07:05 New Looney Tunes I - animacja 07:35 Ptyś i Bill - film rodzinny, Franc., Luk., Belgia, 2013 09:15 Ukryta prawda - program obyczajowy 13:15 Detektywi - Do biura detektywistycznego Anny Potaczki i Macieja Dębosza zgłasza się przerażona studentka i prosi o odnalezienie przyjaciółki, która za ginieła i nie ma z nią kontaktu. 14:15 Niezwykłe Stany Prokopa - program podróżniczo-rozrywkowy 15:30 Jaś Fasola: Nacjaga totalny kataklizm - kom., Wlk. Bryt., USA, 1997
	
18:30 Porachunki pana Poutifarda - kom., Belgia, Franc., 2023 20:00 Umysł przestępcy - akcja, USA, Wlk. Bryt., 2016 22:10 Nocny łowca - akcja, Kan., 2018. Zniszczony życiem detektyw Marshall samozwańczy stróż prawa Cooper aresztując seryjnego zabójcę, który atakując wyłącznie kobiety. Wkrótce od krywania, że to nie oznacza końca problemów... 00:10 Ninja 2: Cień żył - akcja, Tajl., USA, 2013 02:10 Dyżur - serial medyczny 03:00 Taki jest świat - przegląd wydarzeń z całego globu. 03:55 Dyżur - serial medyczny 05:00 Dzielnica strachu - serial kryminalny	05:05 Szkoła - Licealistka Weronika Grygiel jest przekonana, że winę za odejście ojca ponosi jej mama... 06:05 Wiza na miłość - paradok. 07:05 New Looney Tunes I - animacja 07:35 Ptyś i Bill - film rodzinny, Franc., Luk., Belgia, 2013 09:15 Ukryta prawda - program obyczajowy 13:15 Detektywi - Do biura detektywistycznego Anny Potaczki i Macieja Dębosza zgłasza się przerażona studentka i prosi o odnalezienie przyjaciółki, która za ginieła i nie ma z nią kontaktu. 14:15 Niezwykłe Stany Prokopa - program podróżniczo-rozrywkowy 15:30 Jaś Fasola: Nacjaga totalny kataklizm - kom., Wlk. Bryt., USA, 1997

TV 4	
06:00 Łowcy skarbow. Kto da więcej 09:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 11:00 Jesteśmy Dla Dzieci 11:30 Ewa gotuje - program kulinarny 12:00 Ninja Warrior Polska - program rozrywkowy 13:55 Twoja Twarz Birmi Znamo - program muzyczno-rozrywkowy 16:00 13 posterunek 2 - serial kom. 18:05 Policjanci i Policjanci - serial paradok. 19:20 Turniej siatkówki mężczyzn w Gdańsku: Polska - Japonia 21:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 00:30 Włascy mójch wersja nocna 01:00 13 posterunek 2 - serial komediodramat 03:05 Intercenja - magazyn reportażowy 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Teledzięk	06:00 Łowcy skarbow. Kto da więcej 09:00 Galileo - ciekawostki popularno-naukowe, intrygujące zagadki ze świata nauki i techniki 11:00 Jesteśmy Dla Dzieci 11:30 Ewa gotuje - program kulinarny 12:00 Ninja Warrior Polska - program rozrywkowy 13:55 Twoja Twarz Birmi Znamo - program muzyczno-rozrywkowy 16:00 13 posterunek 2 - serial kom. 18:05 Policjanci i Policjanci - serial paradok. 19:20 Turniej siatkówki mężczyzn w Gdańsku: Polska - Japonia 21:30 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny - serial policyjny 00:30 Włascy mójch wersja nocna 01:00 13 posterunek 2 - serial komediodramat 03:05 Intercenja - magazyn reportażowy 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Teledzięk

TV Trwam	
10:00 Inf. 10:15 Retrospekcja 10:35 Słowo życia 10:40 Polski Punkt Widzenia 11:00 Kropelka radości 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. 12:20 Warto zauważyć 12:50 Natura Obiektywnie 13:10 Tyle krzywdy 13:20 Ocali od zapomnienia 13:30 Msza św. 14:30 Przegląd Tyg. „Niedziela” 14:35 Słowo życia 14:40 Św. na każdy dzień 14:45 Jak wygrać małżeństwo? 15:00 Polskie dziedzictwo 15:30 Wierzę w Boga 15:50 Krótką Historią Zbawienia - Bóg spotyka się z człowiekiem 16:00 Inf. 16:10 Historia PL 17:00 Z Parlamentu Europ. 17:35 Powst. Ewangelizacja 17:50 Concert Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. 20:20 Różaniec 20:50 Nie tylko Ulmowie	10:00 Inf. 10:15 Retrospekcja 10:35 Słowo życia 10:40 Polski Punkt Widzenia 11:00 Kropelka radości 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. 12:20 Warto zauważyć 12:50 Natura Obiektywnie 13:10 Tyle krzywdy 13:20 Ocali od zapomnienia 13:30 Msza św. 14:30 Przegląd Tyg. „Niedziela” 14:35 Słowo życia 14:40 Św. na każdy dzień 14:45 Jak wygrać małżeństwo? 15:00 Polskie dziedzictwo 15:30 Wierzę w Boga 15:50 Krótką Historią Zbawienia - Bóg spotyka się z człowiekiem 16:00 Inf. 16:10 Historia PL 17:00 Z Parlamentu Europ. 17:35 Powst. Ewangelizacja 17:50 Concert Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Manna z Nieba 19:45 Modlitwa z udziałem dzieci 20:00 Inf. 20:20 Różaniec 20:50 Nie tylko Ulmowie

ŚRODA • 24 lipca	
TVP 1	TVP 2
05:15 Dzień dzictwo - serial, Turcja 06:05 Złoty chłopak - serial obycz. 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Zrzuńcowani odbudowani - magazyn 08:00 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial krym. 08:50 Ranczo - serial obycz., Polska, 2006 09:50 Komisarz Alex - serial krym. 10:45 Ojciec Mateusz - serial 11:35 Maluchy dla maluchów - reportaż 12:10 Agrobiznes 12:30 Agropogoda - magazyn 12:35 Rok w ogrodzie Extra - magazyn 12:55 Najpiękniejsze parki Europy - dok., Niemcy, 2017 14:00 Złoty chłopak - serial obycz. 14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej	04:35 Na dobre i na złe - serial obyczajowy 05:35 M jak miłość - serial obyczajowy, 2021 06:25 Pożyte i czni.pl - magazyn 06:55 Rodzinka.pl - serial komediowy 07:30 Pytanie na śniadanie - magazyn poranny 11:15 Zrzuńcowani odbudowani - magazyn 11:50 Dla niesłyszących - Barwy z szczęścia - serial obyczajowy, Polska, 2024 12:30 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Akacja 38 - serial kostiumowy, Hiszpania, 2016 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularny 15:05 M jak miłość - serial obyczajowy, 2024 16:00 Koło fortuny - teleturniej
	
16:05 Dzień dzictwo - serial, Turcja 17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 18:00 Dziewczyny ze Lwowa - serial obycz., Polska, 2017 19:00 Jeden z dziesięciu - telet. 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:05 Pogoda; Sport 20:20 Reportery - magazyn 20:35 07 zgłoś się - serial krym. 23:10 Indie Modiego - dok., Franc., 2022 00:20 Skazany na bluesa - dram., Polska, 2005 02:10 Wyjście awaryjne - kom., Polska, 1982 03:55 61. KPFP w Opolu - Michał Bajor 04:50 Notacje - dokument	16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Serial fabulamy 18:10 Va Banque - teleturniej 18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2016 19:35 Barwy z szczęścia - serial obycz., 2024 20:10 Włamanie na śniadanie - kom. sens., USA, 2001 22:30 Panorama - program informacyjny 23:10 Izabela, królowa Hiszpanii - serial kostiumowy, Hiszp., 2011 00:05 Mężczyźni na moich marzeń - kom., Franc., 2002 01:45 Krok od Nieba - serial kryminalny, Włochy, 2011 03:50 Przećkłe dzieć - dokument, Francja, Niemcy, Turcja, 2022

CZWARTEK • 25 lipca	
TVP 1	TVP 2
05:15 Dzień dzictwo - serial, Turcja 06:05 Złoty chłopak - serial obycz. 07:00 Transmisja Mszy Świętej 07:30 Pemnia Wiary - magazyn 08:00 Wydział kryminalny Kitzbühel - serial krym. 08:50 Ranczo - serial obycz., Polska, 2006 09:50 Komisarz Alex - serial krym. 10:50 Ojciec Mateusz - serial 11:40 Halo, tu Paryż - rep. 12:10 Agrobiznes 12:35 Agropogoda - magazyn 12:40 To się oplaca - magazyn 13:00 Natura w Jedyne - Najpiękniejsze parki Europy - dok., Niemcy, 2017 14:00 Złoty chłopak - serial obycz. 14:55 Jaka to melodia? - teleturniej muzyczny 15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej 16:05 Dzień dzictwo - serial, Turcja	05:30 M jak miłość - serial, 2021 06:20 Operacja zdrowie - Stomatologia zachowawcza - magazyn medyczny 06:55 Rodzinka.pl - serial kom. 07:30 Pytanie na śniadanie 11:05 Na bożeństwo metodystyczne w Ostródzie 12:00 Dla niesłyszących - Barwy z szczęścia - serial obycz., 2024 12:35 Koło fortuny - teleturniej 13:15 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2016 14:05 Va Banque - teleturniej 14:35 Na sygnale - serial fabularny 15:05 La Promesa - pałac tajemnic - serial, Hiszp., 2022 16:00 Koło fortuny - teleturniej 16:35 Familiada - teleturniej 17:15 Serial fabulamy
	
17:00 Teleexpress 17:15 Pogoda 17:20 Jaka to melodia? 18:00 Dziewczyny ze Lwowa - serial obycz., Polska, 2017 19:00 Jeden z dziesięciu - telet. 19:30 Program inform. 19.30 19:55 Pytanie dnia 20:05 Pogoda; Sport 20:20 Reportery - magazyn 20:35 Ojciec Mateusz - serial 21:30 Sprawa dla reportera 22:30 Pierre Cardin - pазur nowoczesności - dok., Franc., 2021 23:35 Nie mów nikomu - thriller, Franc., 2006 01:55 Skazany na bluesa - dram., Polska, 2005 03:50 Obietnica - serial krym., Franc., Belgia, 2020 04:50 Notacje - dokument	18:10 Va Banque - teleturniej 18:45 Akacja 38 - serial kostiumowy, 2016 19:35 Barwy z szczęścia - serial 20:10 Postaw na milion - teleturniej 21:05 Tak to leciało - teleturniej muzyczny 21:55 Na sygnale - serial fabularny 22:30 Panorama 23:10 Krucjata - Prawo serii - serial krym., Polska, 2020 01:00 Morderstwa w Granville - dram., Franc., Belgia, 2020. Camille Fauvel znajduje na plaży trupa mężczyzny, zamordowanego według starych zwyczajów wikingów. 02:50 Popioły - dram., Polska, 1965
	
17:00 Detektywi - program krym. 18:45 Sport; Pogoda 19:00 Fakty 19:40 Uwaga! - program interwencyjny 20:00 Doradca smaku - program kulinarny 20:10 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska 20:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 21:55 Siostry - kom., USA, 2015 00:15 Od nowa - miniserial, USA 02:45 Szpital - program obycz. 03:45 Uwaga! - program interwencyjny 04:05 Nauka jazdy - reality show 04:40 Recepta na stary dom - program edukacyjny	17:40 Detektywi - program krym. 18:45 Sport; Pogoda 19:00 Fakty 19:40 Uwaga! - program interwencyjny 20:00 Doradca smaku - program kulinarny 20:10 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska 20:50 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 21:55 Siostry - kom., USA, 2015 00:15 Od nowa - miniserial, USA 02:45 Szpital - program obycz. 03:45 Uwaga! - program interwencyjny 04:05 Nauka jazdy - reality show 04:40 Recepta na stary dom - program edukacyjny

TVN	POLSAT
05:30 Uwaga! - program interw. 05:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:40 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:35 SOS Ekipy w akcji - program policyjny 08:35 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 10:05 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 11:15 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 12:20 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:25 Szpital - program obycz. 15:25 Doradca smaku - program kulinarny 15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:35 Ukryta prawda 17:40 Detektywi - program krym. 18:45 Sport; Pogoda	06:00 Nowy dzień! Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - Klient detektywów martwi się o swoją córkę, gdyż ktoś umieszcza w internetie jej zdjęcie. 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 11:30 Gliniarze - W niewielkiej miejscowości dochodzi do gwałtu na nastolatce. Śledztwo prowadzi Kuba i Krzysztof, którzy szybko wpadają na trop pierwszego podejrzanego 13:35 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 15:50 Wydarzenia - program informacyjny 16:20 Pogoda 16:25 Interwencja - magazyn reporterów
	
19:00 Fakty - program informac. 19:40 Uwaga! - program interw. 20:00 Doradca smaku - program kulinarny 20:10 Na Wspólnej - serial obyczajowy, Polska 20:50 Wydział pościgowy - sens., USA, 1997. W gma chu ONZ w Nowym Jorku zastrzelono dwóch dyplomatów. Z miejsca zbrodni przestępca zabrał... 23:35 Szybko i wściekle - sens., USA, 2009 01:55 Yellowstone - miniserial, USA 03:55 Uwaga! - program interwencyjny 04:15 Recepta na stary dom - program edukacyjny 04:45 Jak to jest zrobione? - serial popularnonaukowy	16:40 Gliniarze - paradokument 17:40 Sekrety rodziny - program obyczajowy 18:50 Wydarzenia 19:25 Gość Wydarzeń - rozmowa 19:45 Sport; Pogoda 20:00 Jumanji: Przygoda w dżungli - sens., USA, 2017. Kiedy dzieciaki odkrywają starą konsolę gier wideo z grą „Jumanji”, natychmiast przenoszą się w świat niebezpiecznej dżungli. 22:30 To tylko seks - kom., USA, 2011 01:05 Kształt wody - obycz., USA, Kan., 2017 03:40 Nasz Nowy Dom - program rozrywkowy 04:45 Disco Gramy 05:25 Telezakupy TV Okazje

TVN	POLSAT
05:30 Uwaga! - program interwencyjny 05:45 Ukryta prawda - program obyczajowy 06:40 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 07:35 SOS Ekipy w akcji - program policyjny 08:35 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 10:05 Opowieści małżeńskie - program obyczajowy 11:15 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 12:20 Ukryta prawda - program obyczajowy 14:25 Szpital - program obycz. 15:25 Doradca smaku - program kulinarny 15:30 Kuchenne rewolucje - program kulinarno-rozrywkowy 16:35 Ukryta prawda - program obyczajowy	06:00 Nowy dzień! Polsat News 08:30 Malanowski i Partnerzy - serial kryminalny 09:30 Sekrety rodziny - program obyczajowy 10:30 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 11:30 Gliniarze - szczerarz oglądający swojej pasieki zostaje nagle zaatakowany przez nożownika. W tym samym czasie w jego domu drugi sprawca napada na partnerkę mężczyzny. 13:35 Trudne sprawy - program obyczajowy 14:40 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 15:50 Wydarzenia 16:20 Pogoda 16:25 Interwencja - magazyn reporterów 16:40 Gliniarze - serial paradokumentalny 17:40 Sekrety rodziny - program obyczajowy
	
18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:25 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:45 Sport; Pogoda 20:35 Liga Europy runda kwalifikacyjna Wisła Kraków-Llapi 22:35 Pokójówka na Manhattanie - kom., USA, 2002. Zagajają się z codzienności trudnościami Marisa Ventura pracuje jako pokojówka w luksusowym hotelu na Manhattanie. 00:15 Od nowa - miniserial, USA 02:45 Szpital - program obycz. 03:45 Uwaga! - program interwencyjny 04:05 Nauka jazdy - reality show 04:40 Recepta na stary dom - program edukacyjny	18:50 Wydarzenia - program informacyjny 19:25 Gość Wydarzeń - rozmowa dnia 19:45 Sport; Pogoda 20:35 Liga Europy runda kwalifikacyjna Wisła Kraków-Llapi 22:35 Pokójówka na Manhattanie - kom., USA, 2002. Zagajają się z codzienności trudnościami Marisa Ventura pracuje jako pokojówka w luksusowym hotelu na Manhattanie. 00:15 Od nowa - miniserial, USA 02:45 Szpital - program obycz. 03:45 Uwaga! - program interwencyjny 04:05 Nauka jazdy - reality show 04:40 Recepta na stary dom - program edukacyjny

TVP Kultura

- 06:15 **Muzyczne poranki**
- 06:50 **Tamte lata, tamte dni** - Anna Dymna - magazyn
- 07:30 **Tarcza ukryta w górach** - dokument, Polska, 2016
- 08:10 **Rzeź z Polski - pan Generator** - dok., 2021
- 08:40 **Którędy poszłuk** - Giovanni Battista Zelotti - magazyn
- 09:00 **Dom** - serial, 1998
- 10:45 **Siekie rezada** - dram., Polska, 1985
- 12:15 **Reżyserzy - Stephen Frears** - dok., Wlk. Bryt., 2018
- 13:15 **Powrót Arabeli** - serial, Czechy, 1993
- 14:40 **Dzieci i ryby** - kom., Polska, 1996
- 16:30 **Dom** - serial, 1997
- 18:10 **Tamte lata, tamte dni** - Anna Dymna - magazyn
- 18:50 **Śpiewaj tylko sercem** - Bernard Ładysz - dok., Polska, 2021

- 20:00 **Żegnaj pana Mr Kowalsky** - Kobra, Teatr Telewizji. Teatr Sensacji, 1974
- 21:10 **Informacje kulturalne**
- 21:30 **Serialowa nostalgia - Trzeci oficer** - serial sensacyjny TVP, 2008
- 22:30 **W trzy miesiące dookoła świata - Aspromonte, ziemia zapomnianych** - fab., Włochy, 2019
- 00:15 **Kino nocne - Ostatni garnitur** - dram., Argent., Hiszp., 2017
- 02:00 **Najpiękniejszy chłopiec na świecie** - dok., Szwecja, 2021
- 03:50 **Teledyski**
- 04:55 **Jeszcze więcej kultury w TVP Kultura 2 na stream.tvp.pl**

TV Puls

- 06:00 **Nash Bridges** - Nash i Joe prowadzą do chodzenie w sprawie zniknięcia gubernatora.
- 07:00 **Policjanci z Miami** - serial
- 08:00 **Kobra - oddział specjalny** - Córka Semira - Dana dostaje w ramach prezentu urodzinowego samochód. Niespodziewanie Ja pońska mafia...
- 11:00 **Zbuntowany anioł** - serial
- 13:00 **Zaklinaczka duchów** - serial fabularny
- 15:00 **Lombard. Życie pod zastaw** - 22-letnia Martyna Lubczyk zachochała się w Ukrainę, który jest w ich domu ogrodnikiem. Michailowi dawno skończyła się wiza i pracuje w Polsce na czarno.
- 16:00 **Nash Bridges** - serial krym.
- 17:00 **Policjanci z Miami** - serial kryminalny

- 18:00 **Lombard. Życie pod zastaw** - paradokument fabularny
- 20:00 **Za jakie grzechy, doby Boże?** - kom., Franc., 2014 Marie i Claude Verneuil to szanowana rodzina z wyższych sfer. Wychowują wspólnie cztery piękne córki. Trzy z nich zawarły wieloletnie małżeństwa. Gdy ich ostatnia nie zamężna córka, Laure ogłasza zamiar poślubienia Charlesa, jej rodzice są za chwyć. Wreszcie tradycyny ślub!
- 22:00 **Dzielnica strachu** - serial
- 03:00 **Lombard. Życie pod zastaw** - paradokument
- 04:00 **Taki jest świat** - przegląd wydarzeń z całego globu.
- 05:00 **Menu na miare**

TVN 7	TV 4
05:05 Szkoła - Licealista Janek Maciołek jest szczęśliwy bo pradiadek przepisał mu spadek. Dzisiaj ma się dowiedzieć, co do niego... 06:55 Szpital - program obycz. 07:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 12:25 Szpital - Karetki przywożą do szpitala parę 24-latków: Alicję Kruk i Sebastiana Modlińskiego. Młodzi je chali na swój ślub zabytkowym motocyklem, gdy nagle... 13:25 Idealna niania - w ukrytej kamerze - program rozrywkowy 14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 16:55 Szpital - program obycz. 18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy	06:00 Lowcy skarbów . Kto da więcej? 08:00 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 09:00 Dlaczego ja? - serial paradok. 11:00 Trudne sprawy - program obyczajowy 13:00 Policjanci i Policjanci - serial paradok. 14:00 Gliniarze - paradok. 15:00 Na ratunek 112 - serial obycz. 16:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 17:00 13 posterunek 2 17:45 Eliminacje do pucharów europejskich w piłce nożnej: Riga - Śląsk Wrocław 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Nieuchwytni - sens., USA, 2015 23:00 Resident Evil: Retribution - sens., Niemcy, Kan., USA, Franc., Wlk. Bryt., 2012 01:00 Love Island . Wyspa miłości 02:05 STOP Drogówka 03:05 Interwencja 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy
	
20:00 Gorący temat - obycz., USA, Kan., 2019. Historia kobiet, które przeciwstawiły się toksycznej atmosferze w znanej sieci informacyjnej. 22:25 Kłamstwo doskonałe - dram., krym., USA, Wlk. Bryt., 2019. Zawodowy oszust Roy Courtney nie może uwierzyć własnemu szczęściu, kiedy poznaje w internecie dobrze sytuowaną wdowę Betty McLeish. Czy sprawy potoczą się, jak zwykłe? 00:40 Rekin wojny - kom., USA, 2016 03:05 Żyjąc z potworem - historie ludzi dzielących dom z zabójcą 04:05 Druga strona medalu - talk-show	09:20 Mateczniki Polskości 09:30 Sanktuarium polskie 09:50 Św. na każdy dzień 10:00 Czarny sufit 11:00 Komarowska Wiktorina 11:25 Jestem mamą 11:40 Prosto o gosp. 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Obys był zimny albo gorący 13:30 Msza Św. 14:30 Trufle w Polsce 15:00 Od zmierzchu do świtu 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Na zdrowie 16:30 Gaz ziemny w Polsce - Początek historii 16:50 Nowy Rozdział - rejs jahtu gen. Kulińskiego 17:00 Po stronie prawdy 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Opowieści z Księgi 19:40 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Mysiąc 01:00 Apel Jasnow. 21:20 Inf. dnia 21:40 Polski Punkt Widzenia

TVN 7	TV 4
05:05 Szkoła - Kinga Dąbrowska z licealnej klasy 23 marzy o karierze influencerki. Założyła internetowe konto, na które wrzuca zdjęcia w drogich stylizacjach. 06:55 Szpital - program obycz. 07:55 Ukryta prawda - program obyczajowy 11:00 W-11 Wydział Śledczy - program kryminalny 12:25 Szpital - Do szpitala zgłasza się 19-letnia Aldona Polak. Dziewczyna jest osłabiona, ma gorączkę i duszności. Trzy tygodnie temu przeszła operację plastyczną nosa 13:25 Idealna niania - w ukrytej kamerze - program rozrywkowy 14:55 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial sądowy 16:55 Szpital - program obycz. 18:55 Ukryta prawda - program obyczajowy	06:00 Lowcy skarbów . Kto da więcej? 08:00 Bogaty Dom - Biedny Dom - program paradok. 09:00 Dlaczego ja? - serial paradokumentalny 11:00 Trudne sprawy - program obyczajowy 13:00 Policjanci i Policjanci 14:00 Gliniarze - serial paradokumentalny 15:00 Na ratunek 112 - serial obyczajowy 16:00 Policjantki i Policjanci i Policjanci - serial paradok. 18:00 Lowcy skarbów . Kto da więcej? 19:00 Policjantki i Policjanci - serial paradok. 20:00 Sprawiedliwi - Wydział Kryminalny 21:00 Latwa dziewczyna - kom., USA, 2010 23:00 Miliardowa okup - sens., Wlk. Bryt., 2016 01:20 Love Island . Wyspa miłości 02:20 STOP Drogówka - serial policyjny 03:25 Disco Polo Life 04:25 Top 10 - Lista Przebojów 05:30 Telezakupy TV Okazje
	
20:00 Tammy - kom., USA, 2014. Tytułowa Tammy ma żyć dzień. Skasowała swój samochód, została zwolniona z pracy i na dodatek odkryła, że maż ją zdradza. Jest kompletnie splukana, a jej jedyną deską ratunku jest babcia Pearl. Obie wybierają się na przejażdżkę - jak zakończy się ta podróż? 22:15 Batman - przyg., USA, 1989 00:50 Żyjąc z potworem - historie ludzi dzielących dom z zabójcą 01:50 Zbrodnie z pierwszych stron gazet 02:50 Prawdy w horror - serial paradokumentalny 03:50 Druga strona medalu - talk-show	09:20 Opowieści z Księgi 09:40 Jej misja trwa 10:00 Inf. dnia 10:15 Rozmowy niedok. 11:25 Mysiąc 01:00 Apel Jasnow. 11:35 Przyroda i ludzie 12:00 Anioł Pański 12:03 Inf. dnia 12:20 Wykłady z Konferencji „Kryzys prawdoznosci i wymiar sprawiedliwosci - co dalej?” 12:50 Siostry na posterunku 13:20 Przegląd Tyg. „Niedziela” 13:30 Msza Św. 14:35 Złoto dobre m zwycięża! Historia Mayerling 15:00 Po stronie prawdy 15:50 Ma się rozumieć 16:00 Inf. dnia 16:10 Z wędka nad wodę 16:35 Sól ziemi 17:05 Akademia pro-life 17:30 Odpowiedzialni za Kościół 17:55 Poczet Wlk. Polaków 18:00 Anioł Pański 18:05 Inf. dnia 18:15 Rozmowy niedok. 19:25 Św. na każdy dzień 19:30 Przyjaciele i bohaterowie 20:00 Inf. dnia 20:20 Różaniec 20:50 Nie tylko Ułmowie 21:00 Apel J.

Krzyżówka klasyczna z hasłem

1

32

34

40

42

46

2

51

54

10

3

6

5

4

57

30

37

11

6

21

8

18

32

4

28

7

15

9

31

35

3

12

41

48

2

13

17

15

7

38

30

14

18

45

49

13

19

33

23

21

29

36

24

8

25

27

25

28

9

29

1

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 33, utworzą rozwiązanie - przysłowie:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33									

POZIOMO: 1) osoba udzielająca pełnomocnictwa; 2) rodzaj półmiska na sałatki; 3) stolica Irlandii Północnej; 4) rajdowy na trasie; 5) marynarze pełniący wachtę; 6) np. Watykan we Włoszech; 7) magnetyczny jest techniką tomografii; 8) mieszkańcy Ameryki Łacińskiej; 9) zwolennik władzy, rządu specjalistów; 10) student filologii angielskiej; 11) klepsydra; 12) do aromatyzowania produktów spożywczych; 13) dawniej obraz przedstawiający krajobraz; 14) wyspy ze stolicą Basse-Terre; 15) na każdej książce z biblioteki; 16) Abd al-Aziz, były prezydent Algierii; 17) pytony; 18) John, pisarz "Wyspa Camino"; 19) brodziec samotny inaczej; 20) lekarz dla seniora; 21) włoska marka samochodów sportowych; 22) wielki wąż

oświetlana przez słońce do dna; 25) wydziały wyższej uczelni; 26) w mitologii greckiej bogini łowów; 27) Monroe, legenda kina; 28) służy do wykonywania otworów; 29) kopie dokumentów

PIONOWO: 2) walczą z ogniem i powodzią; 5) dzielnica Warszawy z rezydencją Sobieskiego; 13) wysoka piłka w tenisie; 14) żółw lub krokodyl; 18) wulkan na wyspie Ternate w Indonezji; 19) i geograficzna, i ogrodzeniowa; 30) chrupiąca na chlebie; 31) bieg na hipodromie; 32) autor "Alicji w Krainie Czarów"; 33) dawniej medycy; 34) oddaje krew; 35) specjalista od zagadnień ochrony przyrody; 36) dziewięciu muzyków; 37) amerykański staffordshire terrier; 38) tor

nieobecność w szkole; 41) koszarowy porządek, dyscyplina; 42) butla na perfumy; 43) stół ofiarny; 44) jednostka oporu elektrycznego; 45) np. mozzarella; 46) Obama, były prezydent USA; 47) rdzenni mieszkańcy Podhala; 48) dawniej wędrowna grupa aktorów; 49) największa wyspa w archipelagu Szetlandów; 50) cebula morska inaczej; 51) Publius Cornelius, historyk rzymski; 52) pasemko wijących się włosów; 53) plamki na gepardzie; 54) San Giovanni ... - miejsce klasztoru ojca Pio; 55) nierównomiernie bicie serca; 56) Fabius, były premier Francji; 57) wykaz rozmów telefonicznych; 58) najdłuższe słodkowodne jezioro w Szkocji; 59) tropikalny owoc z czupryną

KRZYŻÓWKA z HASŁEM

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 22
utworzą rozwiązanie niniejszej krzyżówki

[illegible]

POZIOMO: 1) toczy się w sądzie; 7) praca w wojsku lub policji; 9) inaczej obszar, rejon łowiecki; 10) nie wąskie; 12) amerykański stan z Chicago; 15) łuki na korbę; 20) żaba szponiasta inaczej; 22) Valdas, były prezydent Litwy; 24) atmosfera, klimat spotkania; 25) pierwiastek Sb; 28) starożytne miasto, siedziba Minosa; 32) pieśń, element liturgii; 35) błona, wyściółka jamy brzusznej; 37) gazowany napój chłodzący; 39) bochenek z piekarni; 40) sztylet na lufie karabinu; 41) książka obrazkowa z dymkami.

PIONOWO: 2) ukochana Hamleta u Szekspira; 3) twardy w desce; 4) sąsiad Bułgara i Turka; 5) żrąca substancja; 6) jezioro w Cleveland; 7) kamienna lub warzona w kuchni; 8) placówka przed przedszkolem; 10) najwolniejszy chód konia; 11) rzeka na granicy Polski i Niemiec; 13) skarbowa lub wytrzeźwień; 14) wykaz, lista; 16) wielka powieść Jamesa Joyce'a; 17) inaczej gangrena; 18) znak zodiaku; 19) niejedna w dorobku Ezopa; 21) najdłuższa rzeka w Szkocji; 23) przecier owocowy do ciast; 25) Moro, były premier Włoch; 26) biały ser inaczej; 27) stolica Malediwów; 29) ciągnie się za kometa; 30) afrykańska wyprawa myśliwska; 31) przepływa przez Żywiec; 32) Rabanne, dyktator mody; 33) duża akademicka sala wykładowa; 34) "... Dick", powieść Hermana Melville'a; 36) jednostka mocy urządzenia; 38) pierwszy mężczyzna w mitologii nordyckiej.

BAŚKA z HASŁEM

Wyrazy z kolorowych bloków
czytane od góry utworzą hasło:

[illegible]

Ujawniliśmy wszystkie samogłoski “Y”. Miejsce wpisu haseł do odgadnięcia. Rozwiązaniem jest hasło z kolorowych bloków, z oznaczonymi dodatkowymi literami pomocniczymi - czytane pionowo od góry.

Sumatra i Grenlandia; dziecka lub rodziny; generał w marynarce wojennej; Adrianna dla bliskich; inaczej turbot, ryba flądrokształtna; Stany Zjednoczone krócej; płaski lub lekko falisty teren szczytki zamku; największa wyspa Filipin; talia kart do wróżb lub medytacji; turako obłnymi inaczej; Zbigniew dla kolegów; niejeden czytany w gazecie; potocznie o kościach; tylna strona monety; pomieszczenie pod dachem; palone w zaprawie murarskiej; słynny dramat Zygmunta Krasieńskiego; Monroe, dawna gwiazda Kina; szkliwo pokrywające garnek; pseudonim, przezwisko; Wyspy Złodziejskie krócej; żona Michaiła Gorbaczowa; przypinana do obroży; Edgar Allan, poeta amerykański; omamy i halucynacje; służąca Nel z "W pustyni i w puszczy"; dwudziesta piąta litera alfabetu łacińskiego; zwarcie elektryczne potocznie; jeleń aksis inaczej; Patchett, napisała "Taft"; opiekunka do dziecka; pierwiastek Cs; obraćana przez krupiera w kasynie; o mieszkańcu Ameryki Łacińskiej; Tomasz, autor "Panny Nikt"; konkurentka, przeciwniczka; myłone z pszczołami; rzeka Krzna inaczej.

Sprawdź się w SUDOKU: wypełnij diagram 9x9 w taki sposób, aby w każdym wierszu, w każdej kolumnie i w każdym z dziewięciu pogrubionych kwadratów 3x3 znalazło się po jednej cyfrze od 1 do 9:

		4			8		5	7
		2			5			3
5	1			7			8	4
	2	6		1		3	7	
	5	8	3	6				
			8	2	9		6	
4			7			8	3	2
2			6	9		7		5
			4	8			9	

6					9			2
	4	3	1		2		9	
2		1			8		6	4
9						8	7	1
8		5	7	2		3		
4	3	7			1	2		6
	7			5		6		
		6	9		3	4		
	2	4						5

WYKREŚLANKA: znajdź 20 produktów z lodówki. Wykreślisz je wszystkie od góry do dołu, od lewej do prawej i na ukos. Znajdź wyrazy: mleko, jajka, sałata, chrzan, ser, schab, papryka, jogurt, masło, ogórek, kefir, seler, keczup, parówki, miód, szynka, kapusta, majonez, lody, soki.

K	O	C	I	A	S	T	O	Ł	Y
O	G	Ł	M	A	J	O	N	E	Z
N	G	C	H	O	Ł	R	K	Z	K
E	Ó	Ó	G	R	S	T	Ł	I	A
W	R	U	R	Z	J	S	Y	K	P
M	R	H	Y	E	C	A	E	R	U
T	A	N	Ó	H	K	C	J	Ó	S
M	K	S	A	M	Z	E	S	K	T
A	I	B	Ł	U	L	A	F	P	A
R	S	Ó	P	O	Ł	E	A	I	G
S	E	N	D	A	Ł	P	K	Ó	R
S	R	Y	T	A	R	K	A	O	U
Z	E	A	S	Y	R	Ó	G	B	S
P	K	L	K	R	Ó	L	W	O	Z
I	D	A	E	D	A	M	E	K	K
N	O	C	H	R	Z	A	N	D	I